

naša luč

3

1971



ali poznaš slovenijo?

pot na notranjsko

**Sprehod v Pekel — „Martin Krpan“ v Logatcu —
V Postojno čez Ravberkomando**

To pot bomo obiskali Notranjsko.

Zunanjo podobo tega sveta sestavljajo grmadaste gore in planote, med njimi pa vrtače, suhe doline, brezna, brda in čoki, prekriti z nepreglednimi gozdovi. Tu je doma les. Iz tal štrlijo apnenčaste skale. Vanje je voda z veliko potrpežljivostjo vklesala žlebove, v sama tla okrogle lijake, pod zemljo pa pravljične jame in brezna: le nekaj domišljije je treba, pa zaživi v tem podzemeljskem svetu pravi živžav palčkov in vil in drugih pravljičnih bitij.

Kot kače se tu reke zvijajo v zemljo in spet iz nje. V podzemeljski nedostopnosti se spajajo in zlivajo druga v drugo in močnejše prihajajo na dan.

Ko se odpeljemo iz Ljubljane, srečujemo ob poti vasi, stoječe na ilovnatih tleh. Prav lahko si predstavljamo tu veliko jezero, ki je nekoč mirno ležalo, in na njem surove lesene kočje mostiščarjev.

Pozdravimo Brezovico in petnajst osamevcev, ki smešno štrlijo iz ravnine, med njimi najvišjo Plešivico — ta ni najbrž najbolj ponosna na svoje ime.

Vrhnika je počenila na mesto, kjer se Ljubljanska kotlina poljublja s kraškimi planotami. Sicer je pa že od davnih dni navajena na marsikaj: na pisano in dostikrat zapleteno življenje čolnarjev, voznikov, vojakov, kramarjev, carinikov in krčmarjev in vse, kar je s tem v zvezi.

Dušo si lahko privežemo Pri

Dalmatincu ali Pri lovcu, Na Bregu ali Pod lipco. Potem bomo stopili v Cankarjevo rojstno hišo Na klancu in k njegovemu spomeniku nasproti Mantove.

Vredno je videti sedem izvirov Ljubljane, tako rekoč otroški vrtec Cankarjeve enajste šole pod mostom. Sicer so pa tu že imena krajev tako lepa, da jih je vredno ponoviti: Bela, bivši kartuzijanski samostan Bistra, Stari mlin, izvir Lintvern in ajdovski zid.

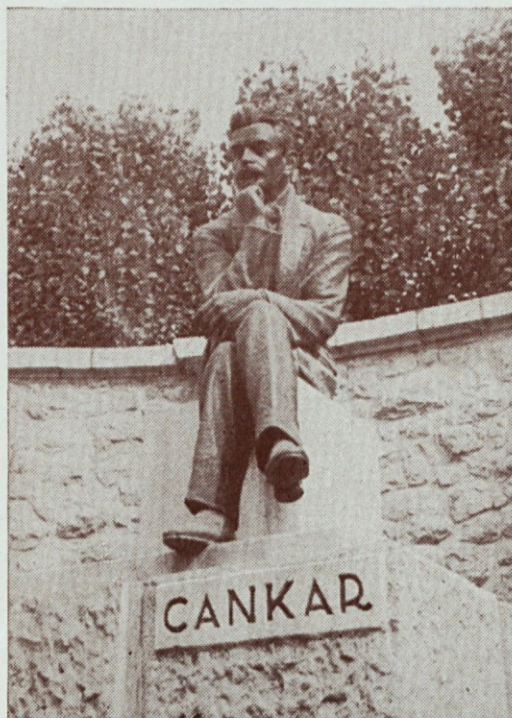
V Borovnici štrli proti nebu kot osamel zob v stari čeljusti del edinega stebra nekdanjega železniškega viadukta, ki je v skoraj petsto metrov dolgem koraku včasih tu prestopal dolino.

Iz Borovnice je vstop v Pekel. To je slikovita tesen, po kateri hiti v brzicah in slapovih Otavščica. Ob skalah stopamo po vsekanih stopinjah, lestvah in klinih prav do opuščene žage, kjer bomo srečali, če bomo imeli srečo, prav na dnu Pekla bitje z rogovi: ne hudobca, ampak gamsa.

Hitimo naprej v Logaško kotlino ali kotlinico. Logatec sam je zrastel iz sedmih vasi. Na tovorjenje po cesarski cesti spominjajo veliki hlevi in gostilne, pa tudi iz starega furmanskega hleva preurejeno gostišče „Martin Krpan“. Blizu stare ceste vstopimo v ogromno brezno Gradišnico, ki je tako velika, da bi lahko spravili vanjo ljubljanski

(Dalje na 3. strani ovitka)

Spomenik
pisatelja
Ivana Cankarja
v njegovem
rojstnem kraju
na Vrhniki



kriza zaupanja

O razvrednotenju dinarja je bilo zadnje čase doma dosti govora: eni so ga napovedovali, drugi zanikali. Končno je prišlo: od 23. januarja opolnoči velja uradno en ameriški dolar 15 dinarjev. V kratkem času je bilo to že tretje razvrednotenje. Prvo je bilo leta 1961, drugo 1965, tretje sedaj.

Ta ukrep je bil le olje na ogenj že itak nemajhnega ljudskega nezadovoljstva zlasti glede gospodarskega položaja. Že pred razvrednotenjem so se pojavili v domačem časopisju naslovi kakor: Zakaj je družbo strah?, Podpora nezaupanju, Zaupanje, itd. Ali so to znamenja še vse usodnejše krize, kot je gospodarska?

Ugotovitve domačega časopisja so sledeče:

Ljudje ne verjamejo več, da je družbeni sistem, v katerem jim je živeti, sposoben ustaviti korupcijo. „Strah nas je. Strah zato, ker smo spoznali, da smo povsem neučinkoviti in nemočni, ko gre za boj proti ‚družbeno negativnim pojavom‘, kot smo silno lepo s skupno besedo imenovali družbeni kriminal, korupcijo, izigravanje predpisov in podobna dejanja v gospodarstvu. Vrsta posvetovanj, tudi na najvišji ravni, je izzvenela — žal — v nemoč... Pričakovanja, da bo, denimo, o korupciji spregovorila zvezna skupščina, so se izjalovila. „Še ni čas za to...“ (Delo, Ljubljana, 13. jan. 1971, str. 2).

Ljudje ne verjamejo več v programe in resolucije na papirju, saj niti tisti, ki zanje glasujejo v „predstavnških“ telesih, ne verjamejo več vanje. „...se dogaja nekaj, kar poznamo že iz prejšnjih let: v predstavnških telesih in na raznih družbenih položajih nam ne manjka ljudi, ki podpirajo programe, resolucije, cilje, zakone, teze in druge dokumente, hkrati pa dvomijo, da jih je mogoče izpeljati ali doseči v praksi. Ali smo torej resnično taki — in koliko časa si bomo to lahko še privoščili — da kar javno in v nemarno podpiramo nekaj, v kar sploh ne verjamemo?“ (Delo, Ljubljana, 15. jan. 1971, str. 1).

Ljudje ne verjamejo več — če so to sploh kdaj verjeli — da imajo pri urejanju stvari doma kaj besede. V uredništvo Dela so zadnji čas prihajala pisma bravcev, naj uredništvo ne vabi ljudi k sodelovanju, „češ, kaj ne veste, da je to — kot se govori — ‚brez veze‘, nesmiselno, ker da tega tako in tako nihče ne upošteva. Dokaz za to naj bi bile številne javne razprave, ki smo jih pri nas organizirali že tolikokrat, o zadevah pa da so hazardne vedno odločali drugi, skrivajoč se za fasado javnih razprav, javnih podpor, demokratičnega in samoupravnega... Prepogosto so (ljudje) že govorili, predlagali, zahtevali, prepogosto so ostali praznih rok.“ (Delo, Ljubljana, 15. jan. 1971, str. 3).

Po devalvaciji se je nezaupanje še poglobilo. „Bolj kot devalvacija sama človeka zamika že kar odkriti dvom v njen uspeh. Ta dvom še ne bi bil nič posebnega. Več kot dovolj je vzrokov zanj. Preveč obljub in napovedi pri nas nismo uresničili, da bi tisti, ki dvomijo o tem in onem, do tega ne imeli pravice. Toda tokrat gre za dvom, ki se poraja v posebnem trenutku, ko človek dobi vtis, da vsi dvomimo o prav vsem — razen o utemeljenosti lastnega dvoma seveda.“ (Delo, Ljubljana, 29. jan. 1971, str. 3).

Če je res, kot je ta zadnji člankar napisal, da smo ljudje zanesljivi barometer, potem je ob ugotavljanju tega, kar ljudje doma mislijo, težko biti optimist.

naša
luč
1971

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 20
marec 1971

Revijo ureja uredniški odbor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark.
Anglija	19 an. šil.
Švedska	14 š. kron.
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt
Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria
P. b. b.

3

kaj pravite?

ALI SE NASPROTJA RES PRIVLAČIJO?

Spoznala sem fanta, ki se je po lastnih besedah „nesmrtno“ zaljubljal vame. Tudi meni se zdi kar čeden, a da bi me ljubezen do njega ne vem kako prevzela, ne, tega ni. Da bi se bolje spoznala, predvsem pa zaradi njegovega neprestanega prosjačenja sva se večkrat sestala. Kar zadeva njegov značaj, ni drugega reči, kot da je zame včasih preglasen, pretemperamenten. V družbi ga radi vidijo, ker zna vedno poskrbeti za dobro voljo. Nasprotno pa meni mnogo več pomeni miren, resen razgovor kot pa velik krog ljudi. Tako sem imela doslej komaj priložnost za resen razgovor z njim. Vse kaže, da mu do takih duhovnih vezi sploh ni, meni je pa veliko do njih. Predlagal mi je, da se proti koncu leta poročiva. Gotovo bi dobila z njim dobrega moža, tega mnenja so tudi moji starši, a jaz sem si pod zakonom predstavljala nekaj drugega.

Ali menite, da bi se mogla na njegov značaj navaditi?

Nasprotja se privlačijo do neke stopnje. Skupno življenje pa privede brez dvoma do težav, če se partnerja v svoji duševni in duhovni zgradbi sploh ne ujemata ali pa če se ujemata samo na robu. Tako si lahko predstavljam, da bi vam šlo glasno obnašanje vašega partnerja večkrat na živce in bi se sčasoma z občutkom nerazumevanja zaprl v vase. Nasprotno pa bi mogel morda on, ki kaže manj duhovnih interesov, gledati v vašem zadržanju neko oholost. Vsak bi bil sam s svojimi mislimi. To pa bi mogel biti že prvi korak k odtujanju.

Menim, da manjka za zakon predvsem neke skupne osnove in bi se morala najprej bolje spoznati. Če bi se po četrto ali pol leta ne čutili

bolj navezani nanj, bi bilo bolje, da misel na zakon z njim dokončno opustite.

ALI NAJ SE DRUGIČ POROČIM?

Pred petimi leti je moj mož zapustil mene in otroka. Potem, ko sem se dve leti upirala ločitvi, sem popustila, ker je mlajša žena, s katero je moj mož živel, pričakovala otroka. Pol leta zatem je mož podlegel srčni bolezni. Vse to vam moram povedati, da me boste bolje razumeli.

Razmere so me prisilile, da sem zopet sprejela službo. Otrok je tako precej prepuščen tujim ljudem in zaradi tega tudi trpi. Da bi mu zopet omogočila pravo družinsko okolje, bi se drugič poročila, dasi se s to mislijo ne morem prav sprijazniti. Moji sorodniki me pred tem korakom svarijo, ker sem imela že enkrat smolo.

Ali obstaja še kakšna druga rešitev?

Iz pisma je razvidno, da bi se poročili pravzaprav samo zaradi otroka. Kakor bi bilo prav, da zopet ustanovite družino, tako je vaš izhod iz takega položaja vreden pomisleka.

Če se nameravate poročiti samo iz razumskih razlogov in samo zaradi otroka, je možnost ponovnega razočaranja ogromna. Menim, da ima mož, ki vas in vašega otroka obda z ljubeznijo, tudi vso pravico do vaše odkrite in resnične naklonjenosti. Bilo bi krivično, če bi mu vsilili le vlogo rednika. Na drugi strani bi pa razumski zakon ne bil tisto, kar si za svojega otroka želite.

Poročite se, če najdete moža, h kateremu tudi vi kot žena lahko rečete „da“. Ob pomanjkanju simpatije se pa rajši ne spuščajte v zakon. Še vedno manjše zlo je, če ostanete sami.



VAROVALKA JE PREGORELA

Tri leta sva se z dekletom odlično razumela, nekako dva meseca pa ni vse skupaj več v redu. Pogosti in močni prepiri ter užaljenosti so na dnevem redu. To je dobilo tak obseg, da je prišlo pri meni do „kratkega stika“ in sem jo udaril. Bilo mi je takoj žal, da sem se tako spozabil. Prosil sem jo odpuščanja in mi je tudi takoj odpustila.

Mislil sem, da je vse zopet v redu. Malo zatem mi je pa prisolila zaradi prav neznatne stvari krepko zaušnico in to v pričo drugih.

Razgovor po tem dogodku naju ni spravil. V prepiru sva se razšla.

Kljub vsemu imam to dekle rad in se ji ne morem odreči. Kje vidite rešilno bilko?

Vsakomur se lahko kdaj zgodi, da mu, kakor pravimo, „pregori varovalka“. Toda ali se je treba kar takoj pestiti? Nasilje ni sredstvo za odstranitev preprirov. Nasprotno, razgretost pripelje do nadaljnjih nasilnih dejanj in končno do verižnih reakcij.

V tem, da se vam je dekle pri naslednji priložnosti maščevala, vidim znak, ki daje misliti. Nekaj nedravnega je pri vaju obeh in sicer že dalj časa. Prekoračila sta mejo, ki je nujna za oba. Če si oba čvrsto ne prizadevata za pravo mero,

lahko predstavlja to, kar je danes med vama, trajno nevarnost za bodoči zakon. Do zakona v skrajnem primeru ne sme priti.

Ne obmetavajta se sedaj z očitki in dokazi, kdo je kriv, temveč si oba priznajte, da sta odpovedala, in se ločita n. pr. za četrto leta. Ostanita v tem času brez vseh stikov. Če se iz te oddaljenosti zopet najdeta, sta prestala sicer ne zadnjo, a le odločilno „ognjeno preizkušnjo“.

NIHČE NE PLEŠE Z MENOJ

Pri svojih 17 letih sem vsekakor odprta, dostopna. Sicer ne čez me-ro čedna, vendar se lahko pokažem pred ljudmi. Tudi znam navezati stike in se s svojimi sošolkami na gimnaziji dobro ujemam. Nekoliko občutljiva sem sicer, to moram priznati.

Če grem na ples — in plešem zelo rada — potem mnogokrat posedam sama okrog, medtem ko so druge vedno na nogah. Le kako jim to uspe? Zelo nesrečna sem zaradi tega in skoraj me je že minila vo-ja, da bi še kam šla. Rajši sem doma, kot da bi morala tam doživet sramoto. Na drugi strani bi pa seveda rada kaj storila, da bi bilo vse to drugače.

Ali veste za kakšen nasvet?

Na vsak način razumem, da ste ob voljo, ker ste na plesu nekajkrat obsedeli. Vendar se mi to ne zdi tako usodno, da bi zaradi tega obupali.

Ali ste že kdaj pogledali sebe pod lupo? Ali niste morda našli kakih temnih pik? Veder, odprt človek, ki se mu ne bere vsako razočaranje takoj na obrazu in ki ne posed-a okrog z žalostnim izrazom, gotovo hitro dobi družbo. Ali do-bro plešete? Znete biti tudi vsaj malo mikavni?

Pustite, da vas katera od vaših do-brih prijateljic enkrat oceni. Gle-dala vas bo z drugega vidika, kot se vi sami gledate, pač z vidika plesavca. In gotovo vam bo dala tudi kakšen dober nasvet.

TAKO PODJETEN ZA POTOVANJA

Moj 16-letni sin je prav ljubezniv, samo njegova strast za potovanja mi prizadeva skrb. Vedno je s ko-lesom na poti. Včasih mu dovolim, da naredi celodnevno turo, a me vedno skrbi, da se mu ne bi kaj zgodilo, in menim, da bi bilo bolje, da mu to prepovem. Včasih preždi ure nad zemljevidi in sanja o tem, kako bo nekoč spoznal Indijo, Bra-zilijo in druge tuje dežele. Mnogo ljubše bi mi bilo, če bi se kdaj lotil kakšne knjige.

Veselite se vendar, da si je vaš sin izbral tako lepega konjička! Kdor gre z odprtimi očli skozi svet in kaže zanimanje za druge pokrajine, dežele in ljudi, dokazuje veliko odprtost.

Da je njegova strast za potovanja prav sedaj tako očitna, za to je lahko mnogo vzrokov. Morda ga k temu vzpodbuja celo šolski pouk. Seveda morate vedeti, kam vaš sin potuje in česa se loteva. Verjetno ga pri daljših izletih spremlja kakšen prijatelj.

Izkušnje, ki si jih bo pridobil v svo-jem okolju, spadajo k zdravemu razvoju. Nikar mu sanj ne ubijte z enim zamahom! Rajši se poglobite v njegovo zanimanje, tako boste boljše obdržali kontrolo in ga neza-vedno ščitili pred negativnimi zu-nanjimi vplivi. Če mu ob priložnosti

potisnete v roke kakšen potopis, ga boste gotovo vzpodbudili k branju.

LJUBEZEN — SPREMENLJIVA IGRA?

Četrto leta imam fanta in čez nekaj tednov naj bi se zaročila. Tak je vsaj načrt. A vse češče se mi vzbu-jajo dvomi, ali je moja odločitev pravilna. On me ima rad, jaz ga pa ne morem imeti. Moja ljubezen ve-lja poročenemu možu, ki bi vse storil, če bi se odločila zanj. Torej bi se z enim lahko poročila, pa ga ne maram, drugega imam rada, pa se iz več razlogov ne morem z njim poročiti. Kaj naj storim?

Vaš položaj je že od vsega začetka zgrešen. Ne pri poročenem možu ne pri drugem ne bi smelo priti tak-o daleč. Kot vse kaže, se niste mogli ali se niste hoteli nikoli od-ločiti. In zdaj so posledice tu.

Gotovo bi bilo v obeh primerih edi-no pravilno, da vse odnose preki-nete. Ne morate se poročiti s člo-vekom, ki ga nimate radi, četudi bi ljubezen lahko šele prišla. Ne morete pa tudi razdirati drugega zakona in se obesiti na moža, ki ima ženo in otroke.

Še vedno je čas, da se odločite. In bolje je, da sprejmete zdaj brid-kost jasnega sklepa, kot da bi vse življenje nosili posledice zavlače-vane odločitve.





iz sveta mladih

LE LARIFARI

Glejte, jaz sem imela že vrsto fantov. Pa da ne boste kaj napačnega mislili o meni. V vse to sem se spuščala samo zaradi tega, da bi odkrila, kaj je resnična ljubezen med fantom in dekletom. A do danes tega še nisem odkrila. In bojim se, da nikoli ne bom.

Zaradi tega trdim: Ljubezen so si izmislili naši dobri in starokopitni starši. Skrivajo nam jo, a hkrati ponujajo kot nekakšno cukreno slaščico življenja, ki jo bomo dobili kdaj kasneje, če bomo zdaj v mladosti pridni in ubogljivi.

Zame je vse to larifari. Jaz danes vem, da je med dvema človekoma resnična lahko samo spolnost in nič drugega. Vse drugo so lepe bajke za pridne punčke in pridne fantke, ki jim od srca želim, da takšni še naprej ostanejo, da bodo njihove mamice in njihovi očki lahko srečni in ponosni na svoje pametne in zrele otroke.

Zame je vse to govorjenje o lepotač življenja med dvema človekoma prav toliko vredno kakor pravljica o Rdeči kapici — ki je v teh

in podobnih govorancah vedno ljubezen — in o volku, ki je v njih vedno spolnost. Ljubezen je dim, ki ga vidijo in se radujejo nad njegovim osrečujočim vonjem le tisti, ki ga v samoprevari hočejo videti in čutiti...

PRIPIS: Uboga Rdeča kapica! Kako si postala prazna in nesrečna! Mogoče boš pa le kdaj doživela ljubezen. A prej boš morala zapustiti svojo dosedanjo „resničnost“.

NE MARAMO DEKLET — PREBRANIH KNJIG

Vi ne veste, kako gremo za dekletom, ki ima nekaj ponosa v sebi, ki ne dovoli, da bi se obnašali do nje, kakor bi se nam zahotelo. Kot čmrlji za strdjo gremo za takšnim ponosnim dekličem.

Sploh pa dekleta kar naprej 'testiramo'. Za dekle, ki nam dovoli vsak sumljiv 'manever', recimo, na plesu, ki gre takoj z nami na vsak zmenek ali skriven sprehod, kamorkoli ji rečemo, takoj vemo, kolik je njen 'vrednostni količnik'. Drug drugemu si potem hitro po-

vemo rezultate takšnega testiranja deklet. Tiste, ki nam dovolijo vse, so nam kdaj pa kdaj želene ali tudi dolgočasne igrace, ki so nam vedno na voljo, ko si zahočemo malo 'ventilacije'. Toda nihče od nas ne misli karkoli resnega ob njih. Ne maramo deklet, ki so kot prebrane knjige kakšne množične ljudske knjižnice, vse otipane in zamaščene od prstov in slin dolge vrste bravcev. Taka dekleta-prebrane knjige preziramo, čeprav se radi z njimi družimo in šalimo ter igramo. Vse nas pa včasih obsede dekle, ki se pojavlja med nami kot živa in ponosna uganka. Nikakor ne pusti čez 'demarkacijsko črto'. Ni 'sveti pildek'. Je živahna in zna usekati nazaj. Ne pobeša oči in jih tudi ne vrti kot žongler steklene kroglice. Z eno besedo, je dekle, ki zna vedno in povsod narediti spoštovanja vreden red in 'avtoritativno razdaljo' okrog sebe. Takšno dekle nam nekaj pomeni. Ne veste, kako pametne nas dela. Vsi se kosamo, kdo bo v njenih očeh bolj pameten in bolj 'fejst fant'.

PRIPIS: Ponosen fant spoštuje le ponosno dekle.

SOLA ZA FANTE

Mlada amerikanska Slovenka je prišla s svojo materjo na obisk „starega sveta“. Bila je na plesišču. Privlačno oblečena je vzbujala nemalo pozornosti med fanti.

Mnogo jih je poskušalo priti v njeno bližino. Tako jo je dobil za ples tudi fant, ki je pozabil, da nima pred seboj ene izmed deklet, s katerimi se je običajno družil. Začel je z različnimi znanimi „taktičnimi manevri“. Dvakrat ga je sunila od sebe med plesom, da je belo pogledal in zardel do petá. Opozorila ga je, da naj pleše, če se je tako namenil, ali pa jo pusti pri miru. Tretjič je dobil takšno klotuto, da so se razgreti glasbeni „umetniki“ na podiju rahlo zmedli, ona pa je odvihrala s plesišča.

PRIPIS: Nazoren pouk!

ŽALOSTNO BOM KONČALA

V našem razredu so bila dekleta, v katerih družbo bi zelo rada prodrla, ker so me privlačevale zaradi svoje živahnosti in neke skrite veljavnosti, katero so si med seboj pripisovale in priznavale druga drug. Vedno so se tako skupaj držale in si imele vedno toliko povedati, da smo jih vse druge z zavistjo opazovale iz daljave in se spraševale: „Le kaj imajo, da so takšne prijateljice?“

Vedno sem jih srečavala po kotih šole, ko so se držale vkup in na skrivaj izvedensko in ponosno puhale dim iz ust in nosu. Med iztegnjenimi prsti z lakiranimi nohti so držale cigarete tesno ob obrazu, stoječ le na eni nogi, zlomljene v kolku, z važnimi besedami in gibi, se šalile in sproščeno govorile s fanti, ki so jih obkrožali in jih imeli za enakovredne sobesednice.

Če sem prišla blizu, so me vse začele jeziti s čimerkoli, puhati vame dim, namigovati na „mamino punčko“ itd. Navadno pa jim je moj prihod zaprl besedo, neprijazno so me ošvrkavale z očmi, tako da sem se

hitro pobrala iz njihove bližine, vedno razočarana, kaj je z menoj, da me ne marajo, da me pehajo od sebe, ko bi pa vendar tudi jaz tako rada bila del njih in se z njimi pogovarjala.

To me je dolgo mučilo. V razredu je bilo še nekaj „štrebark“, ki jih nisem marala. Sklenila sem, da storim vse, da postanem prijateljica prvih. In kaj sem storila?

Nekoč ponoči se mi je posvetilo, ko sem o tem razmišljala. Začela sem kaditi. Najprej sem naredila, kakor da mi je slučajno padla iz žepa halje škatlica cigaret. Ko so nekatere to videle, so se mi prijazno nasmehnile.

Postajala sem enako drzna kakor one. Nekega dne mi ena izmed njih prijazno zašepeče na uho: „Greš na dva dima?“ Šla sem in od takrat sem bila njihova.

Z njimi sem se začela dobivati tudi zunaj šole. Takrat sem šele spoznala, kakšno veselo življenje so živele te moje sošolke.

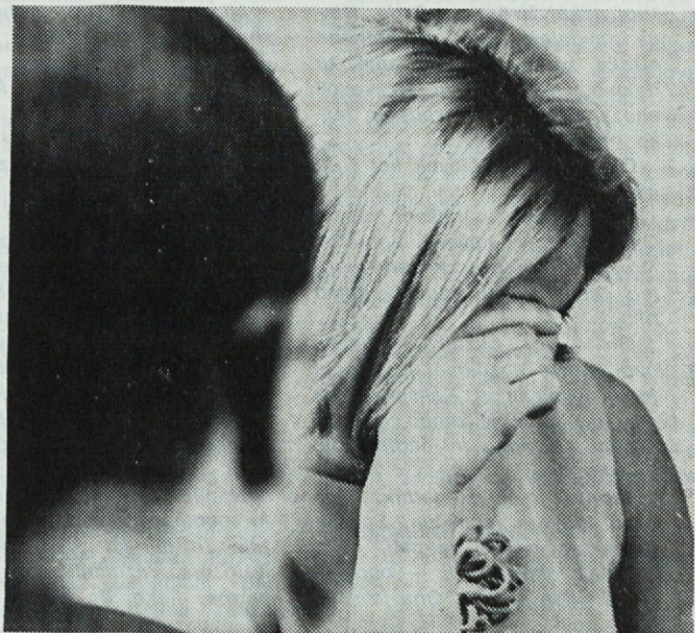
Postala sem gost domačih zabav, ki so jih prirejale. Tam sem prišla v stik z različnimi fanti. Vse je šlo tako naglo in naravno, da se niti

zavedela nisem, kdaj sem stopila na čudne poti. Globoko v sebi sem obsojala te sošolke in sošolce. A nisem jih hotela izgubiti. Vedela sem namreč od prej, kako hudo je biti sam, brez prijateljic in prijateljev.

Čudila sem se, kako znajo imenitno vse skrivati pred starši in profesorji. V šoli so vsi ti sošolci in sošolke sedeli, kakor da sploh še ne vedo, da je dvoje „sort“ ljudi na svetu. Lepo so se naučili učno snov in znali, kar je bilo treba. Ubogim profesorjem in njihovim skrbnim materam in očetom pa se še sanjalo ni, kako in kaj je z njihovimi „pridnimi“ punčkami in fantki.

Tudi mojim staršem se ni sanjalo in se jim še danes ne sanja, kaj in kako je z menoj. A kaj naj storim? Če postanem spet njihova, bom v zasmeh vsem svojim sošolcem in znancem. Če pa ostanem še naprej med temi sošolci in sošolkami, bom žalostno končala. To vedno bolj čutim in vedno bolj vem.

PRIPIS: V čredo se vključiti ni človeka vredno. Res pa je težko plavati proti toku. A je edina pot.



Ali znate biti srečni?

So ljudje, ki žive v zelo skromnih razmerah in so od srca srečni, drugi pa, ki imajo vse, kar je možno za denar kupiti, pa so nezadovoljni, ja, celo nesrečni. Pri naslednjem testu se vprašajte, ali znate biti srečni.

1. Ali menite, da vas je usoda postavila?
ja — včasih — ne
2. Ali se razburjate za malenkosti?
ja — včasih — ne
3. Ali drugim radi očitate?
ja — včasih — ne
4. Se veselite samo velikih stvari?
ja — včasih — ne

5. Ste maščevalni?
ja — včasih — ne
6. Ali zavidate ljudem, ki imajo mnogo denarja?
ja — včasih — ne
7. Se vam zde usluge nepomembne?
ja — včasih — ne
8. Ali potrebujete zunanjih pobud, da vam ni dolgčas?
ja — včasih — ne
9. Ste nagnjeni k očitkom sami sebi, če se vam je kaj ponesrečilo?
ja — včasih — ne
10. Ali radi uidete svojim štirim zidovom?
ja — včasih — ne

Za vsak „da“ si dajte 2 točki, za vsak „včasih“ eno, za vsak „ne“ nobene.

Če ste dosegli višek, t. j. 20 točk, potem ste usmiljenja vredni človek. Nobena stvar vas ne more osrečiti, vaše življenje je brezmejna solzna dolina.

Od 16 do 19 točk: Izgubljate se v majhnih nevšečnostih življenja. Mnenja ste, da vas je življenje postavilo.

Od 11 do 15 točk: Nagibate se k potrnosti. Tudi majhne nevšečnosti vas vedno znova razburjajo.

Od 6 do 10 točk: Spadate v skupino ljudi, ki vedo, da trajne sreče na zemlji ni, da pa je treba življenje vzeti tako, kot je.

Od 3 do 5 točk: Mogli bi vas označiti za srečnega in zadovoljnega človeka. Nevšečnosti ne jemljete preresno, družabni in sposobni ste, zgrabiti srečo, ko se vam nudi.

Od 1 do 2 točk: Spadate k neuničljivo sončnim ljudem in vas lahko samo blagrujemo.

Pri 0 točkah ste neke vrste srečnik, ki obstaja samo v pravljičah, ali pa na naša vprašanja niste čisto odkrito odgovorili.

Človek kot ti in jaz

Po trdem dnevnem delu je utrujen, ko vstopa v avtobus. Ona še hiti v trgovino, da nakupi nekaj živil za večerjo. Njega navdajajo skrbi za bolnega otroka, za boljše stanovanje, za delovno mesto. Ona se veseli ene same dobre besede in težko prenaša žalitev.

On in ona — človek kot ti in jaz...

On stanuje v našem bloku. Ona dela v našem podjetju. Morda sedita celo v cerkvi poleg tebe. A mi hodimo mimo njih.

On je tvoj „bližnji“. Nadležen nam je. Ne poznamo ga. Morda je celo inozemec. Kakšen Turek ali Grk. Za te je znano, da radi sežejo po nožu in nadlegujejo ženske.

Morda je bivši jetnik. Šele pred kratkim izpuščen. Saj takemu ne moreš zaupati. Kako se plazi okrog ljudi — poosebljena slaba vest... Ona je sam-

ska mati ali ločena žena. Čisto nedolžna že nista. Kaj vse se je že slišalo!...

Ali: on je bil prej redovnik, zdaj pa je poročen. Ona je mati ubijavca. Človeka brez sramu. Le kako se ne sramuje, še vedno stanovati med nami? Mar bi bila tega lopova bolje vzgojila.

Ljudje kakor ti? Kot jaz? Nekdo je zapoved ljubezni takole prevedel: Ljubi svojega brata, ker je človek kot ti. Človek, ki potrebuje ljubezni. In skupnosti. Človek, ki mu je dobra beseda tako zelo potrebna, da sploh more dihati. Človek, ki potrebuje zaupanja, da bo mogel premagati nezaupanje. Človek, ki nas potrebuje, tebe in mene, da bo mogel verovati. V ljudi. V Boga...

Napóti so nam naši predsodki, poedine izkušnje. Napóti so bile že ljudem pred 2000 leti. Zato niso razumeli moža iz Nazareta, kako da se je mogel

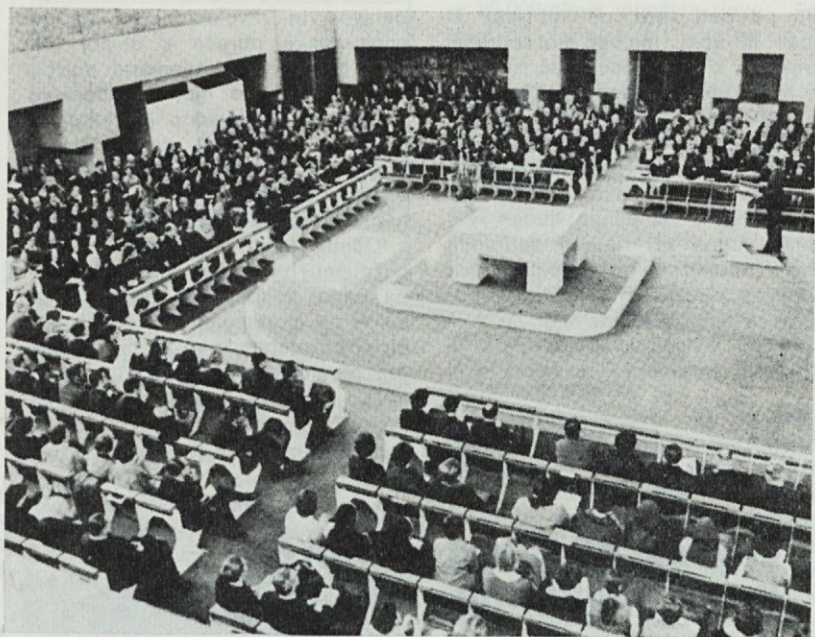


ustavljati pri „carinikih in grešnikih“. Da je bil gobavcem in tujcem brat. Takrat, pred 2000 leti. In danes?

Vprašanje velja nam vsem, tebi in meni...

Župnija, ki hoče zboljšati svet

- Revni so pomagali revnim.
- Župnija ne sme biti kot veliko podjetje.
- Kristus je bil revolucionar.



Župnija Isolotto v predmestju Firenc je postala v svetu znana, ker je izrekla svojo solidarnost z nekaterimi mladimi, ki so 14. septembra 1968 zasedli stolnico v Parmi, v protestu proti povezavi Cerkve z denarjem in proti sedanjim oblikam cerkvene oblasti. Krajevni škof je zaradi tega župnika don Mazzija odstavil.

Pravzaprav je težko razumeti, kako je moglo priti do tega spora, ko je prav ta delavska župnija znana po svoji razgibanosti. Pustimo spor pri miru, pa si oglejmo župnijo v njenem živem krščanstvu.

Župnik don Mazzi, ki je prvotno želel v afriške misijone, a se preveril, da je tudi okolje Firenc misijonsko območje, je v 14 letih svojega župnikovanja prebivavstvo, ki je versko le malo prakticiralo, spremenil v močno strujo evangelijskega življenja.

Župnija je bila od vsega začetka iznajditeljska. Med potresom na Siciliji ni samo zbiral za prizadete denar — kljub vsemu uboštju župljanov — marveč je tudi poslala na mesto skupino ljudi, ki so pri našli dejansko pomoč. Iz tega je zrastle pri vernikih v Isolotto po-

sebno gledanje na Kristusa in krščanstvo.

Po dolgih letih skušnje je lastno pot župnija sama takole izrazila v uvodu svojega „katekizma“: „Kristus je živ in prisoten znotraj človeške zgodovine. Kristusa je treba iskati znotraj življenja: v evangeliju, kakor je napisan in kakor ga žive ljudje, včerajšnji in predvsem današnji.“

In kje je Kristus, kje je prav posebno? „V vsakem času, zlasti danes, se življenjska sila Kristusa izraža v trpljenju in bojih ljudi, začeni od najbolj siromašnih, najbolj neznatnih, najbolj zavrženih, najbolj zatiranih“, v smislu evangelija sv. Mateja (25, 31—46), kjer Kristus-Sodnik ob poslednji sodbi govori: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste prišli k meni.“

Uboji so kraj, kjer je možno srečanje s Kristusom. Seveda se Kristus ne istoveti z „uboštvom“, pač pa z ubogimi, zavrženimi, zatiranimi, in sicer „z resničnimi oseba-

mi, takimi, kakor so, — z ljudmi, ki se ne morejo odreči žeji in lakoti po kruhu in pravici — z njihovim upanjem in njihovo voljo, da spremene inboljšajo svet — z vso njihovo revolucionarno silo.“

„Skozi vso zgodovino Cerkve obstaja ob zvestobi do Kristusa tudi nezvestoba, za katero smo odgovorni mi, kristjani. Le pogledjmo, kako deluje velikokrat župnija: kakor veliko podjetje, ki upravlja vsa sredstva, potrebna za rešenje. Kristjani se obračajo na župnijo kakor na dobavnika zaupanja. V njej najdejo vse: zakramente, blagoslove, resnice, smernice in celo organizacijo za pridobivanje zasluženja po delih usmiljenja... Treba se je vprašati, ali je še mogoče nadaljevati s tem cerkvenim strojem za odjemavce in tako globoko zanemarjati pristnejše poslanstvo krščanske občine: oznanjevati živo prisotnost Kristusa ter mu služiti v ljudeh, začeni pri najbolj siromašnih...“

Poglobljeno gledanje na krščanstvo je občini narekovalo novo uvajanje v katolicizem: dvoje, troje otrok je zaupanih odrasli osebi, ki je pripravljena skupaj z njimi ho-

dit po poti vere, ne kot kdo, ki hoče le učiti, marveč kot odrasel prijatelj, ki ima sicer več skušnje in bolje pozna evangelij, a se mora tudi sam še vedno učiti, še dalje iskati resnico. Prvo sredstvo te poti so Jezusove besede in dejanja v evangeliju, kakor tudi besede in dejanja v današnjih ljudeh, začeni vedno pri najbolj zatiranih. Vse v katekizmu hoče voditi v prijateljstvo z Jezusom in ljudmi, predvsem z najbolj neznatnimi.

Občini in Isolotto očitajo, da je Kristusa spremenila v socialnega

delavca in revolucionarja; da se enostransko obrača k službi ljudem in pri tem zanemari službo Bogu; da se je njeno krščanstvo spremenilo v navadno človekoljubje. A je treba reči, da ti ugovori vedno znova spregledajo, kako je pri gornjem ravnanju obrat k bližnjemu obrat h Kristusu in po njem k Očetu; kako je v pristni službi bližnjemu hkrati že vključena služba Bogu; kako po sv. pismu Boga sploh ne moremo ljubiti, če ne ljubimo bližnjega; kako je bil Kristus res revolucionar.

Župljani so svojemu škofu ob sporu govorili o svoji župniji: „Prosimo, da pridete med nas, da nas od blizu spoznate, preden se odločite za kak ukrep, ki bi tako zelo zadel siromašne... V Isolotto ravnamo po zgledu Kristusa, ubogega med ubogimi... V don Mazziju so te družine našle več kot brata. Malo jih je prej hodilo k maši. Danes vsi hodijo v cerkev.“

(Po knjigi dr. V. Truhlarja, Katolicizem v poglobitvenem procesu).

Človek ni samo mehurček v reki življenja

Birmingham, konec maja 1963.

Guverner Wallace je izjavil, da bo v začetku junija, ko se študentje vpisujejo, osebno prišel na univerzo, da bo zaprl pot vsakemu črncu, ki bi skušal prestopiti prag univerze.

Jeseni istega leta je postal Birmingham prizorišče pravega pokola. Člani Ku Klux Klana so vrgli bombo v birminghamsko cerkev. Štiri črne deklice so bile ubite.

Modri neonski križ in svetlobni napis „baptistična cerkev“ odsevata z jeklenih čelad kakih dvajsetih policajev, na vogalu ulice. Oboroženi so z brzostrelkami. Na sedežu policijskega avtomobila, ki stoji na eni izmed „strateških točk“, leži časopis z velikim naslovom: Spet mir v Birminghamu — 1200 težko oboroženih policajev varuje naše mesto.

Težka hrastova vrata baptistične cerkve so na stežaj odprta. Stotine črncev prihajajo iz revnih prenaseljenih lesenih hiš v stranskih ulicah in se zlivajo v cerkev. Zunaj kaže termometer 31 stopinj. V cerkvi je naj-

manj 40 stopinj. Znoj kaplja na ovratnike. Poleg orgel stoji skupina črnih deklic, po večini zelo lepih. Pojejo. Za klavirjem sedi črni zborovodja. Melodija se zdi znana. To je duhovna pesem, ena izmed starih duhovnih pesmi iz suženjske dobe črncev.

Besede, ki jih poje mož pri klavirju, zvenijo sodobno. Nenadna tišina. Slišati je en sam svetel deklinški glas:

„Svoboda — svoboda — svoboda!“

Zbor:

„Hočemo pravico!“

Ves zbor:

„Svoboda prihaja v Birmingham.“

In tako naprej, vedno znova iste besede v novih kombinacijah.

Spet tišina. Tedaj se zasliši glas: „King je tukaj!“

Ploskanje in topotanje z nogami. Množica pri vratih naredi ozek prehod. Martin Luther King, „črni Gandhi Amerike“, vitek, gostih kodrastih las, se prebija skozi množico do prižnice in medtem stiska na stotine rok.

Njegove besede ne prinašajo požara, glas je miren, globok, zvok pridušen in umirjen. Kljub temu mora znova in znova prositi ljudi, naj umolknejo.

„Ali ste pripravljeni za svojo svobodo prenašati udarce, ne da bi jih vračali? Ali ste pripravljeni iti v zapor? Če nas suženjstvo ni moglo podreti, kako nas bi podrle gasilske brizgalne?“

Povsod po svetu hitijo narodi z vso naglico proti neodvisnosti, mi pa lezemo kot konjska vprega proti cilju, da bi smeli popiti skodelico kave v restavraciji.

Ne morem se sprijazniti z mislijo, da je človek samo mehurček v reki življenja, ki ga obkroža. Nočem se sprijazniti s prepričanjem, da je na človeštvo legla tako črna noč rasizma in vojne brez ene same zvezde, da ne bo to nikoli učakalo zore miru in bratstva. Ne smemo obupavati kljub mraku tega trenutka. Ne smemo izgubiti vere v naše bele brate.“

Pred govorom v cerkvi je hodil King skozi dvorane z biljar-dom v Birminghamu in še nedoraslim črnim fantom jemal nože, gumijevke, železne boksarje, gorjače. Govoril jim je:

„Ko bo stekla kri na ulicah, bo to naša kri, ne pa kri naših belih bratov...“

Ali nam hočejo svetniki pomagati?

Ali bodo tisti, ki so že na zemlji storili vse za svojega bližnjega in za kraljestvo božje, zdaj v nebesih le nemi statisti? Ne, v veselje jim je, da nam zdaj še posebej lahko prožijo svojo roko v pomoč. Vezi z njimi tudi po smrti niso prekinjene, njihova ljubezen ni umrla, ne pozna ne konca ne meja.

Ne zadošča pa, da svetnike le častimo in kličemo na pomoč, temveč jih velja tudi posnemati.

Sicer je res Kristus najvzvišenejši zgled vseh čednosti. Toda spričo njegove veličine in mogočnosti se nam dogaja kot mlademu slikarju, ki stoji pred slikami velikih umetnikov. Ali ne bo v brezupu odložil čopiča z besedami: „Tega jaz ne zmorem?“ Razumen mojster mu bo dal spočetka le majhne naloge. V verskem življenju nam je Kristus prapodoba in zgled vseh čednosti, a posnemanje naših bratov in sestra v popolnosti je bolj prilagojeno razmeram posameznikov: vsak stan ima svojega zastopnika, od preprostega delavca pa tja do cesarja in papeža.

Gotovo so zmogli svetniki v svojem življenju pokoro, ki danes ne bi bila več mogoča, a njihov spokorni duh naj bi tudi danes našel posnemavce.

Kakšen smisel naj torej ima pravo češčenje svetnikov?

Kdor se hoče učiti ponižnosti, naj pohiti k sv. bratu Konradu; kdor pobožnosti, k sv. Frančišku. Potrpežljivost in gorečnost za misijone nam kaže sv. Mala Terezija, krotkost ljubeznivi Frančišek Saleški, materinsko ljubezen sv. Monika itd. Vsak svetnik pooseblja neki ideal, vsi pa so kopija Kristusa.

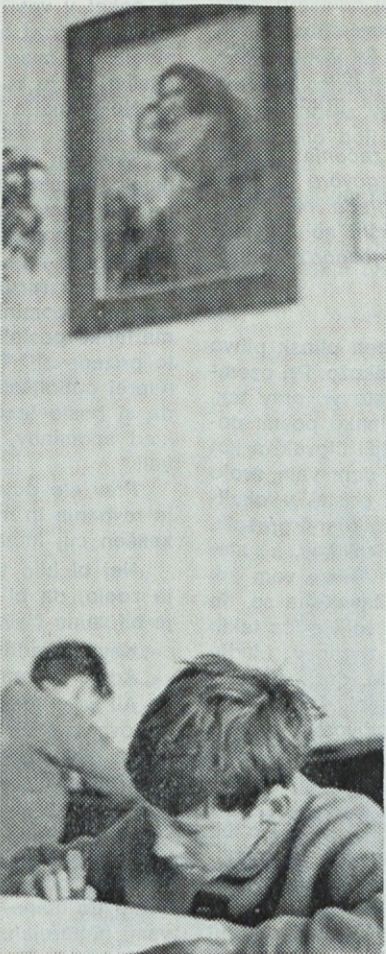
Kako gole in mrzle bi bile naše cerkve brez podob svetnikov! Tako pa prinaša češčenje njih poezijo v našo vero, pa tudi vzpodbudo za naše versko življenje. Naši bratje in sestre nam kličejo: „Če smo zmogli mi, zakaj ne bi tudi vi?“

Kako je naš čas reven in brez idealov! Če nekdaj v Barceloni postavi plesni rekord, ker je 240 ur neprekinjeno plesal in v teh 10

še o svetnikih

dneh le po 3 minute na uro počival, da je jedel in se preoblekel, potem o tem pišejo časopisi. Tak velja za junaka. O velikem delu, ki ga opravljajo misijonarji v nešteti smrtne nevarnostih, ne piše nihče.

Če neki boksar svojega nasprotnika vsega krvavega sune na tla



in 80.000-glava množica rjove: „Potolci ga! Potolci ga!“, potem je to junaštvo, o katerem je treba pisati. Če pa se neka mati tiho žrtvuje za svoje, se nanjo nihče ne ozre.

Nešteti sodobni mladi ljudje nimajo pojma, kdo so bili Dante ali Michelangelo, Kepler ali Pasteur, Avguštin ali Ignacij. Nasprotno pa vam v spanju naštejejo v eni sapi ducat filmskih zvezd. Morda ne vedo, kdo je odkril Ameriko, vedo pa, kolikokrat je kakšna filmska zvezda ločena. Ali naj se današnji mladini čudimo, če ji ne nudimo boljših idealov?

Gotovo tudi v češčenju svetnikov lahko pride do enostranosti in pretiravanj. Vse veliko in lepo je možno tudi zlorabiti. Zlasti v južnih deželah se dogaja, da ljudje ob češčenju svetnikov pozabljajo na češčenje Boga; da nedeljsko mašo zamude, med tednom pa obiščejo sliko kakega svetnika. Največkrat se dogaja, da ob češčenju svetnikov le preradi pozabljamo, da bi jih tudi posnemali.

LE BOG JE RESNIČEN REVOLUCIONAR

Simone Weil (1909—1943) je bila francoska Judinja, filozofka, revolucionarka, z vso dušo pa zaljubljena v Boga.

Pozimi 1932 je skoraj vso plačo razdala stavkajočim delavcem, tako da ji je zmanjkalo denarja za kurjavo. Nosila je zastavo v protestnem sprevedu v Reimsu v času sindikalnega kongresa. Avgusta 1936 je odšla v Španijo, da bi se kot časnikarka borila na strani revolucionarjev. Med vojno se je javila kot prostovoljka za sabotaže na zasedenem francoskem ozemlju.

Končno je uvidela, da si ne more nobena partija lastiti odrešeniškega monopola. Spoznala je, da komunistična vera grozi, da v kali zatre vse prave osebne vrednote.

Ko je obiskala Assisi, jo je neznana sila vrgla na kolena pred Bogom. Zapisala je, da potrebuje moderni svet modernih svetnikov, ki bodo znali s svojim neponarejenim življenjem pokazati, da je končno le Bog edini resnični revolucionar.

Jana

povest o veliki ljubezni

Mladi učiteljica Jana je prišla na grad Trnulje za domačo vzgojiteljico male Adele. Grad je last gospoda Ročestra, oskrbnica gradu pa je gospa Ferfaks.

Med Ročestrom in Jano se začenja spletati globoka ljubezen. V dolgem razgovoru si medsebojno pojasnujeta svoje poglede na življenje. Na Janino vprašanje: „Kakšni so bili vaši spomini, ko ste bili mojih let, gospod?“ odgovori Ročester.

„Kar lepi: čisti in polni zdravja. Noben pljusik plitve vode jih še ni spremenil v smrdljivo mlakužo. Pri osemnajstih letih sem bil prav tak, kakor ste vi, prav tak. Narava me je naredila takega, da bi lahko postal dober človek, gospodična Ajre, ja, najboljši človek, a kot vidite, se to ni zgodilo. Nisem lopov, dam vam svojo besedo, a zares se mi zdi, da sem postal v okoliščinah, v katerih sem živel, navaden, vsakdanji grešnik, naveličan vseh tistih jalovih in ničevih užikov, s katerimi se sitijo bogataši in ničvredneži. Ali se vam zdi čudno, da vam vse to pripovedujem? Zavedajte se, da boste v življenju še večkrat proti svoji volji priča takih izpovedi s strani svojih prijateljev in znancev. Ljudje bodo takoj spoznali, da ste rojeni za to, da poslušate, ne pa, da bi pripovedovali drugim o sebi. Čutili bodo, da jih poslušate, ne s hudobno porogljivostjo, ampak s prirojenim sočutjem, ki je zaradi svoje neprisiljenosti polno tolažbe in vzpodbude.“

„Kako le to vse veste?“

„Občutil sem to. Mogoče boste rekli, da bi se bil moral upreti v preteklem življenju neugodnim okoliščinam. Seveda bi se moral, bi se moral, a kot vidite, se nisem, zamudil sem priložnost. Ko me je usoda udarila, nisem imel več zadosti pameti, da bi ohranil

mirno kri: obupal sem, kasneje sem se še pokvaril. Želel bi, da bi bil takrat ostal močan. Sam Bog ve, da bi bil rad ostal. Imejte strah pred notranjimi mukami, gospodična Ajre, če bi vas kdaj napadla skušnjava, da bi stopili s prave poti! Pekel v vesti je zastrupitev življenja.“

„Kesanje je najboljšše zdravilo, to je že stara resnica, gospod.“

„To ni zdravilo. Mogoče je poboljšanje pravo zdravilo. In jaz bi okrevaj, dovolj moči imam še za to, če — toda ali naj še sploh mislim na kaj takega jaz, ki sem ves omrežen in obložen z grehi in preklet? Ker sreče ne morem več doseči, imam pravico uživati naslade življenja in jih bom tudi užival, pa naj stane, kar hoče.“

„Tedaj boste še na slabšem, gospod.“

„Mogoče. A zakaj naj bi bil na slabšem, če se lahko vdajam sladkim novim užitkom?“

„Po njih boste imeli grenak in trpek okus, gospod!“

„Kako to veste? Saj jih niste še nikdar okusili.“

„Samo na vaše lastne besede vas spominjam: vi sami ste rekli, da zmota prinaša notranje muke in da je peklo v vesti zastrupitev življenja.“

„Kdo govori o zmoti? Komaj bi mogel verjeti, da bi mogla biti misel, ki mi je šla skozi možgane, zmotna. Mislim, da je bila prej navdihnjenje kakor skušnjava.“

„Ne zaupajte ji, gospod, to ni dobri angel.“

„Kako to veste?“

„Sklepam po vašem obrazu, gospod, ker je izražal nemir, ko ste rekli, da vas je spet obšel navdih. Prepričana sem, da vam bo prinesel še več nesreče, če ga boste poslušali.“

„Nikakor ne. Že čutim, da mi je prijetno od njega.“

„Le eno razumem, kar ste rekli, to namreč, da so umazani spomini večna muka. Zdi se mi, da bi sčasoma lahko postali, kar želite, če bi se z vsemi silami za to prizadevali. Trdno sklenite, da se hočete od danes naprej poboljšati v mislih in ravnanju. Prepričana sem, da si boste tako v nekaj letih nabrali nov in čist zaklad spominov, h katerim se boste z veseljem zatekali.“

„Prav ste povedali, gospodična Ajre. Odslej bo moje ravnanje in moje hotenje drugačno kot doslej. Vem, kakšen cilj imam in kakšne nagibe.“

„Naj bi bilo tako!“ sem dejala in vstala, ker se mi je zdelo, da bi bilo jalovo nadaljevati ta razgovor, ki je bil zame čisto temen.

„Kam pa odhajate?“

„Adelo moram spraviti spat, ker je že kasno.“

„Ali se vi, gospodična Ajre, nikoli ne smejete? — Ne odgovorite? Že vidim, da se redkokdaj smejete. A vi ste lahko zelo nasmejani in veseli. Verjemite mi, da po naravi niste tako resni, kot nisem jaz v svojem bistvu pregrešen. Zavodske mrčnosti se še niste otesli. V prisotnosti moškega se bojite veselega smeha, sproščenega govora in malce živahnejšega obnašanja. A počasi, mislim, se boste tega že naučili, da boste do mene naravni in bo tudi meni mogoče, biti z vami nenarejen. Lahko noč!“

Gospod Ročester je Jani pojasnil, da je Adela hčerka neke francoske operne plesavke Celine Varensove, ki jo je pred časom silno vzljubil, ki ji je pa kasneje prišel na sled, da ga je varala, in jo je odslovil. Pustila mu je Adelo, češ da je njegova hči, čeprav je prepričan, da to ni res. A otroka je vzel iz popolne zapuščenosti iz Pariza in jo spravil sem v Anglijo, da se bo vzgojila v pošteno dekle.

Šele zvečer sem lahko v svoji sobi še enkrat v miru premislila celotno zgodbo, ki mi jo je povedal gospod Ročester. V pripovedi ni bilo pravzaprav — kot je sam rekel — nič posebnega: to, da se je bogat Anglež vnel za francosko plesavko, in njeno varanje, je bilo brez dvoma precej vsakdanja stvar v življenju družbe. Več kot čudno pa je bilo, da se ga je na lepem polastilo tako močno čustvo, ko je razlagal svoje sedanje zadovoljstvo in oživiljeno veselje do starega gradu in njene okolice. Razmišljala sem o tem in se čudila.

Ker pa si tega nisem znala razložiti, sem pustila te misli vnemar in začela razmišljati o njegovem vedenju do mene. Zaupanje, ki mi ga je kazal, je temeljilo na prepričanju o moji molčečnosti. Tako sem o tem sodela in tako sem si to razlagala.

Nekaj tednov zatem se je obnašal do mene bolj umirjeno kot skraja. Imela sem občutek, da mu nisem napoti. Ni mu bilo nerodno, da se je bil z menoj tako razgovoril. Če je kje nenadoma naletel name, mu je bilo to očitno všeč. Vselej je imel zame kakšno besedo in kdaj pa kdaj se mi je tudi nasmehnil. Če me je dal poklicati k sebi, me je zelo pristrčno sprejel, kar mi je bilo znamenje, da ga znam razvedriti in da se pogo-

varja ob večerih z menoj zato, da se sam razvedri, meni pa s tem koristi.

Sama sem kajpada bolj malo govorila, toliko rajši sem ga pa poslušala. V njegovi naravi je bilo, da se je rad razgovoril o tem, kar mu je ležalo na srcu. Všeč mu je bilo pripovedovati človeku, ki ni poznal sveta, podobe in doživetja iz življenja. Te podobe so bile nove in zato mikavne; nikdar pa pokvarjene. Z živim zanimanjem sem v mislih hodila za njim po novih pokrajinah. Pazil je, da ni bilo nikakšnih dvoumnih namigovanj.

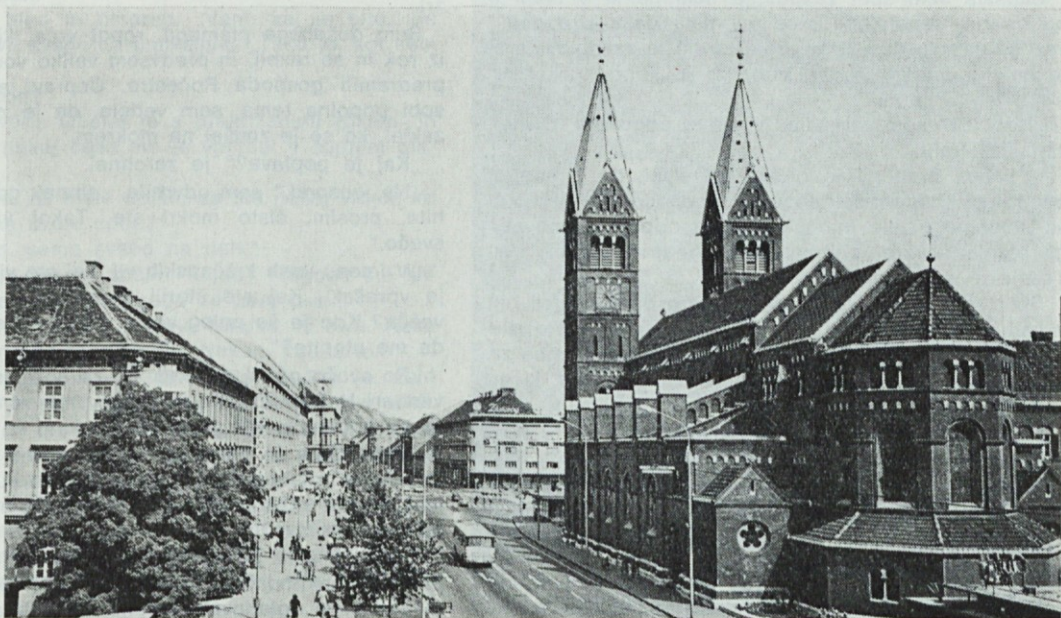
Ker se je tako naravno obnašal do mene, sem se povsem otresla svoje mučne zadržanosti. Njegova prijazna, obzirna in pristrčna odkritosrčnost me je privlačevala. Včasih se mi je zdelo, da je moj sorodnik, ne pa gospodar. Sem in tja je bil še zapovedovalen, a tega mu nisem jemala za hudo, saj sem vedela, da je taka njegova narava.

Vse to je dajalo mojemu življenju novo srečo in zadovoljnost in prav nič nisem pogrešala sebi enakih prijateljic. Občutila sem, da se je moje življenje sprostilo, praznina je bila izpolnjena. Telesno sem se okrepila, zredila sem se in postala notranje močnejša.

Ali se mi je zdel gospod Ročester še vedno grd? Ne. Hvaležnost in druga plemenita čustva so mi delala njegov obraz vse bolj prijazen. Če je bil on navzoč, mi je bilo bolj prijetno kot ob najbolj svetlem ognju v kamini.

Seveda pa nisem pozabila njegovih napak. Pa saj jih tudi ni bilo mogoče, ker so znova in znova prihajale na dan. Bil je nadut, posmehljiv in trd do vseh nižjih. Nekje na dnu srca mi je bilo jasno, da moram

Maribor, na desni frančiškanska cerkev, kjer počiva truplo božjega služabnika Antona Martina Slomška.



njegovo naklonjenost do mene v primeri s krivično strogostjo do drugih toliko bolj ceniti.

Bil je večkrat slabe volje brez pravega razloga. Kar dar je poslal pome, da bi mu brala, sem ga pogosto našla, kako je sedel v knjižnici sam in si glavo podpiral z rokami. Ko je dvignil oči, sem videla v njih čmernost, skoraj zlobnost. A uverjena sem bila, da so njegova slaba volja, trdota in prejšnje pregrehe (rekla sem prejšnje, ker jih zdaj najbrž ni več imel) izvirale iz udarcev usode. Prepričana sem bila, da je bil, preden so ga razmere pokvarile in preden ga je zadela težka usoda, po naravi plemenitih nagnjenj in izbrannega okusa. Bil je iz dobrega testa, le da je bilo za zdaj neužitno in čisto pomešano z vsemogočim. Priznati moram, da mi je bilo hudo zanj, in ne vem, kaj bi dala, da bi ga mogla potolažiti.

Čeprav sem že upihnila svečo in legla v posteljo, nisem mogla zaspati, ker se nisem mogla znebiti njegovega pogleda, ko je v drevoredu obstal in povedal, kako se mu je prikazala njegova usoda in ga vprašala, ali si upa biti srečen na Trnulju.

„Le čemu ne?“ sem se spraševala. „Kaj ga odtuja je lastni hiši? Ali jo bo spet vsak čas zapustil? Gospa Ferfaks je rekla, da le redko ostane več kot štiriinajst dni. Zdaj je tu že celih osem tednov. Če bo spet odšel, bo strašno prazno. Če ga ne bo vso pomlad, vse poletje in vso jesen, bodo lepi sončni dnevi zame kaj žalostni.“

Ne vem, ali sem ob teh mislih zaspala ali ne. Na vsak način pa sem bila povsem budna, ko sem zaslišala natanko nad sabo neko čudno pošastno mrmranje. Žal mi je bilo, da sem bila upihnila svečo: noč je bila zelo temna. Prestrašila sem se. Dvignila sem se v postelji in prisluškovala. Glasovi so utihnil.

Skušala sem spet zaspati, a neki nemir v meni in od strahu trepetajoče srce mi nista dala. Ura doli v veži je udarila dve. Prav tedaj se mi je zazdelo, da se je nekdo dotaknil mojih vrat, ko je s prsti iskal pot skozi temni hodnik.

„Kdo je?“ sem vprašala. Nihče ni odgovoril. Otrdela sem od strahu.

V tistem hipu mi je prišlo na misel, da bi utegnil biti Pilot, ki je prišel do sobe gospoda Ročestra, če so slučajno ostala kuhinjska vrata odprta. Sama sem ga videla večkrat zjutraj ležati pred njegovimi vrati. To me je malo pomirilo.

Spet sem legla. Tihota mi je dobro dela. Ker ni bilo v hiši nobenega šuma več, se mi je spet hotelo dremati. A ni mi bilo dano, da bi spala. Komaj sem se zazibala v sanje, že jih je prekinil presunljiv glas, ki me je vrgel pokonci.

Bil je pošasten smeh — pritajen in globok — ki je prihajal skozi ključavnico. Moje zglavje je bilo blizu vrat, zato se mi je skraja zazdelo, da se je kakšen škrt zakrohotal tik nad mojo glavo. Vstala sem, se ozrla naokrog, a opazila nisem nikogar. Tedaj se je tisti še enkrat zasmel. Jasno mi je bilo, da prihaja smeh od zunaj. Hotela sem še bolj do konca poriniti zapah, a sem namesto tega zaklicala: „Kdo je?“

Slišati je bilo nekakšno grgranje in stokanje. Kmalu za tem sem zaslišala korake, ki so se oddaljevali od hodnika proti stopnicam v tretje nadstropje. Šele pred kratkim so v tista vrata vdrali ključavnico, da bi se stopnišče lahko zaklepalo. Zaslišala sem, kako so se vrata odprla, pa spet zaprla. Potem je vse utihnilo.

„Ali je bila Gracija Pul?“ sem premišljevala. „Ali jo je vrag obsedel ali kaj?“

Nisem mogla več ostati sama. Moram h gospe Ferfaksovi, sem si rekla. Brž sem se oblekla in si ognila šal. S tresočo roko sem odrinila zapah in odprla vrata.

Na hodniku je gorela sveča, ki jo je nekdo pustil na preprogi. To se mi je zdelo zelo čudno. Še bolj pa to, da je bil zrak poln dima. Ko sem s pogledom iskala na vse strani, da bi ugotovila, odkod prihaja dim, sem začutila, da se nekaj žge.

Zaprasketalo je. Ozrla sem se. Vrata so bila za spoznanje odprta. To so bila vrata sobe gospoda Ročestra in dim je prihajal v oblakih iz nje. Nič več nisem mislila na gospo Ferfaksovo, nič več na Gracijo Pul in na njen krohot. V trenutku sem bila v sobi. Ogenj je lizal posteljo. Zavese so že gorele. Sredi plamenov in dima je negibno ležal gospod Ročester in trdno spal.

„Vstanite! Vstanite!“ sem zavpila. Stresla sem ga, pa je samo nekaj zamrmral in se obrnil na drugo stran. Dim ga je omamila. Niti trenutka nisem smela zamuditi: zdaj so tele že rjuhe. Planila sem k umivalniku. Na sredo sta bila vrč in skleda velika in globoka in polna vode. Vzela sem najprej vrč, potem pa skledo in vodo zlila po postelji in po njenem lastniku. Potem sem stekla v svojo sobo in še od tam prinesla vrč vode in jo zlila po ležišču. Z božjo pomočjo se mi je posrečilo pogasiti plamen, ki bi sicer gospodarja požrl.

Šum dušecga plamena, ropot vrča, ki mi je padel iz rok in se razbil, in predvsem veliko vode so končno predramili gospoda Ročestra. Čeprav je bila zdaj v sobi popolna tema, sem vedela, da je zbujen, ker je zaklel, ko se je znašel na mokrem.

„Kaj je poplava?“ je zarohnel.

„Ne, gospod,“ sem odvrnila, „ampak gorelo je. Vstanite, prosim, čisto mokri ste. Takoj vam prinesem svečo.“

„V imenu vseh krščanskih vil, kaj ste vi, Jana Ajre?“ je vprašal. „Kaj ste storili z mano, vi čarovnica, vi vešča? Kdo je še poleg vas v sobi? Ali ste se zakleli, da me utopite?“

„Po svečo grem, gospod. In, za božjo voljo, vstanite vendar! Nekdo drug se je zaklel proti vam: ne bo prav lahko ugotoviti, kdo je to bil.“

„Tako. Sem že na nogah. Nikar še ne nosite sveče! Počakajte trenutek, da najdem kakšno suho cunjo, če je kje blizu kakšna. Oho, tu je domača halja. No, zdaj pa prinesite svečo!“

Odhitela sem po svečo, ki je še vedno gorela na preprogi na hodniku. Vzel mi jo je iz roke, jo visoko dvignil in si ogledoval posteljo, ki je bila vsa črna in

ožgana. Rjuhe so bile premočene, na eni strani je preproga ob postelji ležala v vodi.

„Kaj je to? Kdo je to storil?“ je vprašal.

Na kratko sem mu pojasnila, kaj se je zgodilo. Zelo resno me je poslušal. Ko sem mu pripovedovala, je bil njegov obraz bolj zaskrbljen kot začuden. Ko sem nehala, ni takoj spregovoril.

„Ali naj skočim po gospo Ferfaksovo?“ sem vprašala.

„Po gospo Ferfaksovo? Ne, le čemu, vraga, bi jo klicali? Kaj naj pa naredi? Pustite jo, naj v miru spi!“

„Grem pa po Leo in Žana in njegovo ženo.“

„Ne, ne. Bodite lepo pri miru! Vidim, da ste ogrnje-ni v šal. Če vas zebe, si lahko ogrnete moj plašč, tamle je. Zavijte se vanj in sedite tjele v naslanjač! Tako — naj vam ga pomagam obleči. Noge pa denite na stol, da ne boste stali na mokrem. Za nekaj minut vas bom pustil samo in tudi svečo bom odnesel. Ostanite tu, dokler se ne vrnem. Iti moram v tretje nadstropje. Ne ganite se in nikogar ne kličite!“

Odšel je. Videla sem, kako se je odmikala njegova luč. Neslišno je stopal po hodniku, tiho odklenil vrata na stopnišču in jih za sabo zaprl. Poslednji žarek je utonil v temo.

Ostala sem sama v popolni temi. Napenjala sem ušesa, če bi mogoče začula kakšen ropot, a nisem ničesar slišala. Preteklo je precej časa. Kljub plašču, ki sem ga imela ogrnjenega, me je začelo zebsti. Ker nisem vedela, čemu bi naj še tukaj čakala, in ker go-spod Ročester ni dovolil, da bi koga zbudila, sem bila ravno na tem, da proti gospodarjevi volji odidem. Te-daj pa se je na hodniku pokazala medla svetloba in zaslišala sem korake njegovih bosih nog na preprogi.

„Upam, da je on,“ mi je šlo skozi možgane, „in ne kakšen nov strah.“

Vrnil se je blede in čmeren. „Vem, kaj je bilo,“ je dejal in postavil svečo na umivalnik. „Tako je, kot sem domneval.“

„Kako, gospod?“

Ni mi odgovoril. Obstal je s prekrižanimi rokami in zrl v tla. Čez nekaj časa me je vprašal s čudnim gla-som:

„Pozabil sem, ali niste dejali, da ste nekaj videli, ko ste odprli vrata svoje sobe?“

„Ne, gospod, samo svečo na tleh.“

„Čuden smeh ste pa slišali, kajne? Mogoče ste slišali ta smeh ali pa podobnega že kdaj prej?“

„To pa, gospod. Gori je neka ženska, ki šiva. Neka Gracija Pul, ona se tako smeje. Nekam čudna je.“

„Ja, ja. Gracija Pul — uganili ste. Čudna je, zelo čudna — prav imate. Vso zadevo moram še premisliti. Za zdaj mi je pa prav, da ste poleg mene edini človek, ki ve za to, kaj se je to noč pripetilo. Vi niste nobena čenča, kajne, zato molčite tudi o tem. Kako to, da je postelja ožgana, bom že na kakšen način ljudem po-jasnil. Vrnite se zdaj lepo v svojo sobo! Kar mi noči ostane, bom prav udobno prespal na divanu v knjiž-nici. Kmalu bo štiri: čez dve uri bodo vstali hlapci in dèkle.“

„Lahko noč, gospod!“ sem dejala in se namerila proti vratom.

To ga je očitno presenetilo, čeprav mi je pravkar rekel, naj odidem.

„A ne brez slovesa in ne prej, preden se vam ne zahvalim. Ne kar takole meni nič tebi nič. Saj ste mi vendar rešili življenje in me oteli grozne smrti, pa ho-čete oditi, kot da sva si čisto tuja! Vsaj roko mi dajte!“

Iztegnil je roko, jaz sem mu dala svojo. Najprej jo je vzel v eno roko, potem v obe.

„Rešili ste mi življenje. Veseli me, da sem vam tako neskončno mnogo dolžan. Več ne morem reči. Nikomur drugemu ne bi bil rad toliko dolžan kakor vam. Vaše usluge mi niso v breme, Jana!“

Umolknil je in me gledal. Opazila sem, kako so mu besede trepetale na ustnicah — glas pa mu je odpo-vedal.

„Še enkrat, lahko noč, gospod. Tu ni govora o kakš-nem dolgu, uslugi ali obveznosti!“

„Vedel sem,“ je nadaljeval, „da mi boste nekoč tako ali tako v pomoč. Bral sem to v vaših očeh prvič, ko sem vas videl: njih izraz in vaš smehljaj...“ Spet je umolknil. Potem je še bolj hlastno nadaljeval: „... ni-sta kar tako napolnila mojega srca z veseljem. Ljudje govore o naravnih nagnjenjih. Slišal sem govoriti o dobrih duhovih. V še tako preprostih pravljičah je zrno resnice. Lahko noč, moja ljuba rešiteljica!“

Rogaška Slatina



Njegov glas je skrival nekaj nenavadnega in v njegovih očeh je gorel skrivnostni ogenj.

„Vesela sem, da sem bila še slučajno zbujena,“ sem rekla. Obrnila sem se, da bi šla.

„Kaj res že odhajate?“

„Zebe me, gospod.“

„Zebe? Seveda, saj stojite v vodi. Pa pojdite, Jana, pojdite!“ A še vedno me je držal za roko, tako da nisem mogla oditi. Poslužiti sem se morala izgovora.

„Zdi se mi, da slišim gospo Ferfaksovo,“ sem rekla.

„No, pa pojdite,“ je spustil mojo roko. Odšla sem.

Legla sem, a zaspati nisem mogla. Pamet se je upirala domišljiji, razum me je svaril pred strastjo. Bila sem preveč iz sebe, da bi zaspala. Vstala sem takoj, ko se je jelo daniti.

Drugo jutro je gospod Ročester odšel na neko sosedno graščino. V pogovoru z Jano se Gracija Pulova ni izdala, da je hotela zažgati gospoda Ročestra, in tudi je ni gospodar ne tožil ne kakorkoli dal kaznovati. Jasno je bilo, da je imela ta skrivnostna čudakinja neki poseben vpliv nad svojim gospodarjem.

Gospa Ferfaksova je pripovedovala Jani, da je gospod Ročester gotovo tudi v družbi petindvajsetletne Blanke Ingram, resnične lepoticke, s katero je na božičnici pel v duetu.

Ko sem bila spet sama, sem še enkrat razmislila vse to, kar sem pravkar slišala. Pogledala sem si v srce, si izprašala čustva in misli in poskušala tiste, ki so se izgubile predaleč po brezmejni domišljiji, s trdno roko pripeljati v meje zdrave pameti.

Sama sebi sem postala sodnik in si priznala, kakšno upanje, kakšne želje in kakšni občutki so se sinoči v meni porajali in kakšno razpoloženje me je napolnjevalo zadnjih štirinajst dni. Zdaj je posegla vmes pamet in mi povedala, da sem se predala praznim utvaram. Sama nad seboj sem izrekla tole obsodbo: večje neumnice, kot je Jana Ajre, še ni bilo na svetu in nobena se še ni naslajala nad slajšimi lažmi in še nobena ni pila močnejšega strupa in obenem mislila, da pije medico.

„Tebe,“ sem si rekla, „tebe naj bi imel rad gospod Ročester? Ti da si mu všeč? Ti da mu sploh kaj pomeniš? Nikar si ne delaj utvar! Trenutno naklonjenost, ki jo je izkazal plemič in svetovljan svoji uslužbenki, si vzela zares? Kako si bila zmožna česa takega? Ubo-ga neumnica! Vsaj sebičnost bi te lahko spametovala, če nič drugega! Ali si premislila danes zjutraj še enkrat nočni prizor? Zakrij si obraz in sram te bodi! Hvalil je tvoje oči, kajne? Kako si slepa! Odpri vendar oči in zavedaj se, kako si neumna! Za nobeno dekle ne more biti bogvekaj, če se ji gospodar laska, ker nobena ne more upati, da se bo z njo poročil. Blazne so tiste žene, ki so srečne, če se v njih vname skrita ljubezen. Če ta ljubezen ne najde odgovora in razumevanja, jim more uničiti notranje življenje; če pa najde

razumevanje in odgovor, jih vodi kot zvodnica do tja, od koder ni več povratka.

Poslušaj torej, Jana Ajre, svojo obsodbo: Jutri stopi pred ogledalo in nariši nanj s kredo lastno podobo! Verno, brez olepšave. Nariši vsako, še tako nelepo potezo, ne popravi nobene nepravilnosti in zapiši pod sliko: Portret neznane, uboge in preproste vzgojiteljice.

Potem vzemi paleta in zmešaj na njej najbolj vesele, najbolj žive in najbolj svetle barve. Naslikaj najlepši obraz, ki si ga lahko zamisliš, pač tako, kot ti je gospa Ferfaksova opisala gospodično Blanko Ingram. Sliki daj ime: Blanka, popolna dama visoke družbe.

In če si boš v bodoče še kdaj domišljala, da se zdiš gospodu Ročestru prikupna, vzemi ti dve sliki, jih primerjaj in si reci: „Gospod Ročester bi z lahkoto osvojil srce te plemenite dame, če bi le hotel. Ali je potemtakem sploh mogoče, da bi tratil čas z mislimi na nepomembno dekle nizkega stanu?“

Tako bom tudi storila, sem sklenila. Po tem sklepu sem se umirila in zaspala.

Gospod Ročester je pripeljal na Trnulje prijateljske družine, da se nekaj dni skupaj posele. Sam je bil največ v družbi Blanke, ki je bila sicer res lepa, a zelo ošabna in neprijazna.

Po nekaj dneh je nenapovedan prišel iz Zahodne Indije neki gospod Mason, ki se ga je gospod Ročester nemalo ustrašil.

Isto noč se je dogodilo tole:

Pozno ponoči, ko sem bila že nekaj časa v postelji, sem slišala goste prihajati v spalnice. Razločila sem glas gospoda Ročestra, ki je rekel: „Semkaj Mason, tole je vaša soba.“

Njegov glas je bil prijazen. To mi je pomirilo srce. Kmalu sem zaspala.

Proti svoji navadi sem pozabila zagrniti zavese in pripeti oknice. Tako je polna in svetla luna (noč je bila jasna) sijala v mojo sobo skozi nezaslonjene šipe toliko časa, dokler me ni prebudila. Sredi trde noči sem uzrla srebrno svetlo, kristalno čisto kroglo. Bilo je prelepo, mogoče malo preslovesno. Dvignila sem se napol in stegnila roko, da bi zagrnila zavese.

Pa — moj Bog! Kakšen krik!

Nočni mir in tišina je pretrgal presunljiv, divji in grozen krik, ki se je razlegal po celem Trnulju.

Dih mi je zastal, srce je prenehalo biti, iztegnjena roka je omahnila. Krik je izzvenel in se ni več ponovil. Tisti, ki je zakričal, verjetno ni mogel še enkrat zavpiti.

Krik je prišel iz tretjega nadstropja. In v sobi, ki je bila tik nad mojo, sem zaslišala ruvanje — po ropotu sodeč se je bil boj na življenje in smrt. Potem sem zaslišala napol pridušen glas:

„Na pomoč! Na pomoč! Na pomoč!“ Trikrat po vrsti.

„Kaj ne bo nikogar?“ je zaklicalo. Nato sem med ropotom skozi strop razločno čula:

„Ročester, Ročester, za božjo voljo, pridite!“

Odprla so se vrata neke sobe. Nekdo je planil skozi hodnik. Nad seboj sem spet zaslišala hitre korake, potem je nekaj padlo in vse je utihnilo.

Drgetala sem od strahu po vsem telesu, a sem se kljub temu za silo oblekla in stopila iz sobe. Vsi gostje so bili pokonci. Iz vseh sob je bilo slišati vzklrike in prestrašeno šepetanje. Vrata so se odpirala ena za drugimi, izza vsakih je kdo pogledal, hodnik je bil kmalu poln. „Kaj se je zgodilo? ... Je kdo ranjen? ... Prižgite svečo! ... Ali gori? ... Ali so tatovi v hiši? ... Kam naj zbežimo?“ so spraševali gospodje in gospe vsehprek. Ko ne bi sijala luna, bi bilo na hodniku čisto temno. Vse je tekalo sem in tja in se stiskalo skupaj: nekateri so se spotikali, drugi stokali, zmešnjava je bila popolna.

„Kje za vraga je Ročester?“ se je vznejevoljil polkovnik Dent. „V postelji ga ni.“

„Tu sem, tu!“ je odgovoril on. „Pomirite se, takoj pridem!“

Vrata na koncu hodnika so se odprla in vstopil je gospod Ročester s svečo v roki. Ravno kar je prišel iz tretjega nadstropja.

„Je že vse v redu, je že vse v redu,“ je miril. Imeli smo samo skušnje za igro. Mnogo hrupa za nič. Neko služkinjo je tlačila mora, to je vse. Strašno občutljiva je in živčna. Nekaj se ji je sanjalo in od strahu so ji zagrabili krči. Zdaj vas pa moram prositi, da se vrnete v svoje sobe. Dokler se hiša ne pomiri, revi ne moremo pomagati.“

S prigovarjanjem mu je uspelo, da jih je spravil nazaj v spalnice. Sama sem tako neopazno, kakor sem prišla, izginila v svojo spalnico.

A nisem legla, ampak sem se skrbno oblekla. Tisto rvanje, ki ga je bilo slišati po krik, in tiste besede sem čula najbrž samo jaz, saj so prihajale iz sobe, ki je bila nad mojo. Uverjena sem bila, da ni kričala kakšna služkinja, ki bi jo tlačila mora, in da je hotel s to razlago gospod Ročester samo pomiriti svoje goste. Oblekla sem se, da bi bila pri roki, če bi bilo treba. Oblečena sem dolgo sedela ob oknu, zrla na molčeči park in srebrna polja in čakala na, sama ne vem, kaj. Zdelo se mi je, da se mora po strašnem krik, direndaju in besedah še nekaj zgoditi.

Pa sem se uredila. Počasi se je vse pomirilo. Na Trnulje je legla popolna tihota. Odločila sem se, da ležem kar oblečena. Stopila sem od okna in šla po prstih čez preprogo. Ko sem se sklonila, da si sežujem čevlje, je nekdo tiho in previdno potkal na moja vrata.

„Kaj je?“ sem vprašala.

„Ali bedite?“ je vprašal glas, ki sem nanj čakala. Bil je gospodar.

„Ja, gospod.“

„Ste oblečeni?“

„Sem.“

„Pridite po tihem ven!“

Ubogala sem. Na hodniku je stal gospod Ročester s svečo v roki.



Luče ob Savinji

„Potrebujem vas,“ je rekel. „Pojdite z menoj čisto potih!“

Gospod Ročester je šel po prstih po hodniku in po stopnicah navzgor in obstal v temnem, nizkem hodniku skrivnostnega tretjega nadstropja. Šla sem tik za njim in se ustavila zraven njega.

„Ali imate kakšno gobo v svoji sobi?“ me je šepetaje vprašal.

„Imam, gospod.“

„Kaj pa sol, dišečo sol?“

„Tudi.“

„Pojdite po oboje!“

Vrnila sem se po oboje in prinesla gospodu Ročesteru. Čakal me je. V roki je držal ključ. Stopil je k enim od mnogih majhnih črnih vrat in vtaknil ključ v ključavnico. Preden ga je zavrtel, se je obrnil k meni:

„Menda vam ne bo slabo, če boste zagledali kri?“

„Upam, da ne, čeprav nimam še skušnje v tem.“

Po telesu mi je šel srh, ko sem govorila — a omotice nisem občutila.

„Dajte mi roko,“ je rekel, „omedlevica nama ne bi koristila.“

Dala sem mu jo. „Topla je in trdna,“ je ugotovil. Zavrtel je ključ in odprl vrata.

(Se bo nadaljevalo)

slovinci

po evropi

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Odkar so za Božič odšli sezonski domovi, je uršulinska cerkev ob nedeljah skoraj prazna. Seveda bi bilo napačno misliti, da Slovencev v Linzu v tem času ni. Veliko je takih, ki so se stalno naselili v Linzu in okolici, pa menda mislijo, da bi jim udeležba pri slovenskem bogoslužju škodila. Tudi sezonskih delavcev je vedno nekaj, zlasti v VÖST-u, kjer dela okrog 1400 Jugoslovancev, med njimi nekaj deset Slovencev.

V nedeljo, 31. januarja, je bila krščena Diana Ana Semler. Očetu Jožetu, ki je doma na Goriškem v Prekmurju, in materi iz Budjovca na Češkem želimo, da bi jima bila hčerka vedno v veselje.

SALZBURŠKA

TENNECK — Skupina rojakov v Tennecku se vedno bolj veča. Čeprav mladi odhajajo naprej v Nemčijo za boljšim zaslužkom, jih takoj nadomestijo drugi, ker je pač doma težko dobiti delo. S povečanjem skupine seveda vstajajo tudi novi problemi. Ker so vsi na kupu v malem kraju, lahko pride hitro do kakega spora ali nevoščljivosti, ki potem vso skupnost razdvoji. Zato

je še posebno važno, da se vsi zavedamo, da smo na tujem, da moramo skupaj držati in drug drugemu pomagati ter lajšati težave tujine. Nevarno je tudi, da bi domotožje lajšali z obilnim alkoholom, kar je le trenutno olajšanje, ki se navadno konča z „mačkom“, sem in tja tudi z nesrečo, posebno pri avtomobilistih. Zakaj bi bogateli gostilničarji na račun naših žuljev?

HALLEIN — Tudi v naši skupnosti se pozna zima. Doma so oni, ki prihajajo na sezonsko delo. Bilo bi nas pa več, če bi vsi, ki so tudi čez zimo v Halleinu, prišli, kadar se zbiramo.

SALZBURG — Odkar je bil med nami škof dr. Lenič, se je naša skupnost poživila. Upamo, da to ni le nekaj začasnega in da bodo rojaki še naprej radi prihajali k maši in prireditvam.

Za pusta smo se zbrali v gostilni „Josefiau“, da smo se skupno poveselili.

anglija

BEDFORD

V „tednu krščanske edinosti“ smo se tudi spomnili, da živimo v deželi, kjer je veliko različnih krščanskih veroizpovedi. Za edinstvo smo molili pri maši, ki jo je daroval msgr. I. Kunstelj v soboto, 23. januarja, v župni cerkvi na Midland Road. Ker je tedaj tudi redna maša, so se pridružili še Angleži. Po maši smo imeli družabno prireditev v „baraki“, kakor imenujemo mali dom, kjer se zberemo od časa do časa. Povabljen je bil tudi župnik kanonik A. Hulme, ki je naročil navzočemu duhovniku, naj sporoči v Rimu papežu, da je ves Bedford lojalen sv. očetu.

LONDON

V nedeljo, 24. januarja, smo imeli skupno mašo z drugimi slovanskimi narodi v francoski cerkvi na Leicester Place. Pri maši smo slišali tudi slovensko berilo iz pisma apostola Janeza. Po maši pa je v prijetnem pogovoru minil večer v dvorani pod cerkvijo.

belgija

CHARLEROI—MONS—BRUXELLES

Res je bilo izredno lepo in domače na pravi „slovenski ohceti“ pri Boričevih v Montignies-sur-Sambre, ko se je poročila njihova hčerka gdč. Marija z domačinom g. Klavdijem Burick v župni cerkvi St. Remy. Še naši „Veseli bratci“ iz Charleroi so prišli in zaigrali tako lepo, da je plesalo staro in mlado. Novi družini želimo mnogo sreče in božjega blagoslova!

Po večmesečni bolezni je v Hospital Civil v Charleroi umrl naš rojak g. Franc Kikelj iz Couillet. Pokojnik se je rodil leta 1890 v Grahovem ob Bači (Slovenija). Bil je dober in blag človek in vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v lepem spominu. Naj počiva v miru!

V mladi družini Francija Kosec in Pavle, roj. Možina, iz Bruslja, se je rodila hčerkica-prvorojenka, ki je pri sv. krstu prejela ime Nancy-Elizabetha. Srečni družini iskreno čestitamo!

V soboto, 1. maja t. l., bo v dvorani „Familia“ v Gilly-Haies že 18. tradicionalna „SLOVENSKA PRIREDITEV“, ki privabi vsako leto veliko število naših rojakov in rojakinj iz vse Belgije. Več o prireditvi prihodnjič!

LIEGE—LIMBURG

Lep družinski jubilej: V decembru sta g. Ivan Rot in njegova soproga ga. Ivanka, rojena Kaus, v ožjem družinskem krogu v Cheratteu slavila 40. obletnico poroke. Rotovi so poznana in spoštovana družina. Pri njih je vsak pošten človek sprejet. Roditelja sta lepo vzgojila tri sinove in hčerko in se sedaj že veselita ljubkih vnukov in vnukinj. Gospod Ivan je doma na Žagi v Soški dolini, ga. Ivanka pa je iz Čezsoče. Poročila sta se tudi v Cheratteu, kjer je nekoč bila močna slovenska kolonija.

Slavlencema toplo čestitamo in želimo, da ju Bog ohrani do skrajnih mej človeškega življenja.

Sreča v mladi družini: Nismo še poročali, da se je v družini ge. Mirce Lipovec, por. Jaumin, v Brus-



*G. Ivan Rot in njegova
soproga ga. Ivanka s
sinovi, hčerko in vnu-
kom ob 40-letnici po-
roke.*

lju rodil sinček, ki je pri krstu dobil ime Jean Marc. Toplo čestitamo!

Poroka: V Eisdenu je g. Milan Huber popeljal pred oltar nevesto gdč. Marie-Louise Gorissen. Želimo vso srečo!

Naši pokojni: V Eisdenu sta nas v enem tednu zapustila dva Slovence. Umrli je g. Nace Hren, upokojeni rudar, star 57 let. Kot 16-letni fant je šel po svetu za kruhom. Nastanil se je v Eisdenu in tam ostal do smrti. Po značaju je bil zelo skromen in tih, a zelo vesten delavec. Zato so mu v rudniku zaupali odgovorno mesto. Zadnja leta je bolehal zaradi silikoze. Trpljenje je prenašal tako potrpež-

ljivo, da je vzbudil občudovanje in spoštovanje pri vseh, ki so imeli opravka z njim. Poleg rojakov iz Eisdenu in okolice so ga na zadnji poti spremljali tudi sorodniki iz Francije in Slovenije.

Naj počiva v miru!

Skoro istočasno je v Eisdenu umrl g. Martin Žvar, tudi upokojeni rudar, star 74 let. Pokojni g.

Pokojni Martin Žvar s častno diplomom v roki in odlikovanjem za vztrajnost in zvestobo pri delu.



*Pokojni
Nace
Hren*



Martin je bil veselega značaja, ljubil je pesem in prijateljsko družbo. Med nami je bil največji strokovnjak za regrat in gobe. Točno je vedel, kje in kdaj rastejo te dobrote travnikov in gozdov. Z njimi je tudi prijateljem rad napravil veselje. Kako je bil pokojni splošno priljubljen, je pokazal pogreb. Slovenci, Flamci, Poljaki in člani drugih narodnosti so napolnili veliko župno cerkev ob njegovem zadnjem slovesu.

Zapušča ženo in sinove, katerim izrekamo iskreno krščansko sožalje!

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa telefonirati g. Čretniku (tel. št. 636-80-68).

SKUPNO SLOVENSKO ROMANJE V LURD BO OD 5. DO 10. JULIJA 1971.

Vsem, ki so k naročnini za „Našo luč“ kaj dodali, priručna zahvala. — Kdor še ni plačal, ima še vedno čas, naročnino pobiramo celo leto.

LA MACHINE (Nièvre)

Sveta maša za Slovence bo v nedeljo, 21. marca, ob 11,15. Vsi lepo vabljeni!

EPERNAY

Prihodnja sv. maša za Slovence tu v Epernay in okolici bo v nedeljo, 28. marca, ob pol 6. uri popoldne zopet v kapeli sv. Vincencija Pavelskega, 26 rue du Docteur Verron. Pred mašo prilika za sv. spoved in pevška vaja. Pridite!

PAS-DE-CALAIS

Post ni samo čas pokore, temveč čas bogatega duhovnega zorenja in priprave na velikonočno

skrivnost. Način modernega življenja nas mnogokrat raztrese, tako da imamo čas za vse, razen za sebe in za globlje odnose z Bogom. Zato naj bi vsaj ob duhovnih obnavah v postnem času prisluhnili božjemu glasu v nas, saj je to glas prijatelja, ki trka na vrata naše duše. Po skrivnosti Kristusove smrti na veliki petek znajmo odmrtni sebi: Z vstalim Kristusom ostanimo v življenju milosti in podajmo velikodušno svojo roko tistim, ki potrebujejo naše duhovne ali materialne pomoči!

Duhovne obnove za postni čas:

Turcouing v hiši Pomočnic duš v vicah, rue Austerlitz, v nedeljo, 28. februarja, ob 16,30.

Armantieres v farni cerkvi sv. Terezije, v nedeljo, 7. marca, ob 16,30.

Turcouing, rue Austerlitz, za pravo-slavne vernike, v soboto, 13. marca, ob 9. uri.

Landas in Sars et Rosiers, v nedeljo, 14. marca, ob 16,30 v cerkvi Brion.

Lille, v nedeljo, 21. marca, v Maison des Oeuvres ob 16,30.

Wingles, v cerkvi sv. Lavrencija, cité du Pont, v soboto, 20. marca ob 19. uri.

Vendin-le-Vieil, v petek, 19. marca, ob 17. uri.

Ecaust-St-Mein, v nedeljo, 4. aprila, ob 17. uri.

St. Paul, v soboto, 3. aprila, ob 19. uri.

Od 23. do 31. marca bo duhovnik odsoten, zato na tiho nedeljo, 28. marca, ne bo slovenske službe božje.

V cerkvi sv. Barbare na Bruay-en-Artois je prejel *zakrament sv. krsta* Gregorij Lejeune, sin Jean Clauđa Lejeune in Marije Terezije Warlinski.

Zakrament sv. zakona sta si dala Orce Micev in Francine Carlier v farni cerkvi v Allouagne. Na mnoga in srečna leta!

Sorodniki bolnikov naj pravočasno obveste dušnega pastirja, da bodo ti v čim večjem številu mogli prejeti velikonočno obhajilo doma.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Hvalevredna so bila naša medsebojna novoletna voščila, uresni-

čila se pa niso. Kozlevčarjevemu atu gre na bolje, vendar si še zmeraj zdravi svoj ohromeli obraz. Zupanov ata je moral iskati zdravniške pomoči v bolnišnici. Fajfarjeva mama si je tik pred božičem zlomila roko, njeni dve hčeri sta pa bili malo prej operirani. Jankovičeva mama se še ni popolnoma iznebila posledic „infarkta“. Eden Poljanškovič zetrov leži v bolnišnici z močno poškodovano roko. Neki ne dovolj previdni šofer se je zadel v avto Selškovega Rajmunda, itd. itd. Ni prostora, da bi potožili vse naše nezgode in težave.

Upamo, da bo bližajoča se pomlad prinesla vsem zaželeno zdravje!

Tisti, ki bi radi šli z avtobusom na naše vsakoletno romanje k Mariji Pomagaj v Habsterdick pri Merlebachu, se prigrasite čimprej ali pa pišite na naslov: Jankovič, 17 rue de Belgrade, 54 TUCQUEGNIEUX.

VZHODNA LOTARINGIJA

V začetku leta 1971 smo si zopet želeli zdravja in sreče. Res so nekateri rojaki kar srečni in zadovoljni, mnoge pa je mrzla, nezdrava zima položila na bolniško posteljo in izmed teh nekateri niso več vstali. V zadnjem poročilu smo omenili, da je v našem okrožju v letu 1970 umrlo 42 rojakov. Preden je bilo leto končano, so umrli še štirje: V bolnici v Creutzwaldu je umrla po daljši bolezni vdova Katarina Pribošek, roj. Gorjup. Ponavljamo zahvalo tej dobri materi, navdušeni dolgoletni pevki v cerkvenem zboru v Jeanne d'Arcu, dokler se ni preselila v Creutzwald. Bila je pokopana v Cité Jeanne d'Arc. — Umrli je vdova Marija Golè, roj. Detela, 82 let stara, dobra in pridna mati; pokopana je v Freymingu. — Umrli je 60 let stari Alvin Zlatoper iz Habsterdicka, pokopana v Stirling-Wendel. — V Freymingu je umrla Marija Zidar, 66 let stara; pokopana je v isti župniji. — Na Novega leta dan 1971 je zadela kap 48-letnega Jožefa Jerak iz Creutzwalda. — Po daljši bolezni je v 72. letu umrl v bolnici Hochwald Franc Narobe, znan kot priden delavec in skrben družinski oče. Cerkveno je bil pokopan v Merlebachu. — Po težki operaciji na pljučih in srcu je umrl Jože Šmit iz Freyminga,

dober družinski oče, star 54 let. — V bolnici Hochwald je umrla dobra mati Rozalija Rihtar iz Trzina pri Domžalah, pokopana je v Merlebachu. — Mati Jožefa Bregant, roj. Šklander, je umrla v župniji Valmont pri Saint Avould, stara 73 let. — V župniji Schoeneck pri Stirling-Wendel je umrl 71 let star naš rojak Alojzij Flander. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je tudi med tednom rad prihajal v Habsterdick k sveti maši. — V Bambriderstroff je umrl naš rojak Jernej Marcola.

Vsem rajnim želimo večni mir in pokoj, naj jim nebeški Oče poplača njihovo vero, njihovo delo in vsa dobra dela, ki so jih storili svojim dragim in drugim rojakom!

Veliko veselja pa so prinesli v družine *novorojenčki*: Karmela Rebič, hčerka Maksa Rebič in Ane, roj. Bele v Forbachu; Fabrice Rihtar, sin Janka Rihtar in Geneviève Forté v Merlebachu; Ciril Škruba, sinko našega cerkvenega pevca Karla Škruba v Bettingu; v bolnici Creutzwald je bil krščen sinko družine Franceta Čop: Garry-Ronald.

Vsem otročičem želimo, da jih spremlja božje Dete, staršem pa vso srečo v družini!

O družini Čop smo lansko leto poročali, da je njihov oče Anton sezidal poleg svoje nove hiše lepo lursko votlino iz samih skal, ki jih je prinesel od doma v Fari pri Kostelu. Zadnji čas je prišla neka družina iz Jugoslavije; niso imeli ne dela ne stanovanja. Dobri Anton in njegova žena sta jih sprejela na stanovanje, jim dajala vso hrano 2 meseca, dokler niso dobili delo in lastnega stanovanja: to je zopet lepa stavba dobrih del, ki krasijo vso družino.

Zlata poroka Franceta Urbasa in Ivanke Sedej, ki je bila naznanjena v decembrski številki „Naše luči“, je bila res slovesno praznovana: Cerkevni zbor „Slomšek“ je krasno pel pri sveti maši, praznovala je cerkev, praznovala je občina (g. župan), praznovala so slovenska društva in zelo veliko prijateljev in znancev od vseh strani. Bog Vama daj še dočakati diamantno poroko!

Kot v Merlebachu je slovesno praznovala zlato poroko tudi družina Henrika Hočvarja iz Creutzwalda v Koloniji Maroc. Tudi njima želimo še dolgo življenje!

V cerkvi so sklenili ta čas zakon: Stanko Kink in Jeanne-Andrée Paček ter hčerka Marije Urbas, Yvette Eyermann in Fernand Hoff, oba para v Merlebachu. Lepo bogoslužje s krasnim petjem, orglami in trompeto bo ostalo vsem dolgo v spominu, novoporočence pa naj opogumi za novo življenjsko pot.

Postni čas se bliža: Trpeči Zveličar misli na nas vse, na naše duše. Zopet bo po vseh kolonijah prilika za velikonočno spoved in sv. obhajilo.

Spored:

V Merlebachu vsako nedeljo ob 10. uri, Hospice Ste. Elisabeth sv. maša, spoved pred sv. mašo.

V nedeljo, 7. marca, druga sv. maša v Cité des Chenes ob 15.30 uri.

V Cité Jeanne d'Arc 16. marca ob 8. uri.

V Cité Behren-Sud druga sveta maša 21. marca ob 15.30 uri.

V Farébersviller Cité na cvetno nedeljo, 4. aprila, ob 16.30 uri.

11. aprila: Velikonočna nedelja, slovesna sv. maša v Merlebachu.

V Habsterdicku: 3., 17. marca in 7. aprila ob 8.30 uri.

V Creutzwaldu: 18. in 25. marca ob 8. uri.

Prilika za spoved vedno eno uro pred sveto mašo. — Vsaka sprememba bo pravočasno javljena!

V postnem času ne pozabite trpečega Jezusa. Vstali Zveličar vam bo pomagal v trpljenju in vas poplačal z vstajenjem!

Vse dobro vam želi

Stanko iz Merlebacha

AUMETZ

V bolnici v Thionville je umrla gospa Julijana Žužek, roj. Hribar, v starosti 72 let. Čeprav je operacijo na jetrih dobro prestala in je bilo videti, da ji gre na bolje, ji je deseti dan odpovedalo srce. Pokopali smo jo na tukajšnjem pokopališču ob veliki udeležbi ljudstva, saj Žužkova družina je velika in dobro poznana v okolici. Otrokom, za katere se je pokojna v tihi ljubezni vsa žrtvovala, naše iskreno sožalje!

Slovensko delavsko društvo je imelo v začetku tega leta redni

občni zbor, na katerem je bil novo izvoljen stari odbor: predsednik Martin Gorišek, podpredsednik Petkovšek, tajnika Anton Pišlar in Jože Peternel, blagajnika Gabrijel Jamnik in Anton Golob (po Rep. Lorrain).

italija

RIM

Zadnjo nedeljo v januarju sta nas obiskala ljubljanski in mariborski ordinarij. Posvetila sta lepo stavbo, ki jo je kupil Slovenik kot svoj začasni zavod na cesti Via Appia Nuova 884 [celotni naslov: Collegio Sloveno, Via Appia Nuova 884, 00178, Roma. Tel. 799 47 44]. Blagoslovila sta stavbo, maševala skupno z msgr. Jezernikom ter si ogledala kolegij. — Daljše poročilo bomo prinesli prihodnjič s slikami novega zavoda.

nemčija

HESSEN

K rednim nedeljskim mašam se v Frankfurtu zbira vedno več rojakov. V nedeljo, 24. januarja, je marsikdo prvič doživel obred sv. krsta združen z mašno daritvijo. Krščena je bila Olga Tanja Žgalin.

RHEINLAND-PFALZ

Prvo nedeljo v februarju smo imeli pri slovenski maši v Mainzu kar dva krsta. V cerkveno občestvo sta bila sprejeta Roman Tavčar, prvorojenec Romana in Eme, roj. Pakiž, ter Rajmund Koritnik, tretji otrok Martina in Terezije, roj. Zaplottnik. Mašni obred s krstom smo zaključili z zahvalno pesmijo.

Novokrščencem naj zgled staršev ožarja življenje in jih privede do zavestnega krščanskega življenja.

WÜRTTEMBERG

Ni nam znan mesec, v katerem bi zabeležili na Württemberskem toliko slovenskih krstov kot v letošnjem januarju. Naštejmo jih: v Esslingenu Tanja Klavdija Možic,



Krst Janka Remih v Ergenzingenu.

druga hčerka Ivana in Marije; Igor Malovrh, sinko Alojza in Ane; Romeo Balon, sin Adolfa in Stanislave. Kirchheim/T.: Marko Marolt, sin Franca in Franciške. Schwäbisch Gmünd: Milena Letig, hčerka Primota in Ivanke. Unterkochen: Andrejček Gerjevič, prvorojenec Ivana in Marice. Unterensingen: Gabrijelca Kozlina, hčerka Sima in Fanike. Reutlingen: Mateja Matkovič, hčerka Antona in Marije ter Klavdija Namanič, hčerka Jožefa in Zofke.

V Stuttgartu je bil krščen Josip-Mladen Kopriva, sin Josipa in Marthe, roj. Lovšin, stanujočih v Stuttgartu. V družini Toneta in Lojzke Remih v Ergenzingenu blizu Nagolda so dobili drugorojenčka, ki je bil krščen z imenom Janko. Pridružil se je devetletni sestrici Metki. Menda se ga je ona najbolj razveselila, ker je izjavila mami, da je dobila bratca Janka za darilo za svoj rojstni dan.

Predpust je poskrbel tudi za poroke. Naslednji pari so se odločili za skupno pot do smrti: v Kirchheim/Teck Karel Pečar iz Stojanskega vrha in Terezija Pavlovič z Vinjega vrha; v Neuffenu Alojz Luknjar, rojen v Humu pri Ormožu, in Erika Huber, rojena v Kovačevcih; v Unterensingen Simo Kozlina iz Donjega Skrada in Franciška Mag-

dič iz Bresnice; v Esslingenu Adolf Balon, rojen v Kozjem, in Stanisla-va Pleško, doma na Lesnem Br-
du. — Čestitamo!

Smrt je posegla tudi to pot med naše delavce. Dne 16. januarja je postal pri Göppingenu žrtev *cestne nesreče* Ferdinand Burkel iz Blagovice pri Domžalah. Pred dvanajstimi leti je prišel na delo v Nemčijo. Še marsikaj je imel med svojimi življenjskimi načrti. Smrt pa seveda ne vprašuje za človeške načrte, ker ima svoje zakone. — Pokojni počiva na pokopališču v Rechberghausenu. — Sorodnikom naše iskreno sožalje!

Kratka kronika leta 1970: na Württemberškem sva v letu 1970 slovenska duhovnika krstila 70 novorojenčkov, poročila pa 36 parov. Imeli smo tri smrti. „Naša luč“ je vsak mesec v 1200 izvodih hodila med naše ljudi. Slovenske maše smo imeli redno na 16 različnih krajih. Tradicionalnih prireditev se je udeležilo okrog 4500 ljudi. Na novo smo odprli knjižnici v Reutlingenu in Stuttgartu. Oktobra smo pričeli s slovensko sobotno šolo v Esslingenu, za katero se je javilo 14 otrok.

Cerkve, ki so se pri slovenskih mašah čez božične praznike dokaj izpraznile, so zopet kar dobro napolnjene in vedno je opaziti tudi kakega novega rojaka. Vsak, kdor je tukaj že udomačen, naredi dobro delo, če take nove prišlece ob priložnosti obvesti o slovenskih mašah.

Tudi pustovali smo vsepovsod. Posebej omenimo *lep večer*, ki smo ga imeli v Ausstellungshalle v Sin-

delfingenu v soboto, 6. februarja. Igral je naš kvintet „Slavček“, poznan iz gostilne „Alte Mühle“ v Obertürkheimu, z izvrstno jedajo in pijačo pa nam je postregel g. Tone Krajnc. Ponovitev tako lepega večera smo imeli že naslednji dan po slovenski maši v Stuttgartu v dvorani športnega kluba, ki ga „ima čez“ naš rojak Darko Metelko. Čeprav je dvorana prostorna, je bila vendar tako polna, da je med zakasnelimi obiskovanci marsikateri samo pokukal noter, pa mu je že upadlo upanje, da bi našel prostora. Poleg lepe godbe in izvrstne postrežbe je bil še srečolov.

Imeli pa smo v tem času tudi lep večer v družini Hermana in Jožice Behek v Böblingenu. G. Behek je po poklicu arhitekt in je po desetih letih bivanja v Nemčiji prišel do lastne hiše. Hotel je, da bi bila blagoslovljena. *Blagoslovitev* je izvršil slovenski duhovnik iz Stuttgarta. Verskemu obredu je sledila prijetna zakuska. Slavje se je povečalo še s tem, da sta hkrati dva izmed povablencev slavila svoj rojstni dan: g. Tone Krajnc 45. in ga. Zvonka Rotarjeva 35. Obema kličevo: Na mnoga leta! Škoda, da o slavlju ne moremo poslati slike, ki smo jo sicer napravili, pa ni uspela.

Malo kje se načrti naših delavcev v Nemčiji tako ujemajo kot v želji po lastni hišici nekje pod Triglavom. Nekaterim se je želja po lastnem domu že izpolnila, drugi so prišli do strehe in mnogo jih je položilo šele prvo ploščo. —

Ta hišica stoji v Kamniku na Gorenjskem. Gospodar, Ivan Borec, se je osem let trudil zanj v Uhin-genu na Württem-berškem. Sedaj že lahko šteje me-sece, ko bo lahko stalno doma pri svoji družini, ki se je že lani vselila v novi dom.



Prvi korak v skupno življenje... Slavica Tancek — Bogomir Jauk.

BAVARSKA

Zlepa kakšna *debatna ura* ni bila tako živahna kakor letos januarska, ki je obravnavala vprašanje: „Kaj naj nudi naša župnija svojim vernikom?“ Pogovor se je lotil dela naše župnije v štirih smereh: v verski, socialni, prosvetni in družabni. Odkrita mnenja so prinesla marsikak nasvet za učinkovitejše delo v bodočnosti.

Skioplačno predavanje nas je popeljalo z lepimi fotografijami in prijetnim besedilom in glasbo na traku v Švico in naprej v Francijo in na Mont Blanc. Kot vedno je tudi to pot predavanje posodil g. Vinko Zaletel, župnik v Vogrčah na Koroškem.

Mladinski razgovor je privabil precej novih mladih obrazov v župnišče. Ob tridesetih vprašanjih smo preskušali svoje versko znanje. Potem smo ob izjavah mladih debatirali o problemu mladih in ljubezni. Končno smo igrali družabne igre. Ko se bomo med seboj še bolj spoznali, bodo ti razgovori še prijetnejši in še bolj domači.

Pevska vaja v februarju je bila priprava na cerkveno petje v postu. Po vaji smo gledali film o letošnjih prireditvah naše župnije, ki ga bomo jeseni pokazali v dvorani vsem, ki ga bodo hoteli videti.

Krščeni so bili v Münchnu Jožefa Cvetko, hči Jožeta in Marije, roj. Zadnik, in Ervin Trefalt, sin



Emila in Cene Jovanovske; v Waldkraiburgu pa Annelise Ahrends, hči Wilfrieda in Marije, roj. Ertl. — Otrokom želimo vse dobro, staršem pa čestitamo!

Poročila sta se v Ebersbergu Denis Fanjak iz Zadobarja in Ana Jesenek iz Planine pri Slovenski Bistrici. Čestitamo!

nizozemska

Društvo sv. Barbare v Hoensbroeku je za leto 1971 potrdilo stari odbor. Predsednik je g. Jožko Resnik; podpredsednik g. Anton Lavrič; tajnik g. Franc Selič; blagajnik g. Filip Železnik; preglednika g. Anton Žohar in g. Franc Železnik.

Društvu želimo obilo uspeha pri delu za slovensko skupnost na tem področju. Odboru se zahvaljujemo za trud.

Opozarjamo, da bo odslej slovenska služba božja v Heerlerheide vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri.

švedska

Krst: V Malmö je bil krščen Robert Silvo Prša. Njegov oče Matija je iz Žižkov v Prekmurju. Botra sta bila g. Jakob in ga. Katica Bednički iz Malmö.

Novokrščencu, staršem in botrom naše čestitke!

Sv. maše v marcu: Drugo nedeljo v marcu, 14. 3., ob 17. uri sv. maša v Göteborgu. Od 16. ure naprej prilika za spoved, ob 16.30 pevska vaja.

Četrto nedeljo, 28. marca, ob 10. uri sv. maša v Landskroni, Midhems. 40, in ob 18. uri v Malmö, ob 17.30 pevska vaja. Obakrat pol ure pred mašo prilika za spoved.

Postni čas: Čas od pepelnice srede, letos je 24. februarja, pa do Velike noči imenujemo postni čas. To naj bi bil predvsem čas pokore. Kaj je pokora? Pokora je, da se prostovoljno odpovemo nečemu, kar nam ugaja, pa je moralno dovoljeno, ali pa, da storimo kaj, kar zahteva od nas odpovedi, žrtve, pa je seveda tudi moralno dobro. To

storimo iz ljubezni do Boga ali pa v zadoščenje za naše grehe. Možno je pokoro vršiti na razne načine, z ozirom na okoliščine in na nagnjenje posameznika.

Post torej — v tem smislu, kot ga navadno pojmuje — je samo en del pokore, samo eden izmed možnih načinov izvrševanja pokore. Pravzaprav bi se ta čas liturgičnega leta med pepelnico sredo in Veliko nočjo bolj pravilno imenoval čas pokore. Ker je pa v preteklosti Cerkev zapovedala post, to je odpoved od mesa in mesnih jedi in samo enkratno nasičenje na dan kot pokoro, se povod imenuje postni čas.

Po koncilu je škofom dano na izbiro, da z ozirom na razmere določajo, katere dni je post zapovedan kot način pokore. Na Švedskem sta pepelnica sredo in veliki petek dan, ko je zapovedan strogi post, t. j. da ne jemo mesa in mesnih jedi in se samo enkrat na dan lahko do sitega najemo. Oproščeni so samo bolniki, ki morajo držati dieto, in za enkratno nasičenje mladoletniki pod štirinajst letom starosti. Vse ostale petke v postu in skozi leto je pa dovoljeno uživanje mesa in mesnih izdelkov. Še vedno pa ostane post kot eden izmed možnih načinov pokore. Če kdo je v petek meso, naj to nadomesti s kakim drugim dejanjem pokore, da npr. ne kadi, ne pije, se odpove kaki jedi, ki jo ima posebno rad, daruje kaj v dober namen, obišče bolnika, več moli itd.

Iz vsega vidimo, da je pokoncilski način izvrševanja pokore v postnem času in ob petkih težji, ker zahteva več prostovoljne odpovedi. Čim bolj pa je pokora prostovoljna in ni samo zadeva navede in vsakdanjosti, kot je pogosto pri običajnem postu, tem bolj je pri Bogu zaslužna.

Potrudimo se, da bomo letošnji „postni“ čas preživeli v tem duhu. Naj vsak izmed nas dela pokoro na način, ki mu je v danih okoliščinah mogoč, predvsem naj pa več moli. Vse to pa delajmo iz ljubezni do Jezusa, ki je za nas vse in za vsakega izmed nas trpel in umrl na križu. Delajmo pa pokoro tudi Bogu v zadoščenje za naše grehe! Potem bo ta čas za nas res čas milosti in resnična priprava na

Slovenci na seutu

ARGENTINA — Društvo „Slovenska pristava“ je povabilo na celodnevni 4. pristavski dan z dopoldansko mašo, popoldanskim nastopom mladine in prosto zabavo. — Mesečna revija „Duhovno življenje“ je tudi letos imela svojo prireditev na Pristavi v Moronu. Direktor msgr. Orehar je imel mašo s pridigo. Po kosilu je med srečolovom in prijetno zabavo minil nedeljski dan. — V Slomškovem domu so se zbrali rojaki pri družabnem večeru s plesom. — Pustno rajanje so imeli v Carapačaju. — Za smeh in dobro razpoloženje v pustnem času so preskrbeli v Slomškovem domu z veseloigrami „Gosposki ženin“ in „Čudni snubci“. — Slovenska ura po valovih LU8 radia Bariloče, 20. februarja, je bila posvečena 20-letnici Slovenskega planinskega društva v Argentini.

AVSTRALIJA — Pouk v slovenski „Slomškovi šoli“ v Cabramatta je zopet zbral otroke slovenskih rojakov.

KANADA — V župnijski dvorani Brezmadežne v Novem Torontu so se zbrali skavti in skavtinja s starši in prijatelji k skupni večerji. „Veseli študentje“ so poskrbeli za prijetno muziko, da se je razvilo iskreno razpoloženje. — V Montrealu je Jožef Horvat prvič organiziral in izvežbal svojo skupino, ki je igrala na silvestrovanju društva „Baraga“.

ZDA-Cleveland — „Slovenski večer“ se imenuje nova radijska oddaja ob četrtkih zvečer. Pri „krstni“ oddaji sta nastopila znana Cilka Valenčič in Avgust Pust. — Slovenski športni klub je priredil „Zimski večer“ v Slovenskem domu na Holmes Ave. — „Pristavska noč“ je bila v SND na St. Clair Avenue. — Klub slovenskih upokojencev je proslavil svojo 10-letnico v Euclidu. — Pevski zbor „Jadran“ je pripravil koncert. — Slovenska telovadna zveza je povabila na telovadno akademijo v farno dvorano pri Sv. Vidu.

praznik Kristusovega vstajenja, pa tudi našega vstajenja k obnovljenemu in aktivnejšemu verskemu življenju.

Slovenci ob meji

BENEČIJA — Sedmi „Dan emigranta“ je bil v Čedadu. Pobudo za prireditve dajejo prosvetno društvo „Ivan Trinko“ v Čedadu in zavedni duhovniki beneško-slovenskih far ter ljudje sami. Letos so bili poleg govorov na sporedu še nastop pevskega zbora iz Ljes, deklamacije domačih otrok in komedija „Moč uniforme“ Slovenskega gledališča iz Trsta.

GORIŠKA — Slov. gledališče iz Trsta je gostovalo v Gorici s Tolstojev dramo „Moč teme“. — „Za človeka gre“ je bil naslov predavanja, ki ga je imel v mali dvorani Kat. doma dr. Anton Trstenjak. — SKPD „Mirko Filej“ je povabilo na recital „Slovenske balade in romance“, ki ga je imel v Kat. domu član Slov. gledališča iz Trsta Stane Raztresen. — Prosvetno društvo „Štandrez“ je pripravilo veseloigro „Ženitev“. — Šolske sestre iz Trsta vodijo kuharski tečaj v prostorih župnijskega prosvetnega doma v Štandrezu. Zanimanje deklet in mladih žená je toliko, da niso mogli vseh sprejeti. — Prireditve v korist katoliškega tiska je bila v Katoliškem domu v Gorici. Člani štandreškega prosvetnega društva so gostovali z zabavnima igrama „Snubač“ in „Medved“. Srečolov je prireditve še bolj razgibal.

TRŽAŠKA — Slovensko gledališče v Trstu je povabilo na Nušičevo igro „Kaj bojo rekli ljudje“. — V Tržaški knjigarni je razstavil svoja dela Frank Vekjeta. — Prof. Marija Češčut, dr. Silvan Kerševan in domači doberdobski župnik so si v posebni komisiji ogledali jaslice, ki so pokazale veliko ljubezen in skrb doberdobskih družin. Najlepše so bile nagrajene. — Prosvetno društvo „Valentin Vodnik“ v Dolini in Glasbena matica sta pripravila „Glasbeni večer“. — V dvorani Kulturnega doma je bil koncert Glasbene matice v Trstu.

KOROŠKA — Farna mladina v Dobri vesi je gostovala v farni dvorani v Železni Kapli z igro „Genove-

fa“. — Prosvetno društvo „Planina“ v Selah je v razdobju treh tednov dvakrat igralo v dvorani farnega doma. Prvič so se navzoči nasmejali pri ljudski igri „Vaški lopov“, drugič pa so z zanimanjem sledili igri „Cvrček za pečko“. — Igro „Slepa Tilka“ so ponovile gojenke gospodinske šole v Št. Rupertu v farni dvorani v Pliberku in Globasnici pri Šoštarju. — Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza sta priredili režiserski tečaj v prosvetnem domu v Tinjah.

med nami povedano

„NAŠA LUČ“ ME RAZVEDRI IN OPOGUMI

Zelo mi je žal, da nisem dobila zadnje „Naše luči“. Lepo prosim, da me zapišite med naročnike.

Brez revije bi bilo zame v tujini prepusto, saj me edino ta razvedri in opogumi, daje moči za nadaljnje delo. Ob branju slovenske besede se na tujem ne počutim tako tuje, ampak kot da sem doma. Mogoče znamo mi na tujem svojo slovensko zemljo bolj ceniti kot tisti, ki jih ni tu.

Vam hvaležna V. S., L., ZRN.

CELOVŠKI RADIO O „NAŠI LUČI“

Na slovenskem oddelku celovškega radia je pri oddaji 14. januarja 1971 pod naslovom „Koroški kulturni pregled“ poročala o „Naši luči“ ga. Marija Inzke takole:

„Mesečnik za Slovence na tujem — Naša luč — je stopil v dvajseto leto. Revijo ureja uredniški odbor, tiska in razpošilja jo Mohorjeva v Celovcu. Letos izhaja na 42 straneh, oblika in vsebina se stalno izpopolnjujeta.

V prvi številki je podrobneje predstavljena dežela ob Muri, govor je o svetovni slovenski župniji in o dozdevni krizi v Cerkvi. Največ

prostora zavzemajo novice iz krajev Zahodne Evrope, kjer živijo Slovenci. Zmeraj več jih živi izven domovine. List Naša luč jih povezuje in informira. Najzanimivejši izrezki iz slovenskih časopisov, ki jih prinaša Naša luč, obravnavajo po navadi pereča vprašanja slovenstva, religije in socialnih problemov. Revijo lepšajo izredno lepi fotografski posnetki. V prvi številki se začne nov roman v nadaljevanjih z naslovom Jana. Posvetovalni kotic razčisti marsikatero vprašanje. Poseben prostor je posvečen mladini. Prav ob koncu je nekaj strani namenjenih smehu in dobri volji.

Naša luč je res sodoben, zanimiv mesečnik, vreden branja.“

V VENEZUELI UMRLA ZAVEDNA SLOVENKA

13. novembra 1970 je umrla v Caracasu Marija Ilija.

Pokojna je bila vsem poznana in pri vseh priljubljena. Dobrega srca je bila in pomagala je, kjer je bilo treba. Veliko rojakov se je k njej zateklo po pomoč. Slovenski misijonarji po vsem svetu jo dobro poznajo, saj ni bilo meseca, ko ne bi poslala težak ček enemu ali drugemu od njih. Sama je živila skromno, da je imela za druge. Celó šivala je, kljub temu da je bila upokojena, da je mogla drugim pomagati.

Bolniški sklad je živel od njene-ga denarja, pri Društvu sv. Cirila in Metoda je bila prva sodelavka. Tudi verski list Življenje je našel v njej zvesto sotrudnico.

Sam Bog ve, koliko je premolila za druge ljudi. Moč je črpala pri obhajilni mizi, h kateri je pristopala vsak dan.

PIŠITE KAJ O PRIMORSKI!

Srčna hvala za Našo luč — rada jo preberem od začetka do konca. Žal mi je samo, da za nas Primorce (Kobarid, Bovec, Tolmin) in o naših vaseh skoraj nič ne pišete. Na primer, Kobarid je dobil dva nova

zvonova, ki sta prvič za Božič zvonila.

V Briksnu (samostan klarisinij) je umrla 4. okt. 1970 Slovenka sr. Terezija Deteta Jezusa iz Ljubljane z imenom Kropiunik. V samostanu je bila od leta 1924, kjer še danes njena starejša sestra Sr. Rosa živi. Ta pa je že od leta 1915 v istem samostanu. V. Č., Italija.

„NAŠA LUČ“ — ZANIMIVA!

Od neke družine iz Schwarzwald, ki dobiva „Našo luč“ šele od lanskega poletja, smo prejeli pismo, v katerem nam gospa med drugim piše: „Z ‚Našo lučjo‘ smo zelo zadovoljni. Veliko novega in zanimivega branja najdemo v njej. Jaz moram na glas čitati, mož posluša, in ne smem nehati, dokler ne pridem do konca. Pod naslovom ‚Kaj se dogaja doma‘ je bilo v zadnji številki veliko napisano in zelo zanimivo za nas Slovence na tujem.“

Da bi ta družina našla le veliko posnemavcev!

to se dogaja na koroškem

„Kot študent sem v Globasnici prodajal slovenske brošure. Ko pridem tudi k družini P., opazim, da gospa P. najmlajšega otroka nagovarja s čudno nemško-slovensko mešanico, saj nemščine sama niti ne obvlada. Vprašam jo, zakaj se muči z nemščino, saj se z vsemi starejšimi otroki pogovarja v slovenščini. Med jokom mi pove, da je bil njen najmlajši otrok na otroškem oddelku deželne bolnice v Celovcu. Ko je otroka obiskala, jo je tam neka bolniška sestra nahučila, kako je to sploh mogoče, da ne govori z otrokom nemško. Ni čuda, da se tako preprostim ljudem vcepi mnenje, da je edinole nemščina zveličavni jezik.“

Taki primeri se ponavljajo dan za dnem v naši pravični Koroški,

kjer ni „diskriminacij“, kjer rovarijo samo slovenski „šovinisti, ekstremisti“; ponavljajo se ne samo v bolnicah, marveč tudi v javnih uradih.

17. februarja 1970 sem bil na celovškem finančnem uradu. Pred mano je bil na vrsti neki inozemski delavec. Ko pride na vrsto, ga uradnik kratko malo odslovi z besedo: „Nix teitsch“.

Dalo bi se še naštevati od pretepanja slovenskih dijakov v Schillerparku leta 1957/58 (to bi moralo biti zapisano v policijskih protokolih, saj je nekaj časa spremljal dijakove policaj) pa do zmerjanja v vlakih, diskriminacij pri vojaščini in v šolah. Mislim, da ni koroškega Slovenca, ki bi ne bil ozmerjan zaradi svojega pokolenja.“

o

Pred kratkim se je zgodilo na avtobusni postaji v Borovljah sledeče:

S sošolko vstopiva v avtobus. Takoj ko sem opazila za volanom „strupenega“ Pesjaka, opozorim svojo prijateljico, naj zahteva vozovnico v slovenskem jeziku. Ko je Pesjak zaslišal slovensko besedo, se je začel histerično razburjati, da je treba vozovnice zahtevati v nemškem jeziku. Kdor ne govori nemško, ne dobi vozovnice in naj izgine iz avtobusa. Seveda se je moja sošolka ustrašila Pesjakovega rohnenja in se je uklonila njegovi volji. Videlo se je, kako je Pesjak triumfiral, češ pa sem jo ugnal!

Ne tako pri meni, kajti jaz sem pogumno in prijazno zahtevala vozno karto v slovenščini. Tedaj me je neznansko nahučilo, a to me ni zmedlo. Še nekajkrat je rohneče ponovil zahtevo, naj govorim, kot se spodobi v nemškem jeziku, naj se ne šalim in vlečem za nos starejšega človeka in podobno. Vsi potniki so utihnili in napeto strmeli, kaj se dogaja pred volanom. Toda jaz pred polnim avtobusom ljudi še enkrat pogumno in odločno spregovorim slovenske besede. Toda vse zaman, Pesjak mi noče izstaviti vozovnice. Tedaj si poiščem v avtobusu sedež.

Ko so vsi potniki imeli svoje voz-

ne karte, se spet začuje jezna Pesjakova beseda: „Jemand ohne Fahrschein, bitte?“ Takoj se oglasi in še enkrat prosim v lepi slovenski besedi za karto. Zdaj pa se Pesjak ne more več premagati. Veli mi, naj izginem iz avtobusa, ker nimam karte. Vse sopotnike sili smeh in spet vsi napeto strmijo v Pesjaka in mene. Seveda sem postala sčasoma nervozna, a sem vztrajala, kajti notranji glas se mi je venomer oglašal in me vzpodbujal k moji materini besedi. Ko mi Pesjak že tretjič z načinom, ki je lasten le slabemu karakterju, z jezo in najmočnejšim glasom ter s strupenim pogledom veli, naj takoj izginem iz avtobusa, se slovenski visokošolec Peter Waldhauser opogumi in mu razloži, da me nima pravice poganjati iz avtobusa. Tedaj „zavre“ Pesjak od osuplosti. Reče mi, naj koga prosim, da mu moje željo tolmači v nemščini. (Smešno, zakaj tolmačiti, ko tam vsak ve, da Pesjak prav dobro zna slovensko, saj je njegov materin jezik slovenski!) Toda ko se ne ukлонim in ker je bilo že pozno, kupi Peter Waldhauser mojo vozovnico v nemškem jeziku, sicer bi me Pesjak gotovo vrgel iz voza.

Ob drugi priliki je Pesjak znova pokazal svoje sovraštvo do svoje-ga materinega jezika. Tokrat je Pesjak poklical na pomoč celo žandarmerijo, ker se nas je nekaj dijakov Slovenske gimnazije ojunachilo in zahtevalo vozovnice v slovenski besedi. Pesjak je pred žandarmerijo trdil, da nočemo kupiti voznihi kart. Tedaj se je začela razburjati tudi žandarmerija in nam velela, da zahtevamo karte v nemškem uradnem jeziku. Jaz sem se pa opogumila in žandarmeriji razložila, da se prav dobro zavedamo, da je to naša pravica in da ravna-jajo z nami krivično.

Ko je žandarmerija spoznala, da se tudi mi zavedamo naših že davno obljubljenih pravic, je velela le še, naj si hitro oskrbimo vozovnice. Tako smo od šoferja Pesjaka v navzočnosti žandarmerije kupili karte v slovenskem jeziku. Po pre-rekanju nam je Pesjak končno iz-stavil vozovnice.



ZIVLJENJSKI JUBILEJ

15. marca 1971 bo obhajal svojo 60-letnico g. Jože Hočevvar, korektor v Mohorjevi tiskarni v Celovcu. Korektorsko službo opravlja v tej tiskarni že dvajset let, torej ves čas, odkar „NAŠA LUČ“ izhaja. Če bi ga vprašali, koliko „tiskarskih škratov“ je v tej dolgi dobi v svoji skrbni natančnosti že ujel, bi nam najbrž ne mogel povedati. Tudi bravci vidijo pač samo tiste, ki so mu kljub vsej pazljivosti ušli...

Posebno skrbno korektorsko delo je moral gospod Jože Hočevvar opraviti pri drugi izdaji Turnško-vega Rimskega misala, ki ga je Mohorjeva izdala leta 1961 ob desetletnici obnovljene Mohorjeve tiskarne v Celovcu, pri več natisih svetega pisma in pri drugih obsežnejših izdajah. Poleg korektorskega dela pa opravlja jubilarnt mnogo-krat tudi posle urednika raznih periodičnih in knjižnih izdaj Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Rodil se je 15. marca 1911 kot tretji izmed petih sinov očeta mlinarja na Blatu pri Grosupljem. Klasično gimnazijo je obiskoval pri cistercijanih v Stični in nato v Ljubljani, po maturi pa se je posvetil pravnemu študiju. Služboval je kot davčni uradnik v Šmarju pri Jelšah in kot tajnik zdraviliške občine Rogaška Slatina. Že prve dni po zasedbi Jugoslavije so ga Nemci kot zavednega Slovenca in vnetega prosvetnega delavca zaprli in

Mama, še enkrat te prosim . . .

V čakalnici je bilo nekaj žena. Ni jim zmanjkalo besed. Kar tekmovala so med seboj, katere bo več povedala. Ena se je pritoževala čez moža, druga je tarnala nad otroki, tretja je tožila o slabosti zdravnikov itd. V dobri uri sem zvedela vse, kar se je pripetilo v okolici.

V čakalnico je vstopilo visoko dekle.

Sedla je v kot pri oknu poleg klepetave žene. Zaupno ji je nekaj pripovedovala, nisem razumela kaj. Pozneje je povzdignila glas:

„Kaj mislite, da bodo naredili?“

„Seveda, dragica, pol ure, pa bo vse mimo. Prav nič se ti ni treba bati...“

In dekle je izginilo za vrati ambulante.

Ženi zraven mene se je utrnila solza. Potožila je: „Poročila sem se z željo, da bi postala mamica. Žene, ki nočejo otrok, jih imajo zaporedoma, jaz pa, ki si jih tako želim in jih za nobeno ceno ne bi hotela odpraviti, jih ne morem imeti.“

Razumela sem. Tudi problem plavolasega visokega dekleta. Zazrla sem se skozi okno v krasen sončni zimski dan. Sončni žarki so se poigrali na blestečem snegu. Krasen zimski svet prevzame človeka kakor sen.

izselili. Po vojni si je ustvaril nov dom na Koroškem.

Ob odgovornem poklicnem delu, kateremu se posveča z vso vnemo zavednega ljubitelja materinega jezika, je jubilarnt znan tudi kot navdušen pevec in zgovoren družabnik.

Skrbnemu varuhu v Mohorjevi tiskarni v Celovcu tiskane slovenske besede želimo v imenu deset tisočev brancev na Koroškem in širom po svetu, da bi še naprej uspešno bedel nad lepoto in čistoto tega našega zaklada. Bog naj nam ga ohrani pri dobrem zdravju, to je naša iskrena želja, ko mu kličemo: Še na mnoga leta!

Razmišljala sem. Blagor tistemu, ki ima čisto ljubezen. Blagor mu, čeprav se ne zaveda, kakšen zaklad ima. In to dekle, kaj vendar misli? Ali ne čuje želje še nerojenega bitja, ki ima pravico do življenja? Ne sliši prošnje?

„Ali se nisi nekoč kot majhna deklica igrala s punčkami, jih z vso nežnostjo oblačila in pestovala? Pogovarjala si se z njimi. Sanjala si: ko bom velika, bom imela otroke, veliko jih bom imela.“

In sedaj, draga mama, sem tukaj in ti me nočeš sprejeti. Pozabila si na otroške sanje.

Mama, moje očke so modre kot nebo, ki ga ti gledaš vsak dan, pa nočeš, da bi ga gledal tudi jaz. Zakaj?

Mama, moje drobne rdeče ustnice te ne bodo nikoli poljubljale, nikoli ne bodo šepetale: „Mama, rad te imam!“

Mama, poglej moja ušesca. Kako rad bi te poslušal, sprejemal bi tvoje nauke, vesel bi bil tudi, če bi me karala!

Mama, moje majhne ročice, kako rad bi z njimi trgal rože — zate.

Mama, moje nožice nikoli ne bodo poskusile narediti prve korake. Mama, ne veš ali nočeš razumeti: rad bi tekal po travnikih, se podil za metulji v družbi otrok.

Mama, tako majhen sem. Le malo prostora bi zavzel, dovolj bi bil tudi samo delček tvoje ljubezni.

Mama, ali me hočeš umoriti?

Če drugače ne, ob pogledu na druge otroke se me boš spominjala. Zakaj me ne maraš? Morda bi nekoč stal ob tvoji bolniški postelji in ti ponudil kozarec vode.

Mama, še enkrat te prosim: tvoj sem, zakaj me hočeš zavreči?

Mama, moje očke žarijo... žar izginja... Zakaj?

Le stekleno medla luč je še v njih, hitro izginja... Kdo jo bo obdržal pri življenju? Nihče! Je že ugasnila, ugasnila...

Gospod, v svoje roke me sprejmi, mami pa odpusti!“

Ko sem bil še majhen in sem gulil hlače na šolskih klopeh, je šlo našim učiteljem na jok, ko so poslušali našo predmestno spakedranščino:

„Pobi pejmo u klas! A si dau šuhe u kostn?“

„U Dravlah za farovžam je ringlšpil.“

„Kastrola na šporhet... kovtr na špampet...“

Veliki so nas za ušesa, potem pa smo (za kazen in po učnem načrtu) brali Prešerna, Župančiča, Gregorčiča in druge blagolasneže naše mile šprae (beri jezika).

Večkrat se spomnim svojih učiteljev in njihovega prizadevanja za lepo slovenščino. In vesel sem, ker so zdaj že v letih in naglušni in ne morejo slišati...

Hitim po stopnicah, srečam sosedo:

„Dober dan!“

„Havdjudu, kako kaj? Tu maš poslov, ne? Čav!“

In je oddrvel. Jaz pa za njim. Pred blokom sem sedel na klop in prisluhnil pogovoru mladih.

„Imeli smo se bomba!“

„Prima!“

„Fantastično!“

„Grozljivo ajns a!“

„Ste šibali?“

„Šibanac kolosal!“

„Pa potem? Ste se šli karat?“

„Jožetov stari je pustil kar in šibnili smo po štrasah, da se je delala megla...“

„...in dim. Potem smo pili viskič!“

„Gut! Imaš kakšno fortlačo?“

„Tu. Kar pritegni eno.“

Prizgali so si cigarete (to so najbrž fortlače) in si oddihovali od pogovora. Ker razumel tako in tako nisem ničesar, sem jo potegnil po svoje.

jezik mili naš vsakdanji

„Nobel gospa, tako sem rekla. In sem jo grdo pogledala. Ji je kar kri v ksiht ruknila, ja, ja,“ je rekla Dolfetovka.

„Ornig ste jo, ornig! Je pa tudi že cajt! Njeni štosji gredo že čez vsako grenco.“

„Iber, iber! Veze nima!“

„Človek bi pošizil.“

„Pošizil! Res! A ko nič ne nupa!“

Hitel sem dalje, da ne bi „pošizil“ še jaz, saj Dolfetovke in Boričke skoraj nič nisem razumel.

V trgovini sem stopil najprej k točilni mizi.

„Kofedro?“ me je vprašala točajka.

„Brizganec.“

„Izvolite špricer!“

Pristopil je mladenič in naročil:

„Kapselne!“

Dobil je fižolovo solato.

„Enopiskernico,“ je dejal naslednji.

„Mrtvaške palčke,“ je naročil tretji. Dobil je cigarete lbar.

„Kobiljak!“ sem hotel presenetiti točajko. Pa je nisem. Brž mi je natočila kozarček konjaka.

V Dolfetovi pisarni je bilo živo kot v panju. Dva komercialista sta se drla v slušalki, eden je imel obisk, Dolfe pa se je vadi v strojepisju.

„Okej, okej! Zofort, jutri, do mani, sutra! Roba prima, gut! Jasno, nov problem,“ se je drl v telefon prvi.

„S katero državo pa govori?“ sem vprašal.

„Z Zagrebom,“ je rekel Dolfe.

„Zakaj pa v toliko jezikih?“

„Ti se ne spoznaš na posle. Sicer pa poslušaj drugega.“

Drugi je govoril:

„As ti herc, kompanijo! Bisnis gut? Meni gut! Imam kamion, lepega posla, hočeš? Prituraj se in unteršribamo, pa okej!“

Pogledal sem v Dolfetov pisalni stroj in bral:

„V svrhu izzogibbe posledic, ki bi naprej stale...“

„Ali pišeš humor?“ sem ga vprašal.

„Poslovno pismo.“

„Saj to je velikokrat isto.“

Dolfe se je razjezil in raje sem šel.

Spominjam se šale:

Mladenič pozvoni na vratih stanovanja, in ko mu odpro, pravi:

„Dober dan, gospa Ribič! Z vašo hčerko sem dogovorjen, da greva skupaj ribe lovit.“

„Bržkone ste se zmotil. Jaz nisem gospa Ribič, jaz sem gospa Ptič. Hčerko pa res imam.“

„Vem, vem. A za prvikrat vam nisem hotel tako naravnost reči.“

Ob šali sem vedno hahljaje premišljeval o tem, kakšno bogastvo je jezik in kako ga je mogoče uporabljati.

Zdaj se hahljam ob misli, da človek, ki se hoče res dobro in na sodoben način pomeniti, sploh ne potrebuje znanja jezika.

Je že tako: kolikor jezikov znaš...

EVGEN JURIČ

„Ko ga imam pa tako rada . . .“

V posvetovalnico pride dekleta in ko se usede, najprej milo zajoka. Ko pride do besede, reče:

„Saj vem, kaj boste rekli, toda jaz si ne morem pomagati.“

„Kaj se vam je zgodilo?“

„Saj je dober človek, samo eno napako ima: poročen je!“

„Potem ga pa pustite!“

„Ko pa si ne morem pomagati; preveč ga imam rada.“

„Sami pravite, da je samo eno narobe: poročen je; zakaj ste se pa tako daleč spustili z njim?“

„Saj nisem vedela, da je poročen.“

„A tako, torej vi ste se zaljubili v moškega, ne da bi sploh prav vedeli, ali je svoboden ali ne; ali ni to lahkomišelnost? Ali menite, da je življenje „ples v maskah“, kjer človek vso noč nori, ne da bi vedel, s kom; zjutraj pa masko odloži, odide in se napravi, kot da nič ni bilo?“

Nato je sledil molk, ki je potrjeval resničnost očitka.

„Kako pa si predstavljate takega človeka za moža: če ni bil zvest prvi ženi, kako morete upati, da bo vam?“

„Meni pa bo.“

„Ali ne pomislite, da je čisto gotovo tudi njegova prva žena prav tako govorila, preden se je z njim poročila; in vendar ji ni zvest?“

„A te nezvestobe je sama kriva, saj je nemogoča ženska.“

„Ne mislim vam ugovarjati, ker ne poznam ne tega moža niti njegove žene. Toda eno je gotovo: pri vsakem sporu morata biti dva; krivda je navadno na obeh straneh. Zato sta tu samo dve možnosti: ali je res kriv on ali ona. Če je kriv on, potem tako ni opravičila zanj. Če pa je kriva ona, potem pa je on kriv vsaj toliko, da nima dovolj potrpežljivosti, da bi njeno krivdo prenašal in zvestobo v zakonu ohranil.“

„Potem pa vendarle ni dolžan tega vse življenje prenašati!“

„Toda — tako morate nadaljevati —: kje imate potem poročstvo, da bo z vami bolj potrpežljiv, kot je bil s prvo ženo?“

„Mene ima pa rajši ko njo.“

„Tudi njo je nekoč imel rajši!“

„Toda sama je kriva, če si je napravila to ljubezen!“

„Ali se ne zavedate ravno nasprotno resnice: tega ste krivi vi, ker ste se zaljubili vanj, ne da bi se prej zanimali, ali je prost ali ne.“

„Priznam, da sem se prenaغلila, zdaj ne morem več nazaj.“

„Morate, torej morete.“

„To se lahko reče, a težko stori.“

„Razumem: predaleč ste se že spustili. Toda če vas že strast in njene posledice navezujejo nanj, naj vas vsaj ena misel, ki še mnogo bolj prizadene vaše srce, zadržuje, da ne storite tega usodnega koraka. Kako si upate biti srečni s človekom na račun njegove žene, ki ste ji za vedno odtegnili moža, in na račun otroka, ki ste jim vzeli očeta in tako podrli njihovo življenjsko srečo?“

Tem besedam je sledila zgovorna tišina.

Svetovavec je nadaljeval:

„Ne razumem ljudi, ki si drznejo družinsko srečo rušiti s svojim brezvestnim vtikanjem v njeno intimno življenje in potem na razvalinah njihove sreče zidati svojo lastno družinsko srečo. Čudno, kar docela nerazumljivo brezčutnost, brezvestnost in brezobzirnost razodevajo taki ljudje.“

Dekle je ugovarjalo:

„Toda tu pa tam so le izjemni ljudje, ki so potem srečni.“

„Izjeme? Morda. Toda, ali ne veste, da „izjeme potrjujejo pravilo“? To se pravi, da kljub morebitni izjemi, ki jo življenje tvega, a teorija ne priznava, pravilo ali zakon ostane resničen in zelo nespremenljiv.“

novе knjige

Branko Šömen — Žarko Petan:

- RDEČI SMEH — ČRNI SMEH Humoreska, izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani 1970, 160 strani.

Znana humorista bičata v svojih satirah napake sodobne družbe, ki si na zunaj nadeva bleščeče in obetajoče maske, na znotraj pa je polna starih človeških napak od navadnih družinskih preprirov pa do družbene nemoralnosti, laži, korupcije in nenačelnosti. Svet se pisateljema kaže kot ena sama sleparija, ljudje pa so posebneži in čudaki. Humoreska je tista zvrst literature, ki je tem bolj zabavna, čim bolj ji gre zares.

Janez Trdina:

- BAJKE IN POVESTI O GORJANCIH

Izbor Trdinovih bajk in povesti o Gorjancih, ki jih je slikarsko pospremil Boris Kobè, izdala Cankarjeva založba v Ljubljani 1970, 148 strani.

Kljub različnim izdajam Trdinovih zgodb je ta knjiga lepa novost. S slikarjevimi očmi odpira nov pogled na častitljivega klasika preteklega stoletja. Trdina je navdušen poveljavavec zemlje med Krko in Gorjanci, pravi spomenik ljudske modrosti in šegavosti. V Kobetovih podobah pa je zaživelo Trdinovo bogastvo pravljinih motivov tudi v liku in barvi. V dvajsetih slikah je ilustriral devetnajst bajk in povesti ter pri tem svoj čopič priljučil starim podobam na panjskih končnicah, da bi tako še bolj podčrtal ljudsko jedro zgodb. Ne literarno zvesto, ampak svobodno po svoje je podal pisateljevo vsebino in s tem ustvaril ob besednem še slikarski cvetnik. Tako skrbne in bogate obleke kakor Trdina ni dobil menda še nobeden slovenskih pravljicarjev.

Uganke

Vsak ponedeljek se dobijo trije prijatelji v krčmi „Pri rumeni opi-ci“. Opolnoči plačajo. Natararica Urška pobere denar.



Danes morajo plačati slučajno vsak po 10 dinarjev. Krčmar, ki jih zelo ceni, naroči natararici, naj vrne gostom pet dinarjev.

Urška jim vrne le tri dinarje, ostala dva dinarja pa spravi v lastni žep.

Tako so gostje plačali namesto 30 le 27 dinarjev; 2 dinarja ima natararica. Kje je ostal 30. dinar?

V kakšnem jeziku je napisano in kaj pomeni: TUDI SUHU KURIUM?

Dve kokoši in pol zneseta v enem dnevu dve jajci in pol. Koliko jajc znese pet kokoši v šestih dneh?

Nekdo prodaja balončke. Najprej proda pol vseh balončkov, ki jih ima, pa še pol balončka; potem pol balončkov, ki mu ostanejo, pa še pol balončka; končno proda še tisti balonček, ki mu je ostal. Koliko balončkov je imel v začetku?

S čim se neha dan in se začne noč?

Neki kadivec zviije iz treh čikov novo cigareto. Trenutno ima devet cigaret. Koliko novih cigaret bo zvil iz čikov, ki mu bodo ostali?



Izbiraj črke po velikosti knjig, pa boš našel, kaj je na risbi napisano!

(Rešitve v prihodnji številki.)

ZARKO PETAN:

slečene misli

„Kri ni voda,“ je rekel mesar in zvišal ceno krvavicam.

Spoznaj svojega šefa in glej, da te on ne bo spoznal!

Sodobni neverni Tomaž verjame v socializem samo, če ga otipa v lastnem žepu.

Slovenci ljubimo tradicijo; celó reformo bomo vzljubili, ko bo postala tradicionalna.

Življenjski standard ne raste, pač pa ga napihujejo.

Pri nas smo kmečko vprašanje likvidirali enkrat za vselej tako, da smo likvidirali kmete.

V socialističnem gospodarstvu so celo krize poddržavili.

Delo osvobaja človeka, zlasti tuje delo.

Pred časom smo potrebovali za potovanje v Trst vize, danes pa devize.

Pri nas se gremo že več let igro „Pokaži, česa ne znaš!“

Po mojem je nam bolj potrebna reforma gospodarstvenikov kot gospodarska reforma.

Pri nas smo odpravili inflacijo samo pri plačah.

Dvajset let smo izgrajevali ljudi, namesto da bi gradili kaj bolj koristnega.

Sodobni filatelist zbira samo znamenke avtomobilov.

Svobodo smo predrago plačali, če upoštevamo njeno kvaliteto.

Papir marsikaj prenese, celo resnico.

Iz naše kulture so naredili karikature.

Pisatelji so nepopravljivi previdneži: takrat, ko bi morali govoriti, samo pišejo.

V karakternih vlogah so navadno najbolj prepričljivi — igravci brez karakterja.

Hoteli so prevzgojiti svet, pa še lastnih otrok niso znali vzgojiti.

Smrt je cena nesmrtnosti.

Prazne glave slej ko prej splavajo na površje.

ki so pripeljale do gornjega sklepa republiške komisije za pregled filmov"? Član sklada Ostoj Tuma je izjavil, da so zastopniki producenta imeli že od vsega začetka dvojne železe v ognju. „S sredstvi sklada so namreč, kot sem informiran, snemali dve verziji, eno drzno, kot jo je videla in zagrla cenzurna komisija, drugo, milejšo pa za vsak primer. Mislim, da je to izigravanje sklada, kar obenem pojasnjuje, zakaj je slovenski film tako drag!“

„Nedvomno je to najpogumnejši in najdrznejši film, kar smo jih posneli v Jugoslaviji — morda celo v svetu!“ zaneseno vzklika dvajsetletni Igor Galo, ki v „Maškaradi“ igra eno izmed glavnih vlog, namreč vlogo lju-bimca Luke. „Hladnik ni niti ene scene samo simbolično nakazal oziroma dal slutiti gledavcu, kaj naj bi se dogajalo, ampak je šel skoraj povsod do kraja... Maškarada je polna različnih ljubezenskih variant — od normalne do lezbične, začinjena pa je s šokantnimi scenami, ki so na meji sadizma.“

Vsekakor kaže, da smo Jugoslovani, še posebej Slovenci, postali tudi na filmskem področju najpogumnejši in najdrznejši celo v svetu. Potemtakem si bomo najbrž priborili prvenstvo, kakršnega še nismo imeli. To prvenstvo bomo nemara pridružili že dosedanji prvenstvom v košarki, v izobrazbeni strukturi naših direktorjev in gospodarskih kadrov, v zunanjetrogovinskem deficitu, v slabih cestah, v divjanju in smrtnih nesrečah na cestah, v zastrupljanju ozračja in uničevanju narave, v samomorilstvu mladostnikov, v razmahu mladinskega prestopništva in kriminala, v širjenju spolnih bolezni, v učinkovitosti pokojninskega sistema itd. . . .

V verziji, ki je bila predvajana komisiji, je tudi homoseksualni prizor s komaj 12-letnim fantičem Andrejem, ki je navzoč tudi pri dokaj dolgem množičnem seksualnem „ringaraja“ golih fantov in deklet.

Ker torej v filmu nastopajo v kočljivih seksualnih prizorih celo 12-letni otroci (nemara zato, da bi bil film „umetniško“ bolj upravičen), bi morda kazalo množično prikazati film v naših osnovnih šolah, saj „osnovna šola skupaj z družino ter z delovnimi in drugimi organizacijami skrbi za uspešno povezovanje pouka z življenjem v okolju ter za smotno uporabo prostega časa učencev“, „oblikuje v učencih čut enakopravnosti med spoloma“, „uvaja učence v estetsko doživljanje umetnostnih stvaritev in v pravilno vrednotenje kulturnih dobrin“, itd. (Zakon v osnovni šoli). Po zatjevanju režiserja filma „Maškarada“ namreč „dandanes tudi predšolski otroci vedó o seksu toliko kot starejši ali pa še več“. (Ilustrovana politika, 12. jan. 1971, str. 52).

Ob vsej podivjani, zmedeni polemiki, kakršna je nastala v zvezi s sklepom republiške komisije za pregled filmov, da se ne dovoli javno prikazovanje filma „Maškarada“, moramo, žal, ugotoviti, da je družbena zavest v naši tako imenovani samoupravni, socialistični družbi v hudi zagati. Kakor se dozdeva, naš samoupravni mehanizem še zdaleč ni toliko dozorel, da bi bil zmožen odgovorno obravnavati, kaj šele razreševati tako zamotana družbena vprašanja, kakor so vprašanje spopada med starejšo (in staro, nemara res že preživelo) generacijo, poglavitno oblikovavko te družbe, in mladino, nadalje vprašanje moralno-etičnih kriterijev, ki naj bi uravnavali družbo na sedanji stopnji njenega razvoja, ter vprašanje poti, ki naj bi jo vodile v resnično human, demokratičen in svoboden socializem, v katerem bi bila sicer zagotovljena svoboda slehernega posameznika (tudi svoboda umetniškega ustvarjanja), hkrati pa zagotovljen na sodobne znanstvene osnove oprt normalen, organski razvoj družbe kot celote.

Ni mogoče, da bi neka družba, pa naj se deklarira za kakršnokoli, če hoče uspevati, ne imela nekih stališč tudi do etično-moralnih vprašanj, tako tudi do vprašanja o seksualni vzgoji mladine. Toda medtem ko po vsem svetu, v vseh razvitih deželah, razpravljajo o tem vprašanju poklicani (spredaj navedeni in drugi) strokovnjaki, ki na podlagi znanstvenih dognanj in življenjske prakse poskušajo dati družbi vsaj osnovne smer-nice za njen razvoj na tem področju, pa kaže, da naj bodo ta vprašanja, njihovo obravnavanje in razreševanje, prepuščena pri nas „avantgardnim“ filmskim režiserjem, njihovim sopotnikom in propagatorjem.

Matjaž Zajec ugotavlja: „Naš trg se je v zadnjih letih vsestransko in široko odprl. Tržne zakonitosti so pogojile uvoz takšnih proizvodov, ki bi

cevi pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Kljub novemu snegu je bila udeležba pri srečanju, ki ga je vodil predsednik slovenske škofovske komisije škof dr. Lenič, kar zadovoljiva.

CELJE — Celjska tovarna EMO je sklenila 10-letno pogodbo z ameriško družbo „Leonard International Corporation“, za katero bo izdelala letno 10.000 kontejnerjev. Kontejnerji so veliki kovinski zaboji za prevoz vagonskih pošilk brez prekladanja. Za izdelavo teh bodo postavili novo tovarno, ki bo stala 15 milijonov dinarjev. V njej bo zaposlenih 450 ljudi. Kontejnerji bodo imeli 60 in 30 kubičnih metrov prostornine ali 30 in 20 ton bruto teže.

DRAVOGRAD — Republiški cestni sklad je podpisal z „Gradisom“ pogodbo o graditvi novega mostu čez Dravo. Delati bodo začeli v marcu. Novi most bo odpravil na severni magistrali ozko grlo; stari most namreč dovoljuje le enosmeren promet, omejena je tudi nosilnost.

GORNJA RADGONA — V Radgoni so odprli novo pekarno, ki je last mariborskega živilskega kombinata „Intes“. V novi pekarni bodo dnevno spekli 5.000 kg kruha in drugih pekovskih izdelkov. Pekarna, ki je stala 3 milijone dinarjev, obljublja, da bo pekla okusen kruh.

GORNJA RADGONA — Kako potrebna je bila gradnja novega mostu čez Muro in zidava moderne carinarnice v Radgoni, pokaže poročilo o številu mejnih prehodov. V rednem potniškem prometu je lani prestopilo mejo tam 3.400.000 ljudi, kar je za četrtno več kot leto prej.

JESENICE — Mala gospodarska vojna med železarno in železnico se je le končala brez tragičnih posledic. Zaradi odlaganja plačila dolgov, ki jih je železarna imela v Ljubljani, je železnica sporočila, da bo vozila tovore le, če ji bodo prevoze sproti plačevali. Ko je železnica že en dan ustavila prevoze, je železarna dobila denar pri Ljubljanski banki in tako gre delo v železarni spet naprej.

JESENICE — Jeseničani so letos že petnajstič zapovrstjo državni

prvaki v hokeju na ledu. Vseh dvanaest iger, ki so jih igrali z drugimi moštvii, so dobili in torej zmagali s 24 točkami. Na drugem mestu je ljubljanska Olimpija. Tudi v boju za jugoslovanski pokal, ki se je letos vršil že šestič, so Jeseničani izšli kot zmagovalci in si osvojili pokal.

KOPER — V industrijski coni Koper so začeli zidati prvo industrijsko dvorano po naročilu podjetja „Slovenijales“. Tam bodo rezali tropski les, ki ga bodo pripeljali iz Afrike. Računajo, da ga bodo letno pripeljali 150.000 kubičnih metrov, od katerega ga bodo 50.000 sežagali. V ta namen je „Slovenijales“ osnoval poseben obrat „Troples“. Obrat bo povsem avtomatiziran in bo zaposlil okoli 40 kvalificiranih delavcev.

KOSTANJEVICA — Nedaleč od ljudske šole so pod gorskimi pobočji odprli smučarsko vlečnico. Vlečnica je dolga 260 metrov in bo lahko prepeljala 700 smučarjev na uro.

LENDAVA — Sredi najhujše zime je zmanjkalo na slovenskem trgu kurilnega olja, čeprav je direktor „Petroluniona“ zagotavljal, da bo trg s kurilnim oljem letos dobro založen. Tudi direktor „Jugopetrola“ je zagotavljal, da bodo povečali zaloge olja, da se ne bo ponovilo lanske pomanjkanje. Direktor „INA Nafta“ iz Lendave pa pravi, da je kriva pomanjkanju kurilnega olja trgovina, ki nima dovolj avtomobilskih cistern niti dovolj ustrezno razvrščenih skladišč.

LENDAVA — Vasi lendavske občine so v glavnem raztresene na nižinskih tleh. Zato imajo težave z zdravim pitno vodo. Rešujejo jih z graditvijo vaških vodovodov. Tega dela so se najprej lotili v Bistricah, nato v Žižkih in Črenšovcih, sedaj pa so začeli z graditvijo vaškega vodovoda še na Hotizi in v Veliki Polani. Tudi v ostalih vaseh ustanavljajo pripravljalne odbore. Povprečna cena za priključek je 2000 dinarjev.

LJUBLJANA — Tuje časopise je nekajkrat napovedalo razvrstitev po dinarju. Te napovedi so oblasti zanikale. V petek, 22. januarja, je

jih mirne duše pogrešali. Med temi je prav gotovo pravcati val tuje pornografske literature, ki se prodaja povsem svobodno, tako imenovanih spolno-vzgojnih in sexi filmov, spolnost je prodrla tudi v naše časopise. In na drugi strani so vse pogostejši filmi, ki so polni nasilja, brutalnosti in krvi. Vse to se povsem svobodno pretaka po našem trgu in je dostopno vsakomur, ki ima denar. Tudi doraščajočim in otrokom. V imenu liberalizacije smo ukinili vsakršne starostne omejitve, vse je za vsakogar, za tistega, ki ima sedem let, in za tistega, ki jih ima nekajkrat več...“ (Mladina, 12. jan. 1971, str. 19).

Če ostanemo na področju filma, je dejstvo, da zvezna („cenzurna“) komisija za pregled filmov omogoča uvoz filmov, ki po svoji vsebini nasprotujejo temeljnim etičnomoralnim načelom civilizirane človeške družbe ali najpreprostejšim načelom humanizma. Dejstvo je, da po jugoslovanskih kioskih na veliko prodajajo ne le tuje, ampak tudi domače publikacije, ki so na robu najbanalneje pornografije. Dejstvo je, da televizija dan za dnem neomejeno (brez „cenzure“!) prikazuje filme, v katerih se uveljavljajo predvsem „nepremagljivi“ revolveraši, ubijavci, posiljevalci, sadisti in drugi podobni nasilniki, „junaki“ sodobnega sveta. In naša „naprednost“ se nemara kaže tudi v tem, da si v naši deželi lahko privoščimo filmski „festival festivalov“ (za katerega je menda tudi potrebnih kakih 150 milijonov!), kjer v tako imenovanem „underground“ (podzemelskem) programu v imenu samoupravnih svobode prikazujejo „najnaprednejša dela filmske umetnosti“ le izbranim sladokuscem...

Če naj bi šlo za to, da hoče družba uravnavati svoj razvoj in graditi trdnješi prihodnost (morda pa za to ni odgovorna?) ter vojno nevarnost odpraviti s splošnim uveljavljanjem načela „Ljubite se, namesto da bi se vojskovali!“ in če so po njenem prepričanju vsa dosedanja temeljna „klišična“ načela o etiki in morali, o odnosih med ljudmi in o vzgoji mladih rodov le ničvredna, zastarela šara, tedaj naj nam izvoljeni predstavniki družbe utemeljijo svoja stališča in merila tako, da jih bo razumel in dojel tudi tisti skromni proizvajalec, ki se v naših delovnih organizacijah vsak dan sproti poti za to, da bi krema potrošniške družbe lahko nemoteno uživala svoj čudežni standard!

Dokler 48 odstotkov delovnih ljudi Jugoslavije „zasluži“ mesečno manj od 800 dinarjev (ta podatek smo pred kratkim brali na zaslonu ljubljanske televizije), dokler se naše založniške hiše borijo, da bi za izvirno, kulturno in družbeno pomembno knjigo dobile vsaj skromno dotacijo, dokler se naše tradicionalne nacionalne kulturne ustanove otepajo iz dneva v dan za svoj obstoj, dokler naša znanost nima možnosti, da bi šla v korak s časom, dokler so naše bolnišnice opremljene še z rekviziti iz časov Franca Jožefa, dokler na vsakem oglu primanjkuje ustanov otroškega varstva, dokler naše ljudske knjižnice nimajo sredstev niti za nabavo najpotrebnejših knjig, dokler otroci na Kozjanskem in marsikod drugje na Slovenskem ure in ure gazijo sneg, da bi prišli v šolo in s tem ubežali naraščajoči nepismenosti, itd. itd. — dotlej menim kot slovenski kulturni delavec (in tudi kot član republiške komisije za pregled filmov), da gre pri filmih, ki naj pod masko popolne „svobode“ umetnosti prikazujejo seksualno „dozorelost“ naših mladostnikov, le za še en pojav brezdušnega komercializma, za enega izmed tistih žalostnih načinov, s kakršnimi zna naša družba učinkovito zapravljati sredstva, ki jih trudoma pridobivajo delovni ljudje.

Delo, Ljubljana, 16. jan. 1971, str. 17.

ALI JE RTV LJUBLJANA
NAMENJEN DIREKTORJU
MERČUNU?

družina

„DRUŽINA“ izhaja dvakrat na mesec. Izvodi stane 50 par. tetra obročnina 12 Ndin za inosestivo

Sprašujem se: čemu RTV anketa, ko pa tov. generalni direktor Merčun tako svojevolično pravi „ne“ na vse to, kar si ljudje želijo in prosijo glede verskih oddaj? Ali je RTV Ljubljana namenjena direktorju Merčunu ali ljudem?

Družina, Ljubljana, 10. jan. 1971, str. 15.

V ponedeljek zjutraj so opazili ljudje v Velikovcu ponovno slovenske krajevene napise. Ne samo to, pojavile so se tudi parole, letaki, napis na spomeniku vojnim žrtvam. Na cestah so ležali letaki, ki so opozarjali na nevarnost novega vala nacifašizma na Koroškem.

Val ogorčenja je povzročil predlog, naj bi postavili spomenik vojnemu zločincu, krvniku koroških Slovencev, „nacističnemu vampirju“ Maier-Kaibitschu. Napisi, ki so se pojavili tudi na cestnem prehodu skozi velikovško trdnjavo, a prav tako na cestnem opornem zidu južno od Drave (kraj mosta, dobrloveška občina), obsojajo način koroške politike, žigosajo germanizacijo in zapostavljanje koroških Slovencev. Na opornem zidu južno od Drave je zraven obrnjenega Hitlerjevega križa še napis „SIMA“.

To je že četrta tovrstna akcija na južnem Koroškem v zadnjih štirih mesecih (dvakrat oktobra, sredi decembra in sedaj).

A celemu svetu je jasno, da smo koroški Slovenci v trdem narodno-obrambnem boju. Borimo se za lastni narodni obstoj. Uradna politika nam do zdaj ni dala nobene oprijemljive opore, ni naredila nobene poteze, ki bi prepovedala do Slovencev skrajno sovražne organizacije. Zloglasni Heimdienst je celo zahteval v oktobrski številki svojega glasila „Ruf der Heimat“ iztrebljenje koroških Slovencev. Oblasti nočejo najti nobenega razloga, da bi prepovedale to organizacijo, čeprav bi morale to storiti po državni pogodbi.

Preden oblasti obsojajo ljudi, ki so začeli zadnjo akcijo, naj si pošteno sprašajo svojo vest. Naj pa tudi pomislijo in se zavedajo tega, da niso ukrenile prav ničesar, ko smo bili in smo še tarča mi koroški Slovenci. Šentrupeški spomenik žrtvam nacističnega divjanja, odtrgani dvojezični napisi, nepretrgano zapostavljanje in zasmehovanje našega naroda, fizični napadi na koroške Slovence... stvari, pri katerih ni bilo nobenega sodnika, ker se pač ni našel noben državni toživec.

Naš tednik, Celovec, 11. feb. 1971, str. 1.

SPOMINSKA KNJIGA MRTVIH

Oktobra lani so odkrili v Gradcu spomenik žrtvam južnoštajerskega nemštva. „Naši nepozabni domovini južni Štajerski“. Pripravili so tudi posebno knjigo, ki vsebuje imena tistih, ki so padli do leta 1945 za nemško južno Štajersko. A tu se je pripetila gospodom usodna pomota. V tej spominski knjigi so zapisali tudi imena vseh tistih slovenskih fantov, ki jih je Hitlerjeva drhal prisilno mobilizirala za nemško vojsko. Ti fantje so popadali na frontah v nemških uniformah. Pa so jih kar zapisali kot borce za nemško južno Štajersko.

Čudno, kajne?

Naš tednik, Celovec, 28. jan. 1971 str., 4.

ŽE SPET?

Bil sem v Velikovcu, v soboto, 16. januarja 1971. Pokopali so Steinhacherja (enega glavnih nemških vodij tako imenovanega koroškega obrambnega boja). Vse polno zastav, črno ljudi, vse se je svetilo od odlikovanj. Tudi taka so bila vmes, ki so me spomnila na najodurnejše čase iz naše novejšje zgodovine: križi in podobno, saj veste. Videl sem obraze starih borcev, zariple, izprane zaradi časovnih dogodkov, mrke, z vojaškim pogledom, ostre, kot naj bi vsak čas priletel iz njih cel rafal.

Videl sem jih, ko so dvigali roke, se pozdravljali „mit deutschem Gruß“, seveda, na žalost, tudi ni manjkalo „Heil Hitlerja“.

V Velikovcu, v soboto, 16. januarja, ko smo mislili, da so pokopali preteklost, za vselej. Zmotili smo se.

Naš tednik, Celovec, 28. jan. 1971 str., 4.

Narodna banka obvestila vse banke, da morajo ustaviti začasno prodajanje deviz. Že naslednjega dne, v soboto, 23. januarja, je predsednik Izvršnega sveta javil sklep, da je pariteta dinarja do dolarja 15:1. Doslej je dolar veljal 12,50 dinarja; to se pravi, da je bil dinar razvrednoten za 16,67 odstotka.

LJUBLJANA — Od 3. januarja pa do konca meseca je bilo na slovenskih cestah 332 nesreč, ki so povzročile precejšnjo gmotno škodo. Smrtnih nesreč je bilo 16. Zaradi ledu so mnogi rajši pustili avtomobile v garažah, kakor da bi izpostavljali svoja življenja smrtni nevarnosti.

LJUBLJANA — Po razvrednotenju dinarja se je začel boj za cene. Gospodarstveniki se trudijo, da bi ugotovili, katerim surovinam ali izdelkom bi lahko cene dvignili, ne da bi obenem uničili cilje, ki so jih imeli ob razvrednotenju dinarja. Načelno je vlada že odobrila, da se bodo dvignile cene nafte, električnega toka, železniškega prometa in poštних storitev.

LJUBLJANA — Po podatkih slovenskega zavoda za statistiko je industrijska proizvodnja lani narasla za 9,4 odstotka. Nazadovale so le premogovniki in barvna metalurgija. Industrija je nanovo zaposlila 10.229 oseb in s tem dosegla število 261.065 zaposlenih. Ob koncu novembra je bilo 15.743 brezposelnih v primeri s 17.025 v prejšnjem letu. Mnogi so si seveda poiskali delo na tujem.

LJUBLJANA — Na gospodarskem razstavišču v Ljubljani so odprli razstavo „Moda 71“: razstavljalo je 182 jugoslovanskih proizvajalcev. Letošnji modni sejem je imel to posebnost, da so prvič delili priznanja „Ljubljanski zmaj“, ki jih je prejelo 13 razstavljalcev.

LJUBLJANA — Na skupnem sestanku predstavnikov bank Jugoslavije in zveznega tajništva za finance so sklenili, da bodo vsi, ki imajo naložen denar v bankah ali v poštni hranilnici, zaradi razvrednotenja dinarja dobili šest odstotkov dodatnih obresti, in sicer po stanju 24. januarja 1971. Ker zna-

šajo hranilne vloge v državi 16,5 milijarde novih dinarjev, bodo znašale obresti eno milijardo. Polovico tega zneska bodo prispevale banke, polovico pa država.

LJUBLJANA — Založba „Mladinska knjiga“ se je pogodila s ČTP „Delo“, da bo slednje prevzelo prodajo njenih sedmih časnikov in revij: *Elle-Ona*, *Mladina*, *Pionirski list*, *Pionir*, *Ciciban*, *Proteus* in *Otrok in družina*. Tako bo „Delo“ v svoji prodajni mreži imelo 16 časnikov s skupno tedensko naklado skoraj milijon izvodov.

LJUBLJANA — Konec januarja je priredila koncert božičnih pesmi v ljubljanski stolnici Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Zbor, ki je štel 100 pevcev, je lepo vpletel med stare tudi moderne božične pesmi tržaških skladateljev.

LJUBLJANA — Kakor vsako leto, je tudi letos predsednik slovenske republiške komisije za verska vprašanja priredil konec januarja novoletni sprejem, ki se ga je udeležilo okrog 100 ljudi. Navzoč je bil celoten slovenski episkopat, predstojniki redovnih skupnosti cistercijanov, frančiškanov, jezuitov, kapucinov, kartuzijanov, križnikov, lazaristov, minoritov, salezijancev; dalje dekan teološke fakultete, njen profesorski zbor, rektorji srednjih verskih šol in semenišč, glavni odbor Slovenskega duhovniškega društva (bivše CMD) in pa predstavniki evangeličanske, srbsko-pravoslavne, adventistične in baptistične verske skupnosti.

LJUBLJANA — Po podatkih družbenega knjigovodstva je Slovenija darovala v letih 1964 do 1970 za obnovo in pozidanje mesta Skopja 797.427.000 dinarjev. Ker so tako organizacije kakor posamezniki še posebej darovali v denarju in blagu, se lahko trdi, da je Slovenija darovala Skopju nad 800 milijonov dinarjev. Ista Slovenija pa nima denarja za dozidavo mariborske bolnišnice, za onkološki institut, za medicinsko fakulteto, za nekaj zelo nujnih cestnih povezav itd.

LJUBLJANA — Nazadovanje rojstev in naravnega prirastka prebivalcev, ki se pojavlja že vrsto let,

ČUDNA OBJEKTIVNOST

„Zločinska roka komunizma je še enkrat besno udarila po ljudeh, ki kljub desetletnemu tiranstvu niso izgubili vere v svobodo in demokracijo“.

Tako bi se bil lahko začel uvodnik v Primorskem dnevniku dne 29. decembra 1970, če bi se nanašal na razsodbo komunističnega sodišča v Leningradu. Ker pa je to razsodbo izreklo sodišče v Burgosu, se je beseda „komunizem“ spremenila v „fašizem“.

Vedno in povsod je treba zavračati katero koli nasilje, diktaturo in sploh vse tiste režime, ki odkrito ali prikrito tlačijo svobodni razvoj človeka. Vendar pa vzbuja presenečenje čudna doslednost Primorskega dnevnika, ki z velikimi naslovi ustvarja med bralci vtis, da je samo na zapadu pomankanje demokracije, tlačanstvo, zatiranje itd., neugodne novice za komunistični svet pa skriva za rob ali v besedilo drugih člankov, da je le manj poudarka. Kot da bi lahko razsodbo v Španiji sprejeli kako drugače kot tisto v Sovjetski zvezi.

Slovenski bravec se sprašuje, ali je to objektivno in neodvisno poročanje. Tudi z lomljenjem in z naslovi se ustvarja mnenje in politična linija!

Če Primorski dnevnik tako poudarja Vietnam, črnsko vprašanje v Ameriki, španske razmere itd., po drugi strani pa omalovažuje Češkoslovaško, krvave stavke na Poljskem in obsodbe v Rusiji, je potem res dvomljivo, kje je resnica. Toda tukajšnji bravec si lahko ustvari sodbo tudi po drugih časopisih.

Kaj pa takrat, ko Primorski dnevnik piše o slovenskih zamejskih stvarih? Na enak način se lahko vprašamo, ali se drži istega pravila kot zgoraj. Ali res objektivno in nepristransko poroča o Beneški Sloveniji, o izseljencih, o kulturnih dogodkih, o delovanju slovenskih nekomunističnih skupin itd.? Dvom ostaja.

Če je nastopilo novo vodstvo pri Primorskem dnevniku, naj se to tudi pozna in odraža v naslovih, v vsebini in v tonu. Naj se ne vrača nazaj, ampak naj usmerja korak naprej, v odprtost, v objektivnost. Drugače bo Primorski dnevnik spet postal le poslušno orodje skupnice ljudi, ki nikakor ne predstavljajo slovenskega naroda, tem manj pa slovenske manjšine v zamejstvu.

Enako me je presenetilo pisanje sicer zelo resnega in zmernega tednika „Gospodarstvo“. Obsodbe v Španiji imenuje nečloveške, kot tudi so, obsodbe v Leningradu pa kratko in malo imenuje „obsodbe“, brez vsakega dodatka. So mar obsodbe proti ljudem, ki si iščejo pot izpod leve diktature, bolj človeške kot tiste pod desničarsko diktaturo?

Katoliški glas, Gorica—Trst, 7. jan. 1971, str. 2.

SLABŠE KOT POD KAPITALISTI

Že nekaj časa polagajo od Ljubljane proti Kopru koaksialni kabel. Delo je kot najcenejši ponudnik prevzelo podjetje Inženiring-Progres iz Beograda. Delavci si je podjetje poiskalo predvsem v južni Srbiji. Nekaj dni pred Novim letom je pa skupina 140 delavcev delo opustila in se iz protesta vrnila domov.

Ti delavci so prišli iz Srbije konec novembra. Nastanili so jih v zapuščeni baraki v Kozini. Spočetka so vsi ležali kar na tleh. V sobe so spravili tudi do 40 ljudi, tako da so morali stopati drug čez drugega. Šele ko je pritisnil mraz in si premočeni delavci niso imeli kje ogreti, so poskrbeli za nekaj peči.

Hrano so dajali delavcem, čeprav so delali na težavnem, burji izpostavljenem področju, le dvakrat dnevno: dopoldne so jim enolončnico pripeljali na delovni prostor, popoldne pa so jo dobili, ko so se vrnili z dela. Za hrano in prenočišče so jim zaračunali dnevno 12 dinarjev.

Ko je nekaj delavcev zbolelo, se je odkrilo, da niso mogli dobiti zdravniške pomoči, ker jih podjetje ni bilo zavarovalo.

Vse to je pripeljalo do tega, da so se delavci čutili prevarane. Zahtevali so, naj jim do 25. decembra izplačajo zaslužek in jih pustijo, da odidejo domov. Toda zaslužka niso dobili tudi še dva dni nato, zato so prekinili delo in odšli domov.

Najbolj čudna pri vsem tem je bila vloga sindikatov. Ne oni niti razne inspekcije niso posegle vmes, čeprav ni bila nobena skrivnost, v kako badnih razmerah živijo delavci na tem gradbišču.

Ljubljansko „Delo“, ki je o tem poročalo, zaključuje: „To, kar so do sedaj delali z delavci, je nekaj, za kar bi moral nekdo odgovarjati, in to pred sodiščem.“

Toda v socialističnih deželah je vedno vse v redu, čeprav z delavci postopajo kot z zaporniki v koncentracijskih taboriščih ali gredo s tanki nadnje.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 14. jan. 1971, str. 1.

POŠTENOST PISANJE O PODLEM ZLOČINU

Druga svetovna vojna je našemu ljudstvu prinesla ne le sovražno okupacijo in nasilje nad nezaščitenim ljudstvom, temveč tudi spopad dveh nasprotujočih si ideologij, ki se je razvil v pravo državljansko vojno in socialno revolucijo ter se končal z zmago komunizma. Zato je zgodovina tega obdobja slej ko prej zelo občutljivo poglavje, ki ga bo težko natančno in povsem objektivno izčrpati. Priti bodo morali zgodovinarji, ki niso bili osebno in aktivno soudeleženi pri dogodkih tistega časa, da bodo lahko napisali pravilno oceno in nepristransko razčlenili vsa dogajanja, ki so se v letih od 1941 do 1945 zvrstila na slovenskem ozemlju. Zgodovina ni pravljica, zato tudi ne more biti pisana v črno-belem stilu pravljичnih junakov!

Tako so sedanji nositelji oblasti v Sloveniji in njih pristaši v zamejstvu vse preveč krivično in površno vsa leta po končani vojni do danes vse pripadnike nasprotnega tabora označevali za „izdajavce“. S hitrimi procesi ali tudi brez njih in s hitrejšimi izvršitvami smrtnih kazni (za več kot 10 000 mož in fantov, vrnjenih konec maja 1945 iz vetrinjskega taborišča pri Celovcu, niti formalističnih procesov ni bilo...) so dali ta krivični vzdevek prenekateremu Slovincu, ki se ni strinjal z novo ideologijo ali odobral metod njenih pristašev.

Med revolucijo so poleg tega na strani zmagovavcev izvršili dolgo vrsto pokolov, nizkotnih dejanj in krivic. Zmagoviti režim je potreboval zato ljudi, ki naj bi imeli „umazane“ in „krvave“ roke in ki naj bi plačali za grehe drugih, čeprav so bili dostikrat popolnoma nedolžni in še muhi ne bi bili zmožni storiti kaj slabega. Ljudskim množicam je bilo treba reči „Staknili smo krivca!“ Kaj lepšega, če je bil tak „krivec“ duhovnik ali Cerkvi predan vernik, saj je hotel komunizem umazati predvsem te vrste ljudi, ki da so narod z vero zastrupljali.

Nekaj takega se je pripetilo našemu nepozabnemu zavednemu slovenskemu duhovniku in pesniku Ladu Piščancu. Sestra Janka Premrla-Vojka je v zadnji številki „Zaliva“ razkrila svoje mnenje o tem idealnem duhovniku, ki so ga naši komunisti 3. februarja 1944 skupaj s 14 drugimi v Cerknem odpeljali, češ da so krivi pokola 49 mladih gojencev partijske šole, in vse nekaj dni nato nekje v bližini Cerkna pobili.

Danes je dokazano, da je major Hrast iz partizanskih vrst izdal obstoj šole Nemcem, a duhovnik Lado Piščanec s sobratom Ludvikom Slugo in drugimi 13 še vedno čaka na vrnitev časti in na krščanski pogreb.

Radoslava Premrl je zvesta svoji premočrtnosti izrazila v omenjeni številki svoje pomisleke o upravičenosti umora Lada Piščanca. Priznati moramo, da je avtorica z vsem pogumom, človečnostjo in poštenostjo obdelala trpko stran tega tragičnega dogodka.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 14. jan. 1971, str. 2.

ugotavlja Zvezni zavod za statistiko tudi za leto 1970. Najmanj prirastka je imela Vojvodina, nato Hrvatska in na tretjem mestu Slovenija. V Sloveniji se je rodilo lani na 1000 prebivavcev 13,8 otrok. Naravni prirastek je bil 5,7. Leta 1969 je znašal prirastek 5,7 ljudi na tisoč prebivavcev; v letih 1950—1954 pa še 11,9. Če bo prirastek padel v isti meri naprej, bo leta 1975 Slovenijo po številu prebivavstva prehitela Makedonija in leta 1990 tudi pokrajina Kosovo.

LJUBLJANA — Podjetje „Vega“ je zaradi nerealnih načrtov neresnega vodstva zašlo v take denarne težave, da so morali nekatere obrate ukiniti, druge pa zmanjšati. Podjetje, ki je zaposlovalo 750 delavcev, jih bo ohranilo 400. Ukinili so oddelek za proizvodnjo oljnih regulatorjev, bistveno zmanjšali optiko in oddelek aparatov omejili.

LJUBLJANA — Zanimiv je razvoj dinarja po zadnji vojni. Leta 1945 so uradno dali za en dolar 50,06 starih dinarjev; leta 1949 so izplačali za dolar 60 starih dinarjev. Leta 1952 je prišlo do prve uradne devalvacije in so dali za en dolar 300 starih dinarjev, leta 1961 je prišlo do novega razvrednotenja in je bil tečaj dolarja 750 dinarjev. Ob reformi leta 1965 je zdrknil na 1250 starih ali 12,5 novih dinarjev in letos na 15 novih dinarjev. Za pravilno oceno pa je treba upoštevati, da je v teh letih tudi kupna moč dolarja precej zdrknila in je razvrednotenje stvarno gledano še večje.

LJUBLJANA — Jugoslovanski zdomci so lani nakazali domov tujega denarja v vrednosti 500 milijonov dolarjev ali 6,25 milijard novih dinarjev. To je več kot še enkrat toliko, kar je Jugoslavija zaslužila s tujskim prometom. Po podatkih odbora, ki so pa samo približni, je v tujini zaposlenih čez 900.000 Jugoslovancev, od tega več kot polovica v Zvezni republiki Nemčiji.

LJUBLJANA — S 1. januarjem je začel veljati v Sloveniji zakon o obveznem zdravstvenem zavarovanju. Od približno 1000 duhovnikov je bilo že doslej zavarovanih ne-

kaj več kot polovica. Zavarovalo jih je Slovensko duhovniško društvo (nekdanje CMD). Nečlane so sedaj zavarovala škofijstva oziroma redovna predstojništva. Duhovniki bodo morali iz lastnih sredstev plačevati 110 dinarjev mesečno. Pokojninsko so zavarovani le člani CMD. Trenutno je v Sloveniji 141 upokojenih duhovnikov.

LJUBLJANA — Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je znašal lani povprečni osebni dohodek v Jugoslaviji 1154 dinarjev. Po višini dohodka je razmerje naslednje: Makedonija 970 dinarjev, Črna gora 1036 dinarjev, Srbija 1036 dinarjev, Bosna in Hercegovina 1103 dinarjev, Hrvaška 1234 dinarjev in Slovenija 1354 dinarjev.

LJUBLJANA — Tisti državljani, ki bodo hoteli potovati v tujino kot turisti, bodo tudi v bodoče lahko enkrat na leto kupili 32 dolarjev ali tujega denarja v vrednosti 32 dolarjev. Zanje pa bodo morali namesto 400 dinarjev odšteti 400 dinarjev.

LJUBLJANA — 24. januarja je Narodna banka sporočila, da od tega dne veljajo naslednji tečaji: 100 šilingov je 57,69 dinarjev, 100 belgijskih frankov je 30 dinarjev, 100 francoskih frankov je 270,066 dinarjev, 100 holandskih guldnov je 414,246 dinarjev, 100 lir je 2,40 dinarjev, 100 nemških mark je 409,836 dinarjev, 100 švicarskih frankov je 343,037 dinarjev, 100 švedskih kron je 289,955 dinarjev in 1 angleški funt je 36 dinarjev. Kakšna bo pa zamenjava dinarja na svobodnem denarnem trgu, se bo pokazalo šele čez čas, ko bo ugotovljeno, če so cene v Jugoslaviji ustaljene ali ne.

LJUBLJANA — Doma računajo, da je okrog 60.000 Slovencev zaposlenih na tujem, kar je 10,8 odstotka vseh zaposlenih v Sloveniji. Leta 1969 je odšlo v tujino na delo 13.842 ljudi, lani pa 9706. Od teh jih je nad 60 odstotkov odšlo, da bi si lahko sezidali ali popravili hiše oziroma stanovanja. Gotovo je pa število Slovencev, gledano po narodnosti, veliko višje, saj so mnogi odšli, ne da bi domače oblasti njihov odhod na tuje registrirale.

Ob letošnjem ljudskem štetju bodo skušali ugotoviti točno število Slovencev, ki delajo na tujem.

LJUBLJANA — „Vesna film“ je izdelala celovečerni film „Na klanecu“ po istoimenskem romanu Ivana Cankarja. Filmska premiera je bila na Vrhniki, rojstnem kraju Ivana Cankarja.

MIRNA na DOLENJSKEM — Kmetje v trebanjski občini pridelajo veliko krompirja. Zato hoče tovarna hranila „Kolinska“ skupaj s „Knorrom“ na Mirni pozidati tovarno za predelovanje krompirja v krompirjeve lističe (chips) in moko (krompirjev pire). V prvem letu hočejo pridelati 6 milijonov kg krompirja. Žene bodo gotovo rade segle po tej hrani, vprašanje pa je, če bodo z njo zadovoljni tudi možje, ki znajo dobro ločiti med dobrim in slabim krompirjem.

MARIBOR — Občinski možje so pred težavno odločitvijo, katere ceste naj bi popravili. Nekateri ceste tretjega reda v občini so izredno slabe. Po njih se dnevno vozi na delo 25.000 ljudi. Za te ceste pa ni dodatnega denarja iz republiških skladov. Pač pa je republiški cestni sklad pripravljen dati nekaj denarja za turistične ceste na Pohorju. Če se bodo občinski možje odločili za te, bodo s tem vzbudili nejevoljo pri delovnem ljudstvu.

MARIBOR — V Tomšičevi ulici v Mariboru so odprli nov otroški vrtec, ki daje prostor 265 otrokom. Vrtec ima 13 oddelkov, ki so odprti dopoldne in popoldne. Zidava vrtca je stala približno 4 milijone dinarjev.

MARIBOR — Sredi najhujšega januarskega mraza je popolnoma zmanjkalo Petrolovim črpalkam kurilnega olja. Tudi butanskih jeklenk ni bilo nikjer mogoče dobiti. Le črpalka „Ina“ pri Rušah je imela kurilno olje, kamor so ga hodili iskat od blizu in daleč.

MARIBOR — Slovensko-koroška skakalna turneja je letos doživela četrto ponovitev. Turneja se je začela na mariborski skakalnici na Pekrski gorci, kjer je zmagal Slovenec Zajc, nadaljevala se je v Be-

ljaku in končala v Trbižu. Zmagovavec turneje je bil Šved Mähler, ki je bil prvi tudi v Beljaku in Trbižu; drugi je Slovenec Zajc in tretji Avstrijec Bachler.

MARIBOR — Na območju mariborskega komunalnega zavoda za zaposlovanje, ki obsega občine Sv. Lenart, Ljutomer, Maribor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica, je bilo decembra nezaposlenih 3221 občanov.

MURSKA SOBOTA — Devizni dohodek soboškega trgovskega podjetja „Petrošnik“ je znašal lani 16 milijonov dinarjev. Z omejitvijo potrošniških kreditov pa se je zelo zmanjšala prodaja osebnih avtomobilov. Lani so prodali skupaj 800 avtomobilov, v januarju pa samo 4 vozila.

NOVA GORICA — Železniško transportno podjetje „Postojna“ se je odločilo, da bo popravilo solkanski most čez Sočo. Most, ki je dolg 219,5 metrov, razpon glavnega loka pa znaša 85 metrov, je začel kazati nevarne razpoke. Čez most vozi vsak dan 10 potniških in 9 tovornih vlakov. Stroški za popolno popravilo bodo znašali 6 milijonov dinarjev. V prvi fazi so namenili za popravilo 2,5 milijona dinarjev. S to odločitvijo so tudi zavrgli misel, da bi progo Jesenice—Gorica uklinili.

ORMOŽ — V ormoški občini prometni prekrški zadajajo tamkajšnjemu sodniku za prekrške največ dela. Lani je bilo od 736 prekrškov kar 423 prometnih, med njimi 196 zaradi vožnje motornih vozil brez voznškega dovoljenja. Veliko prekrškov pa do sodnika ne pride, ker kršivce kaznuje kar na kraju miličnik, mnogo prometnih grehov pa ostane tudi zakritih.

PTUJ — Tukajšnja tovarna perila in konfekcije „Delta“, ki zaposluje 349 ljudi, med njimi kar 311 žensk, je le delno uspela z načrtom, kako naj bi se rešila iz težav. Posrečilo se ji je prodati na nizozemski trg in tako vsaj delno zmanjšati zalogo. Moreče vplivajo nizke plače. Povprečen zaslužek je bil lani 780 dinarjev, kar je 560 dinarjev pod slovenskim povprečjem.

PTUJ — Na seji občinske skupščine so razpravljali o težavnem stanju šolstva v občini. Zlasti v oddaljenih krajih so šolski prostori zastareli ali celo neprimerni za pouk. Lani je v osnovnih šolah zao- stalno povprečno 53,8 šolarjev; na osnovni šoli v Žetalah pa kar 75 odstotkov. Za otroke, ki ne dokon- čajo ljudske šole, nihče ne skrbi.

SLOVENJ GRADEC — Na posebni seji so razpravljali o sestavi zaposlenih v občini in o težavah, ki so v zvezi z nizko izobrazbo. Vseh zaposlenih je 4566. Od teh jih 37,2 odstotka ni končalo osnovne šole; 25,2 odstotka je osnovno šolo do- vršilo; 22,3 odstotka jih ima po- ključno ali dvoletno šolo; 10,4 ima srednjo šolo, 2,4 odstotka višjo šolo in 2,2 odstotka visoko šolo ali fakulteto.

SLOVENSKA BISTRICA — Tukajš- nja tovarna olja je lani iztisnila več kot 500 ton jedilnega olja. Z oljem so napolnili 3.600.000 steklenic. Tovarna zalaga z oljem vso Slove- nijo in del Hrvaške, izvažajo ga pa tudi v sosednjo Avstrijo. Težave imajo z bučnim oljem, ker nimajo na razpolago dovolj bučnega se- mena.

ŠTORE — Pred leti zastavljeni načrt o preobnovi štorske železarne gre sedaj v cvet. V neposredni bli- žini nove livarne za poljekleno liti- no, ki jo je tovarna v zadnjih treh letih postavila in opremila, stoji nova valjarna z zmogljivostjo 100.000 ton jeklenih profilov na leto. Novi objekt je dolg 450 metrov in ima tri delovne dvorane. Z enkrat manj ljudmi bodo predelali trikrat več. Nova valjarna je stala 120 milijon- nov dinarjev.

TRBOVLJE — Strojna tovarna Trbovlje in investicijski biroji Trbov- lje bodo s skupnim denarjem zgra- dili obrat za industrijsko izdelavo orodnih strojev. Strojne bodo izde- lovali po načrtih zahodnonemškega podjetja „Siemens“. Delavci so že na praksi pri Siemensu. Sprva bo delalo v obratu 41 ljudi. V obrat bo treba vložiti približno 22 milijonov dinarjev.

TINJE na POHORJU — V tem kra- ju bodo letos spomladi nadaljevali

že lani začeta dela pri popravilu in obnovi nekaterih cest četrtega reda na svojem območju. Pri delih so v veliko pomoč vaščani, pred- vsem iz naselja Malo Tinje. Poleg finančne in materialne pomoči tudi sami opravljajo posamezna dela pri urejanju cest.

VELENJE — Medtem ko so za- savski premogovniki nazadovali z nakopom premoga, so velenjski ru- darji nakopali več, kakor je pred- videval načrt. Leta 1970 so izko- pali 3.461.000 ton premoga. Povpra- ševanje po premogu je na trgu ve- liko, zato je tem bolj nerazumljivo, da se v Velenju večajo kupi pre- moga, ki ne pride do potrošnikov. Trenutno je na zalogi 400.000 ton premoga, čeprav ga primanjkuje termoelektrarnam, železnici in to- varnam. Vzrok zastajanju premoga je tržna neorganiziranost in neure- jene prometne razmere.

VELENJE — V Velenju so s pose- bno slovesnostjo razglasili rezultate tekmovanja za najbolj urejen kraj v Sloveniji. Posebna komisija je lani pregledala 60 krajev in ugotovila, da je med njimi Velenje naj- boljše urejen kraj v Sloveniji. Drugo mesto je zasedel Portorož, tretje pa Bohinj.

VELENJE — Velenjski rudnik ligni- ta je lani nakopal 261 ton več kot je bilo predvideno v letnem načrtu. Letos so si postavili za cilj 3,6 mi- lijonov ton. Primanjkuje jim pa de- lavcev. Samo v jami bi lahko zapo- slili 100 rudarjev in še nekaj dese- tin ključavničarjev in električarjev. Zaslužek je sorazmerno dober, saj dobe ključavničarji in električarji do 1700 dinarjev mesečno. Tudi za stanovanja se rudnik trudi in zida sedaj samski dom za 360 stano- vavcev.

VELENJE — Denarni promet v tu- kajšnjem občinskem rastlinjaku je znašal 700.000 dinarjev. Pridelali so v njem 3000 kg dobre zimske solate, vsak teden gre v promet okrog 120 kg špargljev. Zasadili so 10.000 sadik paradižnika, ki bo ob koncu marca že naprodaj.

VOLIČINA — Podjetje Alma iz Ma- ribora, ki je prevzelo pokrovitelj- stvo nad osnovno šolo Voličina, je

tej ustanovi zagotovilo sredstva za nakup responderja — sodobnega učnega pripomočka, s katerim je mogoče veliko hitreje preverjati znanje učencev kot na do sedanj način izpraševanja. Naprava velja 4.600 dinarjev. Tako imajo zdaj vse šole v lenarški občini sodobne učne pripomočke za ugotavljanje znanja otrok.

ŽIRI — Na 70-metrski smučarski skakalnici v Žirah se je vršilo tek- movanje v skokih za prvenstvo Slo- venije. Prvi je bil Stanko Smolej, drugi Štefančič, tretji pa Danilo Pudgar. Skakalcev je bilo 40. Na startu sta manjkala Zajc in Mesec, ki sta bila na skakalni turneji v Švici.

Robbov spomenik pred ljubljanskim magistratom



M a rec

Sveti Gregor je ptičke poženil,
Jurij bo kmalu rožam odklenil,
kamor pogledaš, usta na smeh –
kisel obraz je zdaj smrtni greh.

O. Župančič

JEZUS JE STRAŠNO TRPEL

V naši cerkvi visi na stranski steni ogromen križ. Na njem je pribit umirajoči Kristus. Večkrat se ob url, ko ni nikogar v cerkvi, ustavim ob njem in premišljujem.

Jezus je po zadnji večerji odšel s svojimi apostoli molit na vrt Getsemani. Približal se mu je Judež skupaj z rimskimi vojaki. Potem so Jezusa zvezali in ga odpeljali pred judovske velike duhovnike in pred rimskega cesarjevega namestnika Pilata. Na pritisk judovskih duhovnikov je ta Jezusa obsodil na smrt.

Jezus je moral nesti sam sebi križ na Golgoto. Tam je bil križan med dvema razbojnikoma. Tiste zadnje tri ure so morale biti strašne. Vendar se Jezus ni jezil, ampak je molil za svoje trinože.

Zakaj je bil Jezus tako strašno mučen? Zaradi človeške hudobije. A ne samo zaradi nje. Tudi zato, ker je sam hotel. Sam se je namreč ponudil svojemu Očetu: hotel je trpeti in umreti zato, da bi nam ljudem Bog odpustil naše žalitve in nam spet odprl pot v nebese.

Kristus na križu — to je najlepša knjiga, iz katere bi se morali vsi učiti. Česa? Predvsem ljubezni do drugih ljudi.

CARLO
COLLODI:

Ostržek

DOMA ZAČNE PEPE TAKOJ DELATI LUTKO IN JI DA IME OSTRŽEK. PRVE LUTKINE VRAGOLIJE.

Pepetov dom je bila pritlična sobica, kamor je prihajala le medla svetloba s stopnišča. Oprava ni mogla biti bolj skromna: polomljen stol, razmajana postelja in vegasta mizica. Zada ob steni je stalo majhno ognjišče, kjer je gorel ogenj, a bil je samo naslikan. Pri ognju je bil narisani lonec in v njem je vrelo in kipelo, tako da se je dvignil iz njega oblak pare, ki je bila videti kar resnična.

Komaj je Pepe stopil v hišo, že je segel po orodju in začel rezljati in izdelovati lesenega možica.

„Kakšno ime pa naj mu dam?“ je ugibal sam pri sebi.

„Ostržek naj bo! To ime mu priinese srečo. Poznal sem vso družino Ostržkovih: očeta Ostržka, mater Ostržko in otroke Ostržke, pa vsem se je dobro godilo: najbogatejši med njimi je beračil.“

Ko je dal svoji lutki ime, se je z vso vnemo lotil dela. Brž ji je izdelal lase, čelo in oči.

Predstavlja je pa si njegovo začudenje, ko so začele oči migati in buljiti vanj.

Ko je Pepe začutil poglede lese-

nih oči, mu je postalo kar tesno pri srcu. S karajočim glasom je dejal: „Grde oči, zakaj pa tako zijate vame?“

Odgovora ni bilo.

Za očmi je prišel na vrsto nos. Komaj pa je bil narejen, že je začel rasti, dokler ni v nekaj trenutkih zrastel v gromozanski kljun brez konca in kraja.

Ubogi Pepe se je trudil in ga tesal in rezal, a bolj ko ga je rezal in krajšal, daljši je bil ta prekle-manski nos.

Ko je izrezljal nos, se je lotil ust.

Niso bila še povsem izdelana, že so se mu začela muzati in rogati.

„Ne smej se!“ se je užaljeno jezil Pepe. Toda usta se niso zme-nila zanj, ko da govori steni.

„Nehaj se rezati, ti pravim!“ je kriknil s pretečim glasom.

Usta so se res nehala rezati, a iz njih se je prikazal jezik v vsej svoji dolžini.

Da bi se preveč ne zamotil, se je Pepe delal, kot da tega sploh ne vidi, in se je spet lotil dela. Izrezljal je še brado, trup in roke.

Komaj so bile roke narejene, je Pepetu zletela lasulja z glave.

Pogledal je kvišku in kaj je vi-

Domača šola

- Naštej čim več:
sadja, ki uspeva pri nas,
južnega sadja,
gozdnih sadežev!
- Po okusu, obliki, velikosti in
barvi primerjaj:
jabolko in hruško,
limono in pomarančo,
lešnik in oreh,
breskev in marelico!

- Primerjaj pomlad in jesen:
v sadovnjaku,
v gozdu,
na vrtu!
- Naredi po dva stavka, od ka-
terih bo eden tale:
Sline se mu cedijo.
Vse prste bi si obliznil.
Ima lačne oči.
- Opiši igro kakšne gozdne ži-
vali, npr. veverice!

del? Videl je svojo rumeno lasuljo v lutkinih rokah.

„Ostržek... Takoj mi vrni lasuljo!“

Ostržek pa mu lasulje ni vrnil. Poveznil si jo je rajši sam na glavo, da se je kar dušil pod njo.

Pepe je pogledal Ostržka in mu rekel:

„Presneti smrkavec! Niti narejen še nisi pošteno, pa že tako nehalno ravnaš s svojim očetom. Grdo je to, otrok moj, grdo!“

In obrisal si je solzo.

Lutki so manjkale še noge.

A komaj jih je Pepe izdelal, že je dobil brco v nos.

„Zaslužil sem jo,“ je rekel sam pri sebi. „Saj bi moral to vnaprej vedeti. Zdaj je prekasno.“

Nato je vzel lutko v roke in jo položil v sobi na tla, da bi shodila. Ostržek pa je imel nekam hrome noge in se ni znal premikati. Zato ga je Pepe držal za roke in ga učil prestopati. Ko so se Ostržku noge malo razmajale in razgibale, je začel kar sam hoditi in tekati po sobi. Naenkrat pa je smuknil skozi večna vrata, planil na cesto in se spustil v beg.

Ubogi Pepe je tekel za njim in ga zaman skušal ujeti, kajti Ostržek, ta poniglavc, je dirjal kakor zajec.

Ostržek je že od daleč zagledal orožnika, ki mu je široko razkoračen zapiral pot. Brž mu je šinilo v glavo, da bi ga prelesičil tako, da bi mu nepričakovano smuknil med nogami in zdirjal naprej. A urezal se je. Orožnik se niti premaknil ni in že ga je zgrabil za nos. Ostržka



je kar takoj izročil v roke Pepetu. Pepe mu je hotel pošteno naviti ušesa. Ali lahko si mislite, kako je obstal, ko je iskal ušesa, pa jih ni in ni mogel najti. In veste, zakaj ne? Zato, ker mu jih je v veliki vne-mi pri delu pozabil izrezljati.

Ostržek se je vrgel na tla in ni maral in ni maral naprej. Kmalu so modrovali in se razvnemali, da bo Pepe to ubogo lutko doma zdrobil na kose, da je orožnik nazadnje izpustil Ostržka, namesto njega pa odgnal v zapor ubogega Pepeta.

(Dalje prihodnjič)

Več vem, več veljam!

● **BAGER** je stroj, ki odkopava zemljo, koplje pesek ali pogloblja rečne struge. Bager zajema z veliko lopato ali jeklenimi čeljustmi pesek ali zemljo. Koliko truda je s tem prihranjenega delavcem, ki so morali včasih z lopatami opravljati to delo! Pa tudi, koliko časa se s tem prihrani! Gotovo si že kdaj opazoval bager pri delu.

● **CIRKUS** je navadno v velikem šotoru nastopajoča dolga vrsta ljudi in živali: klovni nastopajo v smešnih prizorih, po napetih vrveh hodijo visoko nad gledavci vrvo-hodci, razni umetniki vrtijo klobuke ali krožnike, mečejo v zrak palice in kroge, sloni in konji kažejo svoje umetnije, krotivci levov in tigrov nastopajo v družbi le-teh. Navadno potujejo cirkusi iz kraja v kraj. To potikanje po svetu ni posebno prijetno.

MOJ SOSED POTUJE

Posedemo se okoli mize. Vsakdo mora povedati, da ima rad svojega soseda, zakaj ga ima rad, kam ga bo poslal na pot in kaj mu bo dal za popotnico. Vsaka teh reči se mora začeti z začetno črko sosedovega imena.

Primer: Mojemu sosedu je ime Jože. Rekel bom nekako takole: „Jožeta imam rad, ker je junaški, poslal ga bom na Ježico in mu bom dal južno na pot.“

Ali drug primer: Moja soseda je Bernardka. Rekel bom: „Bernardko imam rad, ker je bistra, poslal jo bom na Bled in ji bom dal brašno na pot.“

LETI, LETI...

Vsak od igravcev dvigne oba kazavca in se pripravi, da bo z njima izmenoma udarjal ob rob mize. Eden je vodja igre in daje takt ter udarja s kazalcema ob mizo. Na prvi zlog „ti“ udari ob rob z enim kazalcem, na drugi zlog „ti“ pa z drugim. Za njim se ravna molče vsa družba. Besedico „leti“ ponavlja vodja, kolikor časa hoče. Naenkrat pa doda tej besedi kakšno drugo besedo. Če imenuje kaj, kar za-res leti, morajo vsi obdržati kazalce v zraku, če pa kaj, kar ne leti, morajo udarjati naprej. Kdor se zmoti, dobi piko. Ko jim je igre dovolj, pike seštejejo. Kdor jih ima največ, je igro izgubil.

ČRKE OPUŠČATI

Po deset vrst določenega besedila je treba brati tako, da bravec opušča neki soglasnik, recimo „r“. Tako bi bral: „Tri in trideset kil kruha“ — „Ti in tideset kil kuha.“ Vsakdo dobi novo besedilo v istem obsegu (recimo 10 vrst). Eden je za sodnika in šteje pomote. Hkrati pazi z žepno uro v roki, koliko časa vsak bere. Vsaka pomota šteje tri kazenske sekunde. Če je nekdo bral 53 sekund in se je pri tem petkrat zmotil, mu je treba prišteti 15 sekund. Tako je vsega skupaj porabil 68 sekund. Kdor je za branje porabil najmanj sekund, zmaga.

„Mama, glej, to so Peter, Janez, Tomaž, Boštjan in Veronika od sosedovih. Njihov ata je prosil, če bi se lahko prišli igrati k nam, ker nje-ga od ropota, ki ga delajo, glava boli.“

o

„Ata, kaj bo najboljše za mamin god?“

„Ne se nanj spomniti.“

o

„Ata, kako to, da imam brke, če-prav sem šele deset let star?“

„Zato, ker si podoben mami.“

o

„Hvala Bogu, da je otrok nehal jokati!“

„Saj nisem nehal. Samo počiva-m.“

o

„Ne, otrok moj, to ni lokomotiva, ki bi se kopala. To je parnik.“

o

„Preveč jih je povabljenih k nam nocoj na večerjo.“

„Naj otrok malo na klavir zaigra, pa boš videla, da jih bo več kot polovica odšlo.“

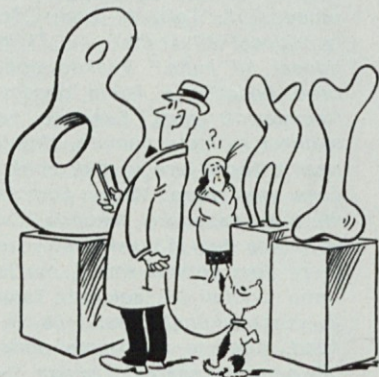
o

„Katerega leta je bil rojen Prešeren?“

„Ne vem.“

„Kaj nisi videl v knjigi napisano: France Prešeren, 1800?“

„Mislil sem, da je to njegova telefonska številka.“



„Mama, sedajle pride najlepše od filma.“

„Ali ji on izpove svojo ljubezen?“

„Ne bodi tako staromodna! Zada- vi jo.“

o

„O, Tine, kako si se spreme- nil!“

„Saj jaz nisem Tine.“

„Kaj — tudi ime si spremenil?“

o

„Si torej res pojedel bratovo torto?“

„Res, a sem mu dal pol svoje.“

o

„Tonček, če ne greš poljubiti te- te, boš moral takoj v posteljo.“

„Lahko noč, mama.“

o

„Od včeraj moj stric počiva v mi- ru.“

„Nisem vedel, da je umrl.“

„Saj ni umrl. Umrla je teta.“

o

„Kaj je to — ljudožerec?“

„Ljudožerec je človek, ki ima rad svoje soljudi ... posebno malo bolj debele.“

o

„Mama, zakaj nocoj ne govoriš s povabljenimi?“

„Molči! Saj veš, da mi zobozdrav- nik zobe popravlja.“

„Aha: zaprto zaradi popravila!“

o

„Moj stric je odšel v Indijo ti- gre loviti.“

„In je imel srečo?“

„Pa kakšno: niti enega ni sre- čal.“

o

„Kako pa, da si tako bled, Bla- žek?“

„Pravkar sem sam sebi pripove- doval grozno zgodbo.“

o

„Ata, da ne boš pozabil mami- nega godu: je en dan za mojim!“

o

„To orožje je uporabljal moj oče.“

„Kaj je bil vojak?“

„Ne: v cirkusu je sablje požiral.“

„Ko so me prvič skupali — bil sem še otročiček — je to name naredilo strašen vtis.“

„Res? In drugič?“

„Drugič? Ne vem, kako bom pre- nesel.“

o

„Katera žival je rekla Evi, naj jé z drevesa?“

„Adam.“

o

„Mama, ali lahko razdražim mač- ka?“

„Ne, te bo opraskal!“

„No, potem ga pa razdraži ti, jaz bom pa gledal!“

o

„Ona mi je rekla, da ste vi njej izdali skrivnost, čeprav sem vam jaz izrecno rekla, da ji tega ne smete povedati.“

„Taka klepetulja! Jaz sem ji iz- recno rekla, da ne sme vam izdati, da sem ji jaz to povedala.“

„A tako? Potem ji, prosim, ne povejte, da sem vam jaz povedala, da mi je ona to pripovedovala.“

o

„Česa se spominjaš kot prvega v življenju?“

„Ko sem prvič ležal v otroškem vozičku, je snežilo. Hotel sem rav- no vprašati, kaj je to, pa sem se spomnil, da ne morem govoriti.“



Feyer

PRIŠEL JE PREDSEDNIK Z OBČINE, ZAMENJAL JE DIREKTORJA IZ FABRIKE. PREDSEDNIK DIREKTORJA POD GORO, POD TO GORO ZELENO.

PRIŠEL JE DIREKTOR (SEDAJ PREDSEDNIK) Z OBČINE, ZAMENJAL JE PREDSEDNIKA (SEDAJ DIREKTORJA) IZ FABRIKE. DIREKTOR PREDSEDNIKA, PREDSEDNIK DIREKTORJA POD GORO, POD TO GORO ZELENO.

Pravijo, da papir vse prenese, ampak zdi se mi, da ima mikrofonski boljši želodec.

ENI SE BODO S POVRATNIKI IZ TUJINE POGOVARJALI, DRUGI PA BODO BREZ BESED SPREJELI NJIHOVE DEVIZE.

Ni hudo, če ima več podjetij enega direktorja. Huje je, če ima eno podjetje več direktorjev.

VSI LJUDJE VSE VEDO. ALI TO POMENI, DA JIH NAŠI ČASOPISI DOBRO INFORMIRAJO?

- Jasno, saj je v vsakem horoskopu.
- Za devalvacijo smo vsi ljudje vedeli že pred novim letom, časopisi pa so jo objavili dosti pozneje.
- Prebiram časopisne informacije o zaslužku povprečnega Slovenca, o povprečnem standardu Slovenca, o porabi alkoholnih pijač na Slovenca — in tako sem naposled iz časopisov zvedel, da sploh nisem Slovenec!

PRAVIJO, DA LEPA BESEDA LEPO MESTO NAJDE. PROSIM VAS, POVEJTE MI NO, KJE?

- Najlepše se vidi na zboru volivcev, kako lepe besede lepo mesto najdejo na vseh praznih stolihi v prvih desetih vrstah!
- To že drži, kar pravijo, a kaj, ko pravijo tudi, da samo nekateri lepo živijo od lepega besedičenja.
- Namesto „besed“ velja zdaj „kuverta“, namesto „lepa“ pa „debela“!

Prašiča med seboj: „Ste že slišali, da bodo decentralizirali korita?“

„KAJ PA JE VAM PRINESEL DEDEK MRAZ?“
„SAMO OBLJUBE.“
„KAKO TO?“
„VESTE, MOJ MOŽ JE POLITIČNI DELAVEC.“

Direktor Jugopetrola (jeseni): „Zaloge kurilnega olja bomo povečali, ker se lansko pomanjkanje olja ne sme nikdar več ponoviti!“ (Mož je držal besedo: lansko pomanjkanje olja se ni ponovilo, letos je večje!)

VEČ KOT MILIJON JUGOSLOVANOV POTRPEŽLJIVO ČAKA NA TELEFON — KER NIMAJO ZVEZ.

Lahko je kritizirati drugega. Kritiziraj prvega!

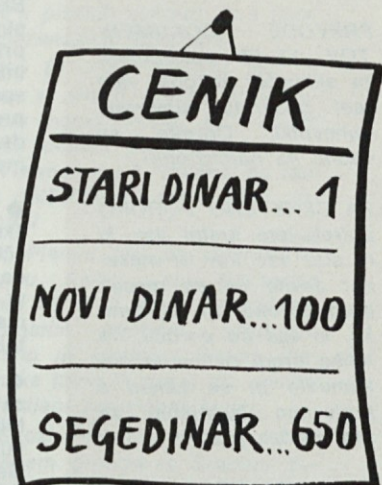
RANA URA, ZLATA URA. KAKO JE ZDAJ S TEM?

- Za novo leto smo dobili ure. Tisti, ki prihajajo pozno v službo, so dobili zlate, mi, ki prihajamo rano, pa budilke.
- Danes je takole: nekaterim so zlate vse ure v dnevu, drugim pa nobena!
- Rana ura plus nadura — komajda se tura!

KO DOBIMO NOVE KOVANCE PO DVA IN PET DIN, NAM BO V MOŠNJAŽ ŽVENKETALO TAKO, KOT JE NAŠIM DEDKOM, LE VSEBINA NE BO TAKO KONVERTIBILNA.

Brali smo, da je postala korupcija „gosposki kriminal“, ki ima že skoraj „družbeno dovoljenje“. Da so med nami kriminalci, priznavamo že dolgo, nekam sram pa nas je bilo priznati, da imamo tudi gospode. Morda jih prav zato nismo nadlegovali.

SEM DOLGO UPAL IN SE BAL, DA DINAR NE BI ZNOVA PAL. JE KONČNO PADEL, SE BOJIM?, DA NE BI ŠLI ŠE MI ZA NJIM.



BOMO IMELI LETA 1971 ŠE VEDNO TEŽAVE Z INFLACIJO?

- Najbrž ne, ker je eden od zveznih sekretarjev prepovedal govoriti o tem.
- Ne, v letu 1971 bo imela inflacija težave z nami: papir za tiskanje denarja se je tako podražil, da se ga ne bo več splačalo tiskati!
- Zakaj bi bilo pa ravno leto 1971 izjema?

„KAKO JE KAJ S SAMOUPRAVLJANJEM, TOVARIŠ PROFESOR?“
„KAR GRE. KAR RAVNATELJ REČE, TO VELJA.“

Še na nobeni trgovini nisem opazil take tiskovne napake: „Zaradi inventure zaprti“.



Po Pavlihi

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijski šiling (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

● **JANKOVIČ**, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

● **SODNI PREVAJAVEC LUCIAN BRUMNJAK**, 1 Berlin 30, Taudentzenstraße 13 a/III, tel. (0311) 2114006, se priporoča za vse prevode, prošnje in informacije. Pošlje brezplačne prospekte, kako lahko dobite hranilno premijo od 20 do 42% od nemške vlade. Zastopa tudi švicarske banke in mednarodne fonde. Javite se mu!

● **PREVAJAM** slovenske, srbohrvaške in madžarske dokumente v nemščino, jih overjam, pišem prošnje in dajem informacije. Dipl.-Ing. **VIKTOR v. NEGRO**, 5 Köln 80, Gerh.-Hauptmann-Straße 31/II. Sodno zaprišeženi tolmači. Tel. 68 54 73.

● Sodniško pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● **PREVAJAVSKA PISARNA** v Münchnu. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, jih sodno overovi in piše prošnje dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● **SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač **MILENA GRATZA**, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajska postaja linija 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstraße) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● **SEM SLOVENKA**, stara 29 let. Želim spoznati poštenega slovenskega fanta, starega od 30 do 35 let, za skupno življenjsko pot. Alkoholiki izključeni. Naslov na upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štef. 5). — Opomba uprave: S tem popravljamo napako, ki se je vrnila pri istem oglasu v februarški številki Naše luči, kjer smo zapisali, da je dekle stara 20 let, čeprav nam je sporočila, da je stara 29 let.

● Nočem več biti sam! Krščanski **FANT** srednjih let in postave, ne grd, z višjo izobrazbo, urejen, značajan, ljubitelj vsega lepega, išče za skupno pot v tujini ali doma dekle, nežno in privlačno zunanosti do 36 let. Na dopise s fotografijo celotne postave (ki jo bo vrnil) bo odgovoril. Naslov na upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štef. 8).

● **SLOVENEK**, star 30 let, želi spoznati dekle od 20 do 30 let, ki bi se hotela poročiti in morda tudi živeti na

posestvu. Naslov na upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štef. 9).

● **PRODAM** enodružinsko **HIŠO** (5 sob, vrt, brajda) v dobrem stanju v bližini Maribora. Naslov na upravi Naše luči pod navedenimi pogoji (štef. 7).

● **VIPA VC JOŽE**, Export-Import, 7 Stuttgart 1, Böblinger Straße 164, Nemčija, telefon 60-43-62, vam solidno posreže in vam nudi **PFAFF** šivalne in likalne stroje, **KAISER** pletilne stroje, **LESCHA** betonske mešalnike na električni, bencinski in dizlov pogon, **SCHANZLIN** motorne kosilnice, okopalnice in škropilnice, **EISELE** krožne žage za kovine, stroje in naprave za gradbeno stroko za velike in male obrate. Pošiljamo na zaželeno naslovno.

● **JODE — JOŽE DEBELAK**, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (**Dick**), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

Se nekaj izvodov je na razpolago! Pohitite z nakupom!

Mohorjev Koledar 1971

iz Celovca

To je ena najbolj zanimivih knjig zadnjega časa v zamejstvu. Naj vam nekaj naslovov to potrdi:

- Položaj v Sloveniji
- Kam se bo obrnilo?
- Zakaj ni postal Pitamic častni doktor?
- Čez šest let bomo začeli umirati
- Praznovanje božiča
- Cerkve v Jugoslaviji
- Zakaj dvojno merilo?

Tako popolnega pregleda življenja Slovencev doma, v zamejstvu in zdomstvu v povojnem času še ni bilo.

Tehnična ureditev koledarja je nadvse okusna. Fotografije mnogih slovenskih krajev ga krasijo.

Čez nekaj let bo ta koledar z enoletnim pregledom slovenskega življenja velika redkost: v zbirki vsakoletnih Mohorjevih koledarjev bo nepogrešljiv. Kdor koledarja še nima, naj ga naroči takoj, ker bo vsak čas pošel!

nebotičnik, če bi ga seveda mogli kako spraviti do sem.

Rakek ni posebno velik, po naša se pa z bližnjo Rakovo dolino, pravim čudom narave. Nastala je tako, da se je nekdanjim jamam udril strop, na obeh koncih doline se je pa ohranil v obliki Malega in Velikega mostu. Od tu lahko gremo v Postojno čez Ravberko-mando.

Pripeljali smo se do nemajhne zanimivosti — Cerkniškega jezera. Ko se jeseni spusti dež v gostih štrenah na zemljo, se požiralniki zaduše in rešetasto dno ne more vode več popiti. Tako leže čez travnike voda in v njej dobe svoj raj ščuke, kle-ni, divje race, čaplje in divje gosi. Konec pomladi voda spet odteče. Takrat pa gorje ribam, če si niso znale pravočasno najti poti z vodo vred v podzemlje: na suhem bodo plačale z življenjem svojo zaspanost.

Cerknica bi se pravzaprav morala imenovati Cerkvica: stara cerkev v obzidju z dvema stolpoma je bila včasih tabor proti Turkom. Skupina hiš koraka s hriba v dolino.

V bližnjem Grahovem je novembra 1943 v Kranjčevi hiši, ki so jo partizani zažgali, zgorel pomemben slovenski pesnik 22-letni Francè Balantič. Nekoč bo stal tam njegov spomenik, na njem pa bodo vklesani njegovi verzi, mogoče tile:

Vse je belo zdaj:
beli prsti, bel obraz,
bel neskončni kraj,
bel je tihi, tihi čas.

Bloke so visoko usločile in zravnale hrbet: po valoviti površini se menjajo široke doline in kopasti vrhovi, pokriti s travniki in pašniki in redkim drevjem. Pozimi je tu snega za izvoz, trmasta in huda burja pa zamete vse poti in steze. Zato ni čudno, da je tu zibelka slovenskega smučarstva, saj si je moral tukajšnji domačin že od nekdaj iskati poti čez bele po-

ljane na smučeh. Pa tudi za jadralno letalstvo je ta svet kaj pripraven.

Pod Križno goro leži Križna jama, najlepša med slovenskimi podzemskimi jamami. Če nismo vzeli s seboj prenosnih čolnov, si lahko ogledamo samo neka-ko vežo te jame, to se pravi, tri manjše votline in Veliko dvorano z ogromnim, kakor iz cukra vlitim stožcem Čimboraso. Potem je treba čez podzemsko jezero — kar 22 jih je — in brez čolna ne gre. Je pa vredno vzeti čoln s seboj: potok nas bo peljal skozi kristalne tolmine, čez pragove in podore ob velikih sigastih ponvah in ogromnih kapnikih na Kalvarijo, v Medvedji rov, Blatni rov in v Kristalno dvorano s Kristalno goro v Pisanem rovu.

Pot nas pelje v Loško dolino. Tu so vasi nagnetene v gruče ali pa stoje kakor vojaki ob cestah nad strugami potokov.

Stari trg že s svojim imenom precej pove: to namreč, da je dobil v starih časih pravice za trgovanje z usnjem, soljo in žitom, pa to, da je najstarejši kraj v tej okolici, saj je bila tu prafara. Vendar je imel Stari trg vselej blizu sebe tekmece, ki mu je res za nekaj časa odjedel njegove pravice. To je nekdanje mestece Lož. Ta stoji v stranski dolini ob vznožju hriba, zato ni bil ob času turških napadov tako na prepihu kakor Stari trg. Ko pa napadov več ni bilo, je pa spet Stari trg močnejše zadihal.

Človek, ki je tukajšnjim krajem dajal imena, je bil duhovit, včasih poln humorja: tu so Snežnik, Leskova dolina, Racna gora, Babno polje in Babna polica.

Na vsak način moramo v grad Snežnik. V srednjem veku je ta varoval popotne kramarje in jim dajal spremstvo na pot skozi snežniške samote. Danes je grad obnovljen: po mostu gremo čez jarek z vodo v zgradbo s štirimi stolpi, strelnimi linami

in obrambnimi hodniki. Ni treba posebne domišljije, pa zaživi pred nami ves tisti svet graščakov in grofičen, pažev in vojakov v pisanih oblekah in s tisoč ljubezenskimi zgodbami.

Ko bi koga zamikal lov, tu smo v pravih krajih. Prav nerodni bomo morali biti, če bi prišli domov praznih rok.

Vrnimo se do Rakeka, od tam pa obiščimo še kraje proti Postojni!

V Planini nas bo zanimal na koncu Kačje vasi Ravbarjev stolp ali Mali grad z zvezdasto rebrastim stropom, skodlasto streho in strelnimi linami, Planinska jama in nekaj sto metrov oddaljeni zapuščeni Malni.

Skozi Postojnska vrata, ki so obenem prehod iz Srednje Evrope k Jadranskemu morju, pridemo v Postojno, svetovno znano po svoji jami. Vlak nas vozi med kapniki in sigastimi zastori skozi Veliko, Gotsko in Plesno dvorano mimo vhoda v Kristalni rov in sigastih ponvic do „baldahina“. Pot pelje dalje do Malih jam, med njimi sta Tiha in Kristalna dvorana. Na koncu Malih jam je bazen s človeškimi ribicami, edinimi prebivavci podzemlja. Potem so še Tartarus, Concertna dvorana, Kalvarija, Ruski most, Lepe jame, Zimska dvorana, „briljant“, Pisana in Brezimna dvorana in „zastor“. Skratka: ena sama pesem Stvarniku.



NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ

Viktringer Ring 26

A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

DIREKTOR slovenskih dušnih pastirjev v zdomstvu:

Msgr. Ignacij Kunstelj, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano. (Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Franz Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9. (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.

Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 0-47-62/3-34-62).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

Viktor Pernuš, Am Brand 3, 6900 Bregenz.

„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle.

(Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68).

Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, Méricourt-Mines, rue de
Lens, 62 Méricourt-sous-Lens.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach.

P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA

Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma.

(Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 15, Schubertstr. 2-I. (Telefon 0811 —
53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 15 05).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstr. 36. (Tel. 02141 —
29 13 05).

Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstr. 29. (Tel. 02132 —
6 26 76).

Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 21 39 25).

Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0261 — 2 85 00).

Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).

Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15-I. (Tel. 0711 — 60 52 78).

Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 48 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 15, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 —
53 64 53).

Dr. Štefan Steiner, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus.

(Tel. 0311 — 6 98 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Flis, Djurgårdsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Tel. 016/11-31-54).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Osebni tel. 051-50-44-15. Hišni tel. 051-50-24-22).